

BİR. ARAP EMİRLİK.

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Gülsevin ONUR**
Ankara - April, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

BİR. ARAP EMİRLİK.

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Yüzölçümü	83 600 km², Adalar hariç yüzölçümü 77 700 km², Topraklarının %97'si çöldür.
Nüfusu	5,5 Milyon (Economist Intelligence Unit tahmini)
Başkenti	Abu Dhabi
Önemli Şehirleri	Dubai, Abu Dhabi, Şarjah, Ras al-Khamiah, Ajman, Fujairah, Umm al-Qaiwain
Dili	Resmi dili Arapça'dır. Bazı bölgelerde Farsça, Hintçe ve Urduca da konuşulmaktadır. Ülkede ayrıca yaygın bir şekilde İngilizce konuşulmaktadır.
Para Birimi	BAE Dirhemi (Dh)=100 fils. Dirhem, ABD Doları'na endekslidir. (1 ABD \$ = 3,67 Dh)
Etnik Yapı	Nüfusun % 60'ı Asya Kökenli, %17'si Emirlik Halkı, % 5'i Batı Ülkelerinden Gelenler, % 18'i İran ve diğer Arap Ülke Vatandaşları
Din	Ülkedeki en yaygın din %96'lık oranıyla İslam'dır.
Yönetim Şekli	Yedi emirlikten meydana gelen Federasyon.

Temel Ekonomik Göstergeler

	2005	2006	2007	2008	2009	2010t
Nüfus (m)	4.3b	4.5b	5.3	5.6	5.5	5.6
GSYH (ABD\$ m)	137,993	175,222	206,406	254,394	230	250
GSYH ARTIŞ HIZI (%)	16.8	14.9	6.0	7.4	-2.7	2.6
Kişi Başına GSYH (\$ PPP)	28,680	34,550	37,690	42,090	38,500	41,730
TÜFE (%)	12.5	13.5	11.1	15.8	1.5	4.0
DIŞ BORÇ STOĞU	56,090	78,569	110,107	134,656	129,304	129,440

Kaynak: Economist Intelligence Unit, UAE Country Report, 2009.

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPÉC, OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Birleşik Arap Emirlikleri Arap Körfezi'nin ortasında yer almaktadır. Kuzeyden Arap Körfezi, batıdan Katar ve Suudi Arabistan Krallığı, güneyden Umman Sultanlığı ve Suudi Arabistan Krallığı ve doğudan Umman Körfezi'ne sınır komşusudur.

Siyasi ve İdari Yapı

Başkenti Abu Dhabi olan Birleşik Arap Emirlikleri, yedi emirlikten meydana gelen bir federasyondur. (Abu Dhabi, Dubai, Şarjah, Ras al-Khamiah, Ajman, Fujairah, Umm al-Qaiwain). Şeyh Khalifa bin Zayed al-Nahyan, ülkenin kuruluş tarihi olan 1971 yılından beri yönetimde olan babası Şeyh Zayed bin Sultan al-Nahyan'ın ölümü üzerine 2004 yılından ülkenin ve Abu Dhabi'nin başına geçmiştir. Ülkenin ikinci büyük Emirliği olan Dubai'nin yöneticisi Şeyh Muhammed bin Rashid al-Maktoum ise ülkenin Başbakanı konumundadır.

Bağımsızlık öncesinde, Aşiretler Devleti (Trucial States) olarak tanınan ülke, 1971 yılına kadar İngiltere'nin himayesinde kalmıştır. 2 Aralık 1971'de ise Birleşik Arap Emirlikleri'nin kuruluşu ilan edilmiş, aynı gün Sheikh Zayed bin Sultan al-Nahyan ülkenin Başkanı seçilmiştir.

Sheikh Khalifa'nın liberal, sosyal ve ekonomik politikaları sürdürmeye devam edeceği, dış politikada

Bu yıl takip edeceği, emirlikler arasındaki ilişkinin sağlanıp sağlanmadığı ve Abu Dhabi'nin BAE içindeki hakim durumunu devam ettireceği tahmin edilmektedir.

BAE geleneksel Arap kültürü ve İslami değerleri açısından diğer Arap ülkelerinden farklı bir konumdadır. Ülkede modern bir tarzda inşa edilmiş betonarme, cam ve çelik konstrüksiyonlu binaların yanı sıra; çöllerde eski yaşam şekillerine de rastlanmaktadır. BAE'de Şeyhlerin yönetimi, Avrupa'daki kral ve kraliçelerin yönetimlerine benzer bir yapı sergilemektedir. Ancak, Avrupa'daki Kraliyet yönetimlerinden farklı olarak, krallar yönetimde aktif bir rol oynamaktadır.

Ülkedeki en üst siyasi otorite olan Federal Yüksek Konsey (Supreme Council) 7 Emir'den oluşmaktadır. Bu Konsey federal yasaları onamakta, üyeleri arasından Devlet Başkanını, Başbakanı ve Bakanları seçmektedir. Abu Dhabi Emiri Devlet Başkanı, Dubai Emiri ise Devlet Başkan Yardımcısı ve Başbakan olmaktadır. Alınan kararların Abu Dhabi ve Dubai Emirleri ve en az üç diğer Emir tarafından onaylanması gerekmektedir.

Federal Ulusal Konsey'in 40 üyesi; 7 Emir tarafından iki yıllık dönem için atanmaktadır. Konsey'de Bakanlıkların politikaları tartışılmakta olup, alınması gereken önlemler hakkında üyeler görüş ve tavsiyelerini dile getirmektedir. Ayrıca hükümet tarafından hazırlanan federal yasa tasarıları görüşülmekte ve öneriler sunulmaktadır. Ancak, Konsey'in veto yetkisi bulunmamaktadır.

Ülke 7 Emirlikten oluşmaktadır. Bu Emirlikler, Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman, Ras al-Khaimah, Umm al-Quwain ve Fujairah'tır.

Abu Dhabi

Abu Dhabi Emirliği, yedi emirlik içerisinde en büyük olanıdır. Emirlik, ülke topraklarının yaklaşık %86'sını kaplamaktadır. BAE, 200'e yakın adayı ihtiva etmekte olup, Abu Dhabi de bu adaların biri üzerine kurulmuştur. Ülke nüfusunun yaklaşık üçte biri Abu Dhabi'de bulunmaktadır.

Dubai

BAE'nin ticaret ve turizm merkezi olan Dubai, yıllardır Doğulu ve Batılı iş adamları arasında bir bağlantı noktası olmuştur. Toplam alanı 3 885 km² olup, BAE topraklarının %5'ini oluşturmaktadır.

Şehir 20 km uzunluğunda bir haliç ile ikiye ayrılmıştır. Burj Dubai tarafında Dubai idari ofisleri, büyük şirketlerin ofisleri, bankalar, gümrük ve liman idaresi bulunmaktadır. Dubai'nin kuzeyi ise Deira olarak adlandırılmakta olup, bu bölgede büyük ve irili ufaklı alışveriş merkezleri, okullar, marketler ve oteller bulunmaktadır.

Dubai, BAE içindeki ikinci büyük Emirliktir. Emirlik'in büyük bir çoğunluğu oturulamaz durumda olan çöl iklimine sahip olmasına rağmen, Dubai şehri metropolitan bir yapıya sahiptir. Arapça resmi dil olup, İngilizce de yaygın biçimde konuşulmaktadır.

Seikh Rashed bin Saeed al-Maktoum petrol sanayisini geride bırakacak şekilde ülkeyi ticarete açmayı başarmıştır.

Sharjah

Sharjah, BAE'nin üçüncü büyük Emirliğidir. Dubai'nin tam kuzeyinde yer alan ve Sheikh Sultan bin Mohammad al-Oassimi tarafından yönetilen Sharjah'ta İslami gelenekler sürdürülmektedir. Yakın zamanlarda Orta Doğu'nun kültür merkezi olma yolunda adımlar atılmakta, eğitim ve kültür alanında gelişmeler yaşanmaktadır.

Ajman

Ajman, BAE'nin en küçük Emirliği olup, sadece 250 km²'lik bir alanı kaplamaktadır. Emirlik'in büyük bir kısmı Basra Körfezi kıyısında ve Sharjah'a hemen kuzeyinde yer almaktadır. Ajman'da, içinde iki küçük yerleşim bölgesi bulunan Masfut ve Manama adı verilen adalar bulunmaktadır.

Eski çağlardan beri yerleşime uygun topraklara sahip olan Ajman, yakın zamanda bir balıkçı köyü olarak ünlenmiştir. BAE ile birleşmesinden sonra Sharjah ve Dubai'deki gelişmelerden burası da nasibini almıştır. Ajman doğal gaz ve petrol kaynakları açısından fazla zengin olmayan, ucuz ve sakin bir şehirdir.

Ras al-Khaimah

MÖ 2000 yıllarında kurulan Ras al-Kaimah, önemli bir liman kenti ve tarım merkezidir. Digdagga Khaimah'ta kurulan modern çiftlikte süt ürünleri üretilmekte, hayvancılık ve tavukçuluk yapılmakta, meyve ve sebze üretilmektedir.

Ras al-Kaimah'tan çoğunlukla hammadde (inşaat taşları, patlayıcılar ve ilaçlar) ihracatı yapılmaktadır. Şehirde keşfedilen sınırlı sayıda petrol alanlarında yapılan üretim günlük 10 000 varile ulaşmıştır. Turistler için ise Ras al-Kaimah'ta arkeoloji, etnoloji ve tarih müzesi bulunmaktadır.

Umm al-Quwain

Kıydan devam eden kara yolu üzerinde bulunan Umm al-Quwain, küçük bir Emirliktir. Petrol bulunmadan ve Emirlikler birleşmeden önce izole edilmiş ve fakir bir Emirlik olan Umm al-Ouwain'in altyapısında ve iş imkanlarında son yıllarda ilerleme kaydedilmiştir.

Emirlik'te bulunan Ahmet bin Rashid Limanı uluslararası standartlarda olup, 115 metreden 400 metreye kadar uzanan dört rihtime sahiptir. Umm al-Ouwain'de 1987 yılında kurulmuş olan bir serbest bölge de bulunmaktadır. Modern bir ulaşım ve telekomünikasyon sisteminin yanında modern bir hastane ve yerel radyo istasyonuna da sahip olan Emirlik'in tarihi kuleleri, kaleleri, geleneksel at ve deve güreşleri turistlerin ilgisini çekmektedir.

Fujairah

Fujairah, Umman Körfezi'nde yer alan tek Emirliktir. Dağlık alanların eteğinde dar bir alanda yer alan Fujairah, bozulmamış plajları ile ünlüdür. Balıkçılık, atçılık ve dalış gibi aktiviteler yaygındır.

Fujairah Limanı 1982 yılında inşa edilmiş olup, konteyner taşımacılığına ve Arap yarımadasının ihtiyacına yönelik olarak küçükbaş ve büyükbaş hayvan taşımacılığına uygundur. Emirlik içinde uluslararası bir havaalanı ve çok sayıda küçük sanayi yatırımı bulunmaktadır. Mermer, fayans, ayakkabı ve çimento fabrikaları bu işletmelerden bazılarıdır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Nüfus İstatistikleri

	2004	2005	2006	2007	2008a	2009a
Toplam Nüfus (Milyon)	4,3	4,6	4,9	5,3	5,6	5,5
Yıllar İtibarıyla % Değişim	6,9	6,5	6,3	6,1	5	-1,7

a. Tahmini

Kaynak: Economist Intelligence Unit, UAE Country Report, 2009.

BAE nüfusu sürekli bir artış göstermektedir. 1980 yılında 1 milyon olan nüfus 2007 yılında 5,3 milyona ulaşmıştır. Nüfusun 2008 yılında 5,6 milyona ulaşacağı, 2009 yılı sonunda ise bir miktar azalarak 5,5 milyon olacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun etnik bileşimi ile ilgili güncel veriler olmamasına rağmen, toplam nüfusun %60'ının Asya kökenli (daha çok inşaat, imalat ve hizmet sektörlerinde çalışan Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Filipinler vatandaşları) olduğunu tahmin edilmektedir. Ülkedeki en büyük yabancı gruplar Hintli ve Pakistanlı olup, Hintlilerin toplam nüfusa oranı % 36, Pakistanlıların ise %14'tür. Batılı ülkelerden gelip BAE'ye yerleşenlerin sayısı, sanıldığı kadar fazla olmamakla birlikte, nüfusun %5'ine karşılık gelmektedir. Nüfusun geri kalanı ise İranlı ve diğer Arap ülke vatandaşlarından oluşmaktadır. Emirlik halkının nüfusunun ise 870 000 olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam ülke nüfusunun yaklaşık %17'sine tekabül etmektedir. On yıl öncesinde ise yerel halkın tüm nüfusa oranının %24 olmuştur. Yerel halkın toplam nüfusa oranının en düşük olduğu yer %5'lik oranla Dubai Emirliği'dir.

Son yıllarda göçmen işçilerin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konularında talepleri artmış ve grevler organize edilmiştir. 2007 yılı Kasım ayında yaklaşık 40 000 inşaat işçisi yaklaşık bir hafta iş bırakma eylemi gerçekleştirmiştir.

Ülkede son yıllarda göçmen işçilerin yerini BAE vatandaşlarının alması fikrine giderek sıcak bakılmaktadır. Çalışan BAE vatandaşlarının %88'i kamu sektöründe istihdam edilmekte, bunların da %56'sı polis teşkilatında ya da askeri kuvvetlerde görev yapmaktadır. BAE nüfusunun yaklaşık %40'ının 21 yaş altı kişilerden oluştuğu dikkate alındığında, işsizliğin ilerleyen yıllarda BAE vatandaşları için önemli bir sorun teşkil etmesi muhtemel gözükmektedir.

Hükümet göçmenlerin istihdam edilmesi ile ilgili kontrollerini sıkılaştırmış, kaçak işçilerin birikimleri ile birlikte ülkeyi terk edebilmelerini öngören periyodik af yasaları çıkarmış, vize sürelerinin uzatılması ile ilgili sıkı tedbirler uygulamıştır. Özel sektörde istihdam edilen toplam iş gücünün sadece %2'sinin BAE vatandaşlarından oluşması dolayısıyla hükümet, özel sektör yöneticilerini de yabancı çalışanların BAE vatandaşları ile değiştirilmeleri konusunda uyarılmaktadır. Bankacılık sektöründe de yabancı iş gücünün çalıştırılması ile ilgili yasal kotalar bulunmaktadır.

Diğer taraftan, BAE'nin kalkınma hedeflerini gerçekleştirmek için yabancı işgücüne ihtiyaç duyması söz konusu olduğundan, BAE'nin uyguladığı "Emirleştirme" politikası eleştirilmektedir. Özel sektörde faaliyet gösteren işverenler de yabancılardan daha fazla hakka sahip oldukları ve daha yüksek ücret talep ettikleri gerekçesiyle yerlileri istihdam etmeyi tercih etmemektedir. Öte yandan BAE'li gençler de daha yüksek bir ücret ve daha kısa mesai saatleri uygulanması nedeniyle kamu sektöründe çalışmayı tercih etmektedir. İşsizlere yönelik refah ödemelerinin yüksek olması da işsizleri iş aramaktan uzaklaştırmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Çöllerin ve deniz kıyılarının birleşimi sonucunda ülkede yazları sıcak ve nemli bir hava görülmektedir. Hava sıcaklığı yazın 46 dereceye kadar çıkabilmekte ve %100 nem hissedilebilmektedir. Kışları ise ülkeye ılıman iklim hakim olmakta ve sıcaklık 14-23°C arasında değişmektedir. Zaman zaman yaşanan kum fırtınalarının dışında sel, kasırga ve deprem gibi doğal afetlere rastlanmamaktadır. Su kıtlığı son yıllarda BAE için önemli bir sorun haline gelmiştir.

Yeraltı sularının yetersizliği ve su talebinin karşılanmasındaki güçlükler nedeniyle, kullanılan suların %80'i deniz suyunu arıtma tesislerinden karşılanmaktadır. BAE'de her emirlik kendi elektrik ve su sistemlerini işletmekte olup, son yıllarda elektrik şebekelerinin birleştirilmesi gündeme gelmiştir. Abu Dhabi Su ve Elektrik Şirketi'nin (ADWEC) tahminlerine göre elektrik ihtiyacı, 2009 yılında 8 714 megavata ve 2015 yılında 14 000 megavatin üstüne çıkacaktır. ADWEC'e göre Abu Dhabi'deki su ihtiyacı 2009 yılında 760 milyon galon/gün ve 2015 yılında 968 milyon galon/gün olarak gerçekleşecektir.

BAE'nin sahip olduğu en önemli kaynaklar olan petrolün ve doğalgazın %90'ından fazlası Abu Dhabi'de çıkarılmaktadır. BAE'deki doğal gaz ve petrol rezervleri, OPEC içindeki en büyük beşinci rezervlerdir. Ayrıca Fujairah ve Ras al-Khaimah'ta bakır, Abu Dhabi'de magnezyum ve kuzeydeki emirliklerde manganez çıkarılmaktadır. BAE'nin doğal gaz rezervleri ise 213 trilyon ft3 ile dünyadaki en büyük besinci doğal gaz rezervidir.

Federal Hükümet, Ağustos 1998'de BAE'nin ilk ulusal çevre yasasını onaylamıştır. Yeni yasa ile birlikte emisyon hacmi üzerine kısıtlamalar getirilmiş ve bunun gibi birçok önlem hayata geçirilmiştir. Son yıllarda Abu Dhabi'li yetkililer çevre bilincinin artırılmasına yönelik kampanyalar yürütmektedir. Ayrıca, dünyanın ilk sıfır-karbonlu ve sıfır-atıklı şehrinin Abu Dhabi'nin merkezinde kurulacağı açıklanmıştır. Şehrin içinde araştırma merkezleri, laboratuvarlar, şirketler için ayrılmış dükkanlar, hafif imalat fabrikaları, bilim müzesi ve eğlence merkezlerinin kurulması planlanmaktadır. Otomobil kullanımının yasak olacağı, tamamen yenilenebilir enerjinin kullanılacağı ve çevresindeki tarlalarla kendi kendine yetebilmesi düşünülen bu şehirde yatırım yapacak olan firmalara vergi muafiyetinin yanı sıra %100 mülkiyet ve fikri mülkiyet hakkının korunması gibi imkanlar sunulması düşünülmektedir.

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPÉC, OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

Abu Dhabi'de petrolün yanı sıra petrokimya sanayi gibi enerji-yoğun ve petrol türevleri hammaddelerin kullanıldığı üretim alanları ile doğal gaz ihrac endüstrisi de gelişmiş olan sektörlerdendir. Petrol gelirleri devletin başlıca gelir kaynağını oluşturmakta ve petrol dışı sektörleri de doğrudan ve dolaylı yoldan etkilemektedir.

Hong Kong ve Singapur'dan sonra bölgesel ve uluslararası arenada en önemli merkezlerden biri olma hedefi ile yola çıkan Dubai, bölgesel anlamda bu hedefini gerçekleştirmiş ve diğer Körfez ülkeleri arasında en önemli ticaret ve hizmet merkezi olarak öne çıkmayı başarmıştır. BAE'nin ticaret sistemi reeksporta dayalı olup, kayıtlı reeksportun yaklaşık %85'i Dubai tarafından gerçekleştirilmektedir. 1985 yılında faaliyete geçen ve bölgenin en büyük serbest bölgesi olan Dubai'deki Jebel Ali Serbest Bölgesi, dünyada ISO 9002 belgesini alan ilk serbest bölgedir. En modern ve gelişmiş haberleşme ve ulaşım ağlarının bulunduğu bölgede yatırımcılardan gelir vergisi ve servet vergisi alınmamakta, ayrıca kurumlara 50 yıl süreyle kurumlar vergisi muafiyeti uygulanmaktadır.

Ekonomi Politikaları

Ülkenin ekonomi politikası Dirhem'in Dolara sabitlenmiş olması nedeniyle mali araçlara dayanmaktadır.

Emirliklerin ekonomik yapıları ve ekonomik vizyonları değişiklik göstermektedir. Petrol kaynaklarının büyüklüğü nedeniyle Abu Dhabi'nin ekonomik çeşitliliği az olup, ekonominin yabancı sermayeye açıklık oranı düşüktür. Buna rağmen Abu Dhabi, altyapı hizmetlerinde, su ve enerji gibi temel hizmetlerde özel sektörün ekonomiye katılımını sağlamış bir emirliktir. Abu Dhabi'de doğal gaz rezervlerinin ve petrokimya gibi enerji-yoğun endüstrilerin geliştirilmesi yönünde de hızlı adımlar atılmıştır. Dubai'de ise kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi yönünde ilerleme kaydedilememiş, fakat petrol dışı sanayi girişimlerinin ve hizmet sektörünün gelişimi için çaba gösterilmiştir.

Ülkenin anayasasına göre her bir emirliğin, gelirin yarısını federal bütçeye aktarması gerekirken; uygulamada Abu Dhabi ve Dubai yarıdan az pay aktarmaktadır. Federal bütçede meydana gelen bir artış ise bu iki emirliğin ek katkısı ve BAE Merkez Bankası'nın desteği ile finanse edilmektedir.

Konsolide bütçe gelirlerinin %60'ından fazlası petrolden elde edilmekte olup, petrol fiyatlarındaki değişiklikler bütçe gelirlerine doğrudan yansımaktadır. Harcamalarda ise kamu çalışanlarının ücretlerinin, teşviklerin ve transfer harcamalarının ağırlığı hissedilmektedir.

Ekonomik Performans

Ülkede petrolün çıkarılmaya başlandığı 1958 yılından bu yana Birleşik Arap Emirlikleri'nin ekonomik performansı petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara göre değişiklik göstermiş; sanayi üretimi ve ihracat bu dalgalanmalardan doğrudan etkilenirken, harcamalar ve faiz oranları dolaylı biçimde etkilenmiştir.

Ekonomideki genişlemede, ihracat gelirlerindeki artışın yanı sıra yatırımlardaki ve özel tüketimdeki artışın da etkisi olmuştur. Böylece, ülkede yaşayanların refahı artmış, kredi olanaklarından yararlanma kapasitesi yükselmiş, hızlı nüfus artışının etkisiyle tüketimde de hızlı bir artış meydana gelmiştir.

2009 Yılında BAE Ekonomisinde Ortaya Çıkan Gelişmeler*

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ekonomisinin performansı açısından öncelikli derecede belirleyici konumda olan ham petrol varil fiyatı 2008 üçüncü çeyreğinden başlayarak hızlı bir düşüş göstermiş ve sözkonusu fiyat seviyesi 2009 yılı ilk yarısında da kısmen düşük düzeylerde kalmıştır.

Petrol gelirlerinin azalması yanında, global ticaret ve lojistik hizmetlerinin daralması, ülke ekonomisini sürükleyici sektörler arasında yer alan gayrimenkul piyasasının keskin bir gerileme göstererek fiyatların dibe vurması, BAE açısından geride bıraktığımız sene içinde ekonomik performansı derinden etkileyen gelişmeler olarak kendisini göstermiştir. Bu gelişmelere ilaveten Dubai Hükümetinin Dubai World ve bağlı şirketlerinin toplam 26 milyar Doları bulan borçlarının yeniden yapılandırılmasına yönelik talebi,

Dubai Dünya Emirlikleri Üzerine Ekonomik Para ve Kredi Piyasalarının İmmarından Yararlanmayan Bir Başka Faktör Olmuştur.

Yukarıda özetlenen olumsuzluklar neticesinde ülke GSYH'nın 2009 yılı genelinde % 0,5 daraldığı, petrol-doğal gaz kaynaklarından oluşan hidrokarbon ekonomisinin de uluslararası fiyat hareketleri ve OPEC kotalarından etkilenecek benzer biçimde % 6,5 civarında gerilediği tahmin edilmektedir. Hidrokarbon dışındaki ekonominin geçtiğimiz üç yılda sergilediği % 8'lik ortalama büyüme performansının çok gerisinde kalarak %1 düşüş gösterdiği, ekonomik aktivitedeki canlılığın özellikle Abu Dhabi Emirliği kamu altyapı yatırımlarıyla ikame edilmeye çalışıldığı görülmektedir.

2008 yılında %12 gibi çarpıcı rakamla zirve yapan tüketici enflasyonu, düşük fiyatlı ithalat yanında kira ve konut fiyatlarındaki gerilemenin etkisiyle 2009 yılında %1'e düşmüştür. Son on yılda devamlı artarak suretiyle fazla veren cari hesap dengesi ilk defa 2009 yılında GSYH'nın % 2,7'si seviyelerinde açık vermiştir. Cari açık oluşmasının en önemli nedeni BAE hidrokarbon ihracat gelirlerinin % 45 oranında azalması ve buna karşılık ithalatın ise % 22 düşmesidir.

Bankacılık sektörünün 2008 ve önceki yıllarda uyguladığı yıllık % 20 büyüyen kredi genişlemesi, bankaların sermaye yeterlilik rasyosunun makul düzeylere çekilmesi ve takibe düşen alacakların yarattığı endişeler temelinde 2009 yılında hızla düşerken, piyasaya yönelik krediler geçtiğimiz sene içerisinde kamu sektörü sermayeli müteşebbis işletmelere yönelik kullanılmıştır.

Konsolide bütçe, 2008 yılında GSYH'nın % 21'i oranından fazla verirken, 2009 yılında gerek petrol ve petrol dışı gelirlerde ortaya çıkan azalma, gerekse genişleyici bütçe yaklaşımına bağlı %14'lük harcama kalemlerindeki artış neticesinde önemli gerileme göstermiştir. Petrol dışı GSYH açığı, bir önceki yıl %7 iken, özellikle Abu Dhabi Emirliğinin devam etmekte olan büyük ölçekli altyapı projeleri için tahsis ettiği olduğu harcamalar neticesinde açık % 34 gibi yüksek bir orana tırmanmıştır. Dubai emirliğinin bütçe harcamalarındaki artış ise sınırlı düzeyde kalmıştır.

Ekonomideki bir başka ilginç gelişme ise, BAE yerel para birimi Dirhem ABD Dolarına sabitlenmesi politikasından vazgeçileceğine dair beklenti nedeniyle, yurtdışındaki spekülasyonlar aracılığıyla getirilerek sisteme giriş yapmış para ile emlak piyasası başta olmak üzere alternatif yatırımlara yönelik gelen yabancı sermayenin, 2008 yılında başlayan krizle birlikte ülkeyi terk etmesi neticesinde 2008-2009 döneminde Merkez Bankası rezervlerinde görülen % 62'ler seviyesindeki düşüştür.

* Kaynak: T.C. Abu Dhabi Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği bilgi notu(Nisan 2010).

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Global finansal kriz, BAE'de mevcut ve yeni başlatılacak projelerin finansmanından, borsanın performansına kadar uzanan geniş bir yelpazede ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkisini göstermiştir. 2008 yılını %7,4'lük büyüme hızı ile tamamlayan BAE ekonomisinde, petrol fiyatlarındaki düşüş, uluslararası finansal krizin etkileri ve özellikle inşaat-emlak sektöründe görülen hızlı daralma neticesinde 2009 yılında negatif büyüme gerçekleşmiştir.

BAE'nin Ham Petrol Üretim ve Ticareti'nin Ekonomiye Etkisi Projeksiyonu

	2010	2011	2012
Ham petrol üretimi (milyon varil/gün)	2.8	2.95	3.08
Ham petrol ihracatı (milyon varil/gün)	2.2	2.32	2.43
BAE GSYH (milyon ABD Doları)	248	266	289
Reel GSYH artış hızı (%)	0,6	3,1	4

Kaynak: T.C.Abu Dhabi Ticaret Müşavirliği

Ham petrol fiyatlarına yönelik projeksiyonlar dikkate alındığında 75-85 Dolar/varil bantına oturan petrol fiyatlarının etkisiyle 2010 yılı genelinde GSYH'nın %10'una tekabül edecek biçimde bütçenin tekrar artı bakiye vermesi beklenmektedir. Orta vadede, petrol ticareti gelirlerindeki artış, KDV uygulamasına geçiş ve ülkede halen devam eden bazı büyük yatırım projelerinin tamamlanıp devreye girmesiyle beraber bütçe gelir fazlası GSYH'nın %15'i düzeyine erişecek biçimde artacaktır.

2010 yılında Abu Dhabi emirliğinde devam eden projelerde kısmi daralma ve emirlik sermayeli işletmelere verilen mali destekte ortaya çıkacak birtakım sınırlandırmalarla beraber, petrol dışı bütçe açığının % 4 seviyesinde daralarak, GSYH'nın %30'u düzeyinde gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Dubai emirliği GSYH'nın %25'i emlak ve inşaat piyasasına dayanmaktaysa da, Emirlik ekonomisinin 2010 yılındaki performansı, daha ziyade Emirlik üzerinden pazarlanan (re-eksport ticareti) ürün ve hizmetlere yönelik ortaya çıkacak global taleple ve Dubai iştiraki şirketlerin bankalara olan borçlarının yeniden yapılandırılmasıyla doğrudan bağlantılı gözükmektedir.

Dubai World borçlarının zamanında ödenememesiyle bağlantılı olarak çıkan kriz ve güvensizlik ortamı ülkeye girebilecek yabancı sermayeyi menfi etkileyerek özellikle proje finansmanı yönüyle sınırlandırmaktadır. Yabancı yatırımların cesaretlendirilmesi için piyasaya ve devlet işletmelerinin bilançolarına daha fazla şeffaflık getirilmesi, yabancı fonlara yönelik Devlet garantilerinin sağlanması gerekmektedir.

Dubai emirliği geçtiğimiz senelerde ekonomisinde önemli ölçüde sektörel çeşitlendirmeye gitmiş olsa da, 2009 yılında ortaya çıkan emlak sektörü kaynaklı mali kriz emirliğin ileriye bakış açısını ve stratejilerinde yeni uyarlamalar yapma gereksinimini beraberinde getirmiştir. Bu anlamda, Dubai Emirliği'nin ticaret, turizm, lojistik ve ulaştırma alanlarında oluşturmuş olduğu güçlü altyapı temelinde,

nızlı kalkınan Asya bölgesi ekonomilerinin potansiyelinden yararlanmak suretiyle daha düşük ekonomik büyüme hızıyla olsa da sürdürülebilir kalkınma sürecini yakalayabilmesi mümkün bulunmaktadır. Ancak, Dubai Emirliğinin istikrarı yakalaması için önündeki en büyük engel, Dubai World borçlarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin olarak kreditorler ile yürütülen müzakerelerin başarılı biçimde sonuçlandırılması olup, bu süreçten daha fazla yarar almadan tatminkar bir neticeye ulaşılması, bundan sonra yapılabilecekler açısından ön koşul niteliğindedir.

Abu Dhabi Emirliğinin Dubai World krizi temelinde şimdiye kadar yapmış olduğu ve gerektiği takdirde önümüzdeki dönemlerde de gündeme gelebilecek mali destek, sözkonusu krizin BAE piyasalarına ve bankacılık sistemine yayılmasının önlenmesi amaçlı olup, mevcut borca ve/veya sözkonusu şirketlere kefil olmak biçiminde algılanmamalıdır.

BAE cari hesap dengesinin 2010 senesinde GSYH'nın %7'si oranında fazla vermesi beklenmektedir. İhracatın petrol fiyatlarındaki iyileşme ile orantılı olarak sınırlı bir artış göstermesi ve 2009'daki 163 milyar Dolar düzeyinden 182 milyara yükselmesi; ithalatın ise piyasalardaki durgunluk paralelinde 2009 yılındaki 137 milyar Dolarlık seviyesini çok hafif bir kayıp ile koruması ve 135 milyar Dolar olarak gerçekleşmesi beklentiler dahilindedir.

BAE mali sisteminin bel kemiğini oluşturan bankacılık kesimi, sadece yerli ekonomiye odaklanmış görüntüsü ve yüksek kredi oranlarıyla 2008 mali krizine yakalanmıştır. 2004-2008 döneminde çok hızlı kredi genişlemesi yaşayan yerel bankaların bu dönem sonundaki kredi hacmi 100 milyar Dolara çıkarken, yükselen pazarlar arasında BAE bu anlamda ilk sırayı alan ülke olmuştur. Bankacılık sektörü iç piyasaya kredi verirken karlılık oranlarına dikkat etmemiş, gerekli parasal ihtiyat miktarlarını ayırmamıştır. Bununla beraber, bankaların çoğunun arkasında devlet sermayesinin gözükmemesi ve projelerin kısmen kamu kaynaklı olması gibi gerekçelerle uluslararası kredilendirme kuruluşları BAE bankalarının aldıkları yüksek riski algılamayıp, kredi notlarına yansıtılmamışlardır.

2008 global mali krizinin ortaya çıkmasıyla bankacılık sisteminin içinde bulunduğu durumun vahameti anlaşılmalı, sisteme bir taraftan Merkez Bankası aracılığıyla 16 milyar fonlama yapılırken, bankaların özel sektöre yönelik kredi muslukları da hızla kısılmıştır. Bu çerçevede, 2005-2008 arasında yıllık %20'ler düzeyinde artan kredi genişleme oranı, 2009 yılında sadece %2 olarak gerçekleşmiştir. Alınan önlemler neticesinde BAE bankacılık sisteminin sermaye yeterlilik rasyosu %13'den %18'e yükseltilemekle beraber bankacılık kesiminin riski henüz tam olarak bertaraf edilememiştir.

Özellikle 2009 senesi son çeyreğinde çok yüksek miktarlara ulaşan bankacılık kesimi provizyon miktarının anılan sene geneli itibarıyla toplamda 43 milyar Dirhem (12 milyar Dolar) gibi çarpıcı bir seviyede gerçekleştiği görülmektedir. Yapılan stres testleri özellikle Dubai bankalarının kredi dönüşlerinde önemli sıkıntılar yaşanması (kriz öncesi dönemin beş katı) sermaye yeterlilik rasyolarının %12 seviyesinin altına düşeceğini göstermektedir. Dubai World borçlarının yeniden yapılandırılması sürecinden olumlu sonuç alınamaması durumunda veya borçların kreditorlere %25-%50 gibi eksik ödenmesi durumunda bankacılık kesiminin sermaye ihtiyacı önemli miktarda artacak, kredi notlarında yeni düşüşler gündeme gelecektir.

2010 yılında ekonomi açısından bakıldığında, ülke içinde büyümenin en büyük dinamikleri arasında Abu Dhabi'de devam eden alt-yapı projeleri yer almaktadır. Bankaların özel kesime kredilerinde çok ihtiyatlı davranmaları ve seçici olmaları yanında durağan iç talep özel sektörün yeni yatırım ve büyüme stratejilerini ertelemesine yol açmaktadır. İnşaat piyasasında, Dubai'nin sadece metro ve havalimanı gibi devam eden büyük ölçekli projeleri neticelendirmesi yönündeki realite dikkate alındığında, hareketliliğin Abu Dhabi'deki projelerle sınırlı kalacağı ortaya çıkmaktadır.

Turizm gelirleri ve ziyaretçi sayısının durağanlaşması, altın fiyatlarının yüksek seyretmesinin talebi düşürmesi gibi faktörler, ülke dış ticaretinde önemli yeri olan mücevherat sektörünün gelişme potansiyelini baskı altında tutmaktadır. İhracatımızın %85'e yakın bölümünün mücevherat ve yapı malzemeleri (demir-çelik ağırlıklı) sektörlerine dayandığı gözönüne alındığında, 2010 senesi ihracatımızda BAE'ye yönelik artışın sınırlı olacağı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan, dünya piyasalarındaki düzelleme trendi Dubai merkezli re-ekspört ticaretimizi olumlu etkileyebilecektir.

* Kaynak: T.C. Abu Dhabi Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği bilgi notu(Nisan 2010).

Enflasyon

BAE'de, 2008 yılında enflasyonun %12 civarında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Enflasyon oranındaki artışların, Dirhem'in değerinin bağlandığı ABD Doları'nın değerinin BAE'nin başlıca ticaret ortaklarının para birimleri karşısındaki zayıflığından ve ithalat maliyetinin artmasından kaynaklanmaktadır. Emlak fiyatları ile ev ve ofis kiralarındaki ani artışın da etkisiyle, çalışanların ücretlerinde ve fiyatlarda artışa gidilmiştir. Dirhem'in değerinin ABD Doları'na bağlanması nedeniyle BAE Merkez Bankası'nın para politikası kararlarındaki esnekliği ise sınırlıdır. 2009 yılı sonu itibarıyla talepteki daralma nedeniyle tüketici enflasyonu % 1'e düşmüştür.

Para Politikaları

BAE'nin resmi para birimi olan Dirhem, 1980'li yılların ortalarından bu yana ABD Doları'na 1ABD\$=3,67Dh değişim oranı üzerinden sabitlenmiştir. BAE Merkez Bankası oranın korunmasında kararlı olup, bunu enflasyon karşısında bir koruyucu ve istikrar için gerekli bir unsur olarak görmektedir.

Dolar'ın diğer para birimleri karşısındaki zayıflığı, Dolar dışındaki para birimleri ile yapılan ithalatın maliyetinin artmasına ve ekonomide enflasyonist baskıların artmasına yol açmaktadır. Son zamanlarda Dirhem'in revalüe edilmesi ya da döviz kuru rejiminde değişiklik yapılması gündeme gelmiş olup,

Merkez Bankası mevcut rejimin korunacağını duyurmuştur.

Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Ülkenin zor iklim koşullarından dolayı, tarım sektörünün GSYİH'ye katkısı oldukça düşük (%2 civarında) bir seviyededir. Ancak, ülkede çiftçilikle uğraşan işgücünün görece olarak fazla olmasından dolayı, sektör hem federal devletten hem de yerel yönetimlerden önemli miktarda teşvik almaktadır. Devletin tarım sektörüne olan desteğinin siyasi gerekçelerle devam etmesi beklenmektedir. Buna rağmen gıda sektöründe kendi kendine yeterliliğin sağlanması zordur. Gıda fiyatlarındaki artış nedeniyle ve gıda arzını sağlayabilmek için Sudan ve Pakistan gibi ülkelerde yatırımlar yapılmaktadır. Balıkçılık ve inci avcılığı, BAE gıda sektörünün geleneksel olarak önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Sanayi

Ülkede uygulanan en başarılı politikalarından birisi serbest bölgelerin geliştirilmesi olup, bunların içinde en gelişmiş olanı ise 1985 yılında Dubai'de kurulan Jebel Ali Serbest Bölgesi'dir. Günümüzde 100'den fazla ülkeden 3 000'in üzerinde firmaya ev sahipliği yapmakta olan Jebel Ali Serbest Bölgesi (JAFZ), yeni yatırımcıları çekmeyi sürdürmektedir. Yatırımcılara gümrük tarifelerinden ve vergi kontrollerinden muafiyet sağlanmasının yanı sıra, kaliteli bir alt yapı hizmeti de (Jebel Ali Havaalanı gibi) sunulmaktadır. Serbest bölgedeki serbest bölgelerin büyük kısmı, hafif sanayiye ve son aşama montaja yöneliktir (özellikle elektronik gibi alanlarda). Ayrıca birçok yabancı şirket bu bölgeyi ana dağıtım merkezi olarak kullanmaktadır.

Jebel Ali Serbest Bölgesi'nin başarısı, Dubai'de ve diğer emirliklerde yeni serbest bölgelerinin kurulmasını teşvik etmiştir. Dubai'deki serbest bölgeler kadar kaliteli bir altyapı hizmeti sunulmasa da Ajman, Fujairah, Sharjah, Umm al-Qaiwain ve Ras al-Khaimah'ta da serbest bölgeler bulunmaktadır. Abu Dhabi'deki serbest bölgeler ise, Dubai'de hali hazırda kurulu olan serbest bölgelere rakip olamamaktadır.

BAE'de imalat sanayi hidrokarbona dayalı olmakla birlikte, diğer bazı imalat sanayi alt sektörleri de büyümeye başlamıştır. Sektöre yapılan yatırımlarla yaklaşık 2 500 civarında fabrika kurulmuş, çoğu Asyalı göçmenlerden oluşan 200 000'in üzerinde kişiye iş imkanı yaratılmıştır. Sektördeki sanayi kuruluşlarının çoğu kimyasal maddeler, ev aletleri, kağıt, gıda, giyim ve yedek parça üretimi yapan hafif sanayi kuruluşlarıdır.

Alüminyum üretimi son 20 yıldır önemli bir sektör olarak ön plana çıkmış olup, Dubai hükümetinin sahip olduğu Dubai Aluminium (Dubal) şirketi, sektördeki üretimin çoğunu gerçekleştirmektedir. 2008 yılı ilk çeyreğinde firmanın gerçekleştirdiği üretim 0.24 milyon ton olarak açıklanmıştır. Dubai Aluminium, üretimi ile Dubai'yi dünyanın ilk 10 alüminyum üreticisi arasına sokmayı başarmıştır. Bu üretimin büyük kısmı ihraç edilmekte olup, geri kalanı ise diğer sektörler tarafından kullanılmaktadır.

Mubadala Development Company, Abu Dhabi'nin sanayi temelini genişletilebilmesi açısından önem arz etmekte olup, hükümetin kalkınma stratejisi doğrultusunda yeni girişimlerin kurulması ve varolanların geliştirilmesi için uygun bir yerleşimdir. Dubai hizmet sektörünün ve teknolojinin merkezi olmayı hedeflerken, Abu Dhabi rekabet gücü yaratan sektörlerin (ucuz enerji ve iş gücü kaynaklarına erişimin kolay olmasının da etkisiyle) ağır sanayi ve imalat sektörleri olduğuna inanmaktadır.

Madencilik

BAE, OPEC ülkeleri arasında beşinci en büyük petrol üreticisi ülke konumunda olup, dünya kanıtlanmış petrol rezervlerinin hemen %8'ine sahiptir. Petrol Abu Dhabi'de 1958 yılında, Dubai'de ise 1966 yılında keşfedilmiştir. Sharjah ve Ras al-Khaimah'ta ise küçük miktarlarda rezervlere rastlanmıştır. Abu Dhabi, petrol üretiminde ve rezervlerinde durumunu sürdürmektedir.

Gelişmiş teknoloji ve devam eden arama çalışmaları neticesinde, son on yılda petrol rezervleri iki kat artmış olup, 100 milyar varile ulaşmıştır. Bugünkü petrol üretim seviyesi ile ülke, 140 yıl yetecek ölçüde rezerve sahip bulunmaktadır. Abu Dhabi'de özellikle denizde yeni rezervlerin keşfi ve mevcut rezervlerin geliştirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmektedir. Toplam kapasitenin %90'ına yakın bir kısmı Abu Dhabi'de bulunmaktadır.

BAE'nin dünya doğal gaz rezervlerinin %3.4'üne sahip olduğu tahmin edilmektedir. Bunun %95'den fazlası Abu Dhabi'de, geri kalanı ise Sharjah, Dubai ve Ras al-Khaimah'da bulunmaktadır. Son yıllarda çevre ile ilgili kaygıların artması dolayısıyla doğal gaz daha çok ilgi çeken bir yakıt türü haline gelmiş ve kullanımı artmıştır. Hızlı sanayileşmenin getirdiği iç talep artışının (özellikle ana hammadde doğal gaz olan petrokimya sanayinde) yanı sıra, enerji üretimi ve su arıtma kapasitesinin artırılması amacıyla doğal gaz üretimine ağırlık verilmesi planlanmaktadır.

2008 yılı Temmuz ayına kadar yüksek seyreden petrol fiyatlarının ve artan yatırım harcamalarının etkisiyle inşaat sektörü öne çıkmış, geçtiğimiz on yılda sektörde her yıl büyüme kaydedilmiştir.

Bununla birlikte, Dubai'de global krizle ortaya çıkan gelişmeler 2009 yılı ilk yarısından itibaren sorunları beraberinde getirmiştir. Ekonominin %50'sini aşkın bölümünün gayrimenkul-inşaat sektörü ağırlıklı olması, Dubai Emirligi sermayeli şirketlerin büyük miktarlara ulaşan dış borçları ve anılan Emirlikte iptal edilen veya durdurulan büyük emlak projeleri ekonomik ve ticari faaliyetleri baskı altında tutmuştur.

Geçtiğimiz yıllarda aşırı fiyat artışlarına sahne olan emlak piyasaları kaynaklı krizin ve bu sektöre kredi finansmanı sağlayan bankacılık sektörünün de ağır darbe alması nedeniyle dünyada global finansal krizden en fazla etkilenen merkezlerden bir tanesi Dubai Emirligi olmuştur. 2008 yılı itibariyle BAE'de fiili olarak devam etmekte olan yaklaşık 400 milyar \$'lık projenin %48'ine sahip Dubai Emirligi'nde emlak piyasası projelerinden yeni başlanmış veya başlanacak olanların hemen hemen hepsi iptal edilmiş, durdurulmuş veya ertelenmiş, tamamlanma sürecine girenler haricindeki projeler dışındakiler ise finansman akışında yaşanan problemler ile duran satışlar nedeniyle çok yavaş ilerlemektedir.

Dubai Emirligi başta olmak üzere daha önceki yıllarda spekülasyon olarak aşırı değerlendirilen konut fiyatlarının %40-70 oranında gerilemesi (proje ve yerleşke itibariyle farklılık göstermek üzere), bankaların mortgage türü finansman imkanlarını kesmeleri, yabancı yatırımcıların kaynak akışını durdurmaları ve bir kısmının geri dönüşleri yanında, spekülasyon alım-satım piyasasının kısa ve orta vadede sona ermesi emlak ve inşaat sektörünü olumsuz yönde etkilemiştir. Tamamlanan veya inşaatı devam eden konut ve ofis projelerinin fiyatları düşerken Dubai piyasasında arz fazlası oluşmaya başlamıştır. Dubai'de, ofis bina stokundaki boşluk oranı %16'lara tırmanmıştır.

Dubai'deki en büyük yatırımcı konumundaki ve aynı zamanda yabancılara gayrimenkul satışı yapabilen (proje bazında) imtiyazını elinde bulunduran Emirlik sermayeli emlak yatırım şirketleri bu gelişmelerden en fazla etkilenen kesim olmuştur. Sözkonusu emlak şirketleri, projelerinin finansmanını sağladıkları bankalara (neredeyse tamamı dış kaynaklı borçlanma) olan borçlarını ödemede veya yeniden yapılandırmada büyük zorluğa düşmüşler, bunlara ilaveten yeni konut satışlarının adeta durmasının da etkisiyle finans kaynakları kuruyan emlak şirketleri müteahhit firmalara ödeme yapamama şeklinde sıkıntılarla karşı karşıya kalmışlardır.

Konut fiyatlarında büyük düşüşler yaşanması daha önceki dönemlerde yüksek fiyatlarla satın alım yapan mülk sahiplerini de mağdur etmiş olup, bunların büyük bölümü maket üzerinden alım yapan veya devam eden projelere yatırım yapan kişilerdir. Bir kısmı kriz ortamında işlerini kaybeden, bir bölümü ise kredi finansman kaynaklarının kuruması neticesinde ödeme güçlüğüne düşen sözkonusu müşteriler daha önce satın aldıkları mülklerinin taksitlerini ödeyememe durumuna düşmüşlerdir. Bunun üzerine, emlak şirketleri eski müşterilerinin borçlarını yeniden yapılandırmaya giderek bazı indirimler yapmış veya durdurulduğu için henüz bitme imkanı olmayan konutları satın alanlara başka projelerdeki bitmekte olan/bitmiş binalarla daha ucuz fiyatlar üzerinden takas olanağı alternatifini sunmaya başlamışlardır.

Finansal kriz neticesinde nüfus artışının durması, işten çıkarmalarla ters göçün başlaması ve 2009 yılında Dubai'de çok sayıda yeni tamamlanan binanın piyasaya arz edilmesi ile beraber konut ve ofis kiralalarında %30'lara varan düşüşler yaşanmıştır. Abu Dhabi Emirligi'nde ise konut açığının halen devam etmesine bağlı olarak kiralarda henüz düşüş söz konusu değildir.

Dubai Emirligi bütçe gelir kalemleri içinde %25 ağırlığı bulunan Jebel Ali Serbest Bölgesi'nin, global ticaretin düşüş kaydetmesi neticesinde iş hacminde ve dolayısıyla gelirlerinde önemli kayıplar yaşanması, bunun yanında anılan emirlik ekonomisinde öncelikli sektörler arasında yer alan turizm alanında ortaya çıkan daralma süreci (otel doluluk oranlarında %35'lere varan düşüşler yaşanması) Emirligin emlak piyasasından almış olduğu darbeyi daha da derinleştirmekte olup, 2009 yılı ekonomik büyüme oranının eksiye düşmesine yol açmaktadır. Petrol fiyatlarında yaşanan gerileme ise Abu Dhabi Emirligi ekonomisini benzer biçimde etkiler yaratmaktadır.

Mali krizden en fazla etkilenen inşaat ve emlak piyasası tam anlamıyla krize giren, Emirlik sermayeli şirketlerinin ağır dış borç yükümlülükleri nedeniyle çok sıkıntılı günler geçiren Dubai Emirligi ihtiyacı olduğu likidite için piyasaya ilk etapta 10 milyar \$ tutarında bono arz etmek suretiyle kaynak yaratma kararı almıştır. Dubai Emirligi'nin, içinde bulunduğu zor durum nedeniyle Federal Hükümete başvurmak suretiyle bir süredir mali destek aradığı bilinmektedir. Bu kapsamda, Federal Hükümetin de uygun gördüğü bir enstrüman olarak bahsekonu bonolar doğrudan Merkez Bankası tarafından satın alınarak Dubai'ye bir anlamda destek verilmiştir. Yaratılan kaynak ilk etapta Dubai Emirligi'nin öncelikli finansman ihtiyacı ve hayati projelerine yönelik harcanacağı açıklanmakla beraber, sözkonusu miktarın önemli bölümünün Dubai Emirligi bağlı şirketlerinin vadesi gelen dış borçlarının karşılanması ve devlet kurumlarının bekleyen bazı ödemeleri için kullanılabilceği, dolayısıyla piyasada genel bir canlanmadan ziyade acil ihtiyaçlara yönelik can suyu niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir.

Çeşitli kaynaklara göre uluslararası mali kriz nedeniyle çoğunluğu Dubai'de olmak üzere BAE'de ertelenen veya iptal edilen projelere ilaveten, daha önce satışı yapılan gayrimenkullere ilişkin müşteri ödemelerinin yapılmamasından doğacak yükün 25 milyar \$ olduğu tahmin edilmektedir. Daha ziyade Dubai Emirligi emlak ve inşaat sektörünü etkileyen global krizin, sözkonusu sektörün büyük ölçüde spekülasyon alıcı temelinde gelişmesi (satın alımların %90 spekülasyon %10 gerçek ihtiyaç sahiplerince yapılması) nedeniyle mevcut kırılma yapıyı bir anlamda çöküşe geçirdiği kabul edilmektedir.

BAE bankalarının özellikle global krizin derinleşmesi ve ülke emlak sektörünün gelişmelerden yara alması nedeniyle gerek inşaat projelerine gerekse gayrimenkul satın alım amaçlı kredi taleplerine eskisi gibi sıcak bakmadığı, adeta kredi musluklarını kapattığı bilinmektedir. Zaten, spekülasyon emlak satın alımlarının tamamen durduğu ve konut satış fiyatlarında önemli düşüşler yaşandığı bir ortamda yabancılar ile yerleşik halkın bu sektöre yönelik ilgisi de oldukça azalmış bulunmaktadır. 2008 yılında Dubai piyasasına arz edilen tamamlanmış konut sayısı 50.000 adet olup, 2009'da ilave 70.000 yeni

konunun tamamlanması beklenmekle birlikte, talepteki düşüşle birlikte fiyatların daha da aşağıya inmesi riski gözönüne alınarak sözkonusu rakamların daha altında bir miktarın piyasaya arz edileceği tahmin edilmektedir.

Turizm

Dubai, ekonomik çeşitlendirme planlarında turizm sektörünün gelişimini hedeflemiş ve Orta Doğu'da daha önce görülmeyen başarılı projelere imza atmıştır. 2004 yılında 5,5 milyon olan toplam ziyaretçi sayısının 2010 yılına kadar 15 milyon kişiye çıkarılması hedeflenmektedir. Bu amaçla Dubai kıyılarına dört adet yapay ada inşa edilmiş, ayrıca bir adet kapalı kayak merkezi kurulmuştur. Dünyanın en yüksek ve tek yedi yıldızlı oteli olan Burj al-Arab, Aralık 1999'da açılmıştır. Ülke, birçok turnuvaya (tenis, golf, kriket, at yarışı gibi) ev sahipliği yapmaktadır.

Özellikle Dubai'de yoğunlaşan perakendecilik hizmetleri, 1996 yılından bu yana her yıl düzenlenmekte olan "Dubai Alışveriş Festivali" ve "Dubai Yaz Sürprizleri" adı altında düzenlenen etkinlikler 40°C'nin üzerinde seyreden sıcaklıklara rağmen diğer Körfez ülkelerinden ve Avrupa'dan gelen turistler sayesinde otel, restoran, havayolu ve mağaza işletmecilerini memnun etmektedir.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Demiryolu

2009 yılı sonunda Dubai'de metrosunun açılması ile birlikte ülke de demiryolu ağı oluşmuş bulunmaktadır. Gelecek yıllarda metro sisteminin genişletilmesi planlanmaktadır. Emirlikleri birbirine bağlayan demiryolu ağı bulunmamaktadır.

Karayolu

BAE'de karayolu taşımacılığı altyapısının kalitesi oldukça iyidir. Ülke içi ulaşım çoğunlukla kara yolu ile yapılmakta olup, demiryolu seferleri ile ülke içi havayolu ve denizyolu seferleri bulunmamaktadır. Kentsel alanlarda, özellikle Abu Dhabi ve Dubai'de, kara yolu ağı gelişmiş durumdadır. Son yıllarda trafiğin yoğun olduğu saatlerde trafik sıkışıklığı gözlemlenmektedir. Kuzeydeki görece olarak fakir emirliklerde altyapı kalitesi aynı düzeyde olmamakla birlikte yatırımlar artarak devam etmektedir.

Denizyolu ve Limanlar

BAE'nin denizyolu altyapısı da oldukça gelişmiş düzeydedir. Dubai'deki Jebel Ali ve Port Rashid Limanları'nın yanı sıra Sharjah'taki Khor Fakkan Limanı, ülkenin en önemli limanlarıdır. Abu Dhabi'deki Mina Zayed Limanı'nda kapasite artırma çalışmaları devam etmektedir.

Jebel Ali ve Port Rashid Limanları'na, bölge ülkelerinden ve diğer ülkelerden çok büyük hacimli kargolar yansımaktadır. Umman'daki Salalah Limanı ve Yemen'deki Aden Limanı, konumları itibarıyla uluslararası gemi taşımacılığına daha uygun olmalarına rağmen; BAE'nin müşteri ilişkileri, tesisleri ve hizmetleri daha gelişmiştir. Jebel Ali Serbest Bölgesi'nin başarısı da limanların performansına katkıda bulunmaktadır.

Havayolu

BAE'deki havayolu taşımacılığı sektörü, yüksek kalitesi ve karlılığıyla bölgedeki diğer ülkelerden ayrılmaktadır. Sektördeki firmaların bazıları "en iyi uluslararası havayolu" ünvanına sahiptir. Dubai Uluslararası Havaalanı'na son yıllarda yapılan yatırımlarla, Dubai'nin yolcu ve yük taşımacılığında merkezi bir konuma getirilmesi amaçlanmaktadır. Havaalanı içinde kurulu olan ve 540 Milyon Dolar'a mal olan Sheikh Rashid Terminali ise 2001 yılının ortalarında açılmış olup, genişletme çalışmalarının süreceği belirtilmiştir. 4,1 Milyar Dolar değerindeki program, üçüncü bir yolcu terminalinin, bir toplantı salonunun ve yeni bir yük terminalinin inşaatını da kapsamaktadır. Bu tesislerle birlikte ortalama 22 milyon olan yıllık yolcu kapasitesinin 60 milyona çıkarılması hedeflenmektedir. Söz konusu proje kapsamında yeni bir "mega kargo terminali"nin kurulması ve kargo taşıma kapasitesinin 2018 yılında yıllık 3 milyon tona çıkarılması hedeflenmektedir. Yolcu sayısının artmakta olduğu dikkate alındığında, genişletme projelerinin ilerleyen yıllarda daha da önem kazanacağı açıktır.

Jebel Ali'de bir uluslararası havaalanının inşaatına başlanmıştır. Abu Dhabi'de ise Dubai'dekinden daha küçük bir havaalanı bulunmakta ve bu havaalanında da genişletme çalışmaları yürütülmektedir.

Dubai İnternet Şehri (Dubai İnternet City, DIC)

250 Milyon Dolar değerinde bir proje olan Dubai İnternet Şehri, 2000 yılında açılmış olup, Dubai'nin bölgenin e-ticaret merkezi yapılmasını hedeflemektedir. Jebel Ali Serbest Bölgesi gibi DIC'de de serbest bölge teşvikleri (%100 mülkiyet, 50 yıl boyunca kurumlar vergisi muafiyeti, gümrük vergisi muafiyeti ve karları ülkelere gönderebilme gibi) uygulanmakta ve kaliteli bir bilgi ve teknoloji altyapısı sunulmaktadır.

Bankacılık

Sahip olduğu aktifler açısından BAE'nin en büyük ulusal ticari bankaları; Emirates NBD (Körfez İşbirliği Konseyi içindeki en büyük banka), National Bank of Abu Dhabi, Dubai Islamic Bank, Mashreq Bank ve Union National Bank'tır. Bu beş banka ülkedeki bankacılık işlemlerinin %70'ini yürütmektedir. BAE'de finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi için pek çok ticari banka (23 yerli 28 yabancı banka) faaliyet

göstermektedir.

Ticari bankaların yanı sıra, 2000 yılından bu yana Abu Dhabi'de (www.adsm.ae) ve Dubai'de (www.dfm.co.ae) birer ulusal borsa faaliyet göstermektedir. Ülkenin önde gelen ulusal bankalarının hisseleri anılan borsalarda işlem görmekte olup, bu iki borsanın işlemleri 2004 yılında elektronik ortamda birbirine bağlanmıştır. Eylül 2005'te ise Dubai Uluslararası Finans Merkezi bünyesinde faaliyete geçen Dubai Uluslararası Finans Borsası (DIFX) (www.difx.com), bölgenin finans merkezi olma hedefi kapsamında kurulmuş olup, serbest bölge statüsündedir.

Modern bankacılık uygulamalarının mevcut olduğu BAE'de uluslararası döviz transferi serbesttir. Merkez bankası'nın düzenlemesine tabi olan piyasadaki diğer aktörler ise; finansal kuruluşlar (kredi verirler ancak mevduat kabul etmezler) finansal araçlar (broker) ve döviz bürolarıdır. Sektöre hakim olan kısa ve orta vadeli (7 yıla kadar) krediler iç piyasadan, uzun vadeli krediler ise uluslararası piyasalardan temin edilmektedir. Ulusal bankaların yanı sıra piyasada İslami bankalar da (National Bank of Sharjah, Amlak Finans ve Orta Doğu Bankası) hizmet vermektedir. "Sukuk" adı verilen İslami tahviller, BAE piyasasında alınıp satılmakta, geleneksel bankalar da İslami bankacılık taleplerine cevap verebilmek amacıyla bünyelerinde İslami bankacılık departmanları oluşturmaktadır.

BAE Merkez Bankası, bankacılık ve finans sektörünün denetlenmesinden, bankalara faaliyet izni verilmesinden ve hükümete parasal ve finansal konularda görüş bildirilmesinden sorumludur. Merkez Bankası'nın denetimleri ve izleme programları neticesinde 1980'li ve 1990'lı yıllarda ortaya çıkan bankacılık skandallarının zamanla üstesinden gelinmiş ve sektörde güven ortamı yaratılmıştır.

BAE ile ticaret yapmak isteyen yabancı firmalar için uluslararası ödemelerde akreditif açılması mümkündür.

Finansal krizin başlamasıyla ülkeyi terk eden yaklaşık 50 milyar ABD Doları miktarındaki yabancı sermaye, özellikle emlak projeleri ağırlıklı verilen kredileri önemli boyutlara ulaşan BAE bankacılık sektörünü zor durumda bırakmıştır. Kredi- Aktif rasyosu bozulan bankacılık sektörü dış finansman imkanlarının da kapanmasıyla iç piyasa taleplerini karşılamada 2009 yılında oldukça isteksiz ve yetersiz kalmıştır.

Finansal Hizmetler

Global finansal krizin başlaması ve 140 Dolar/varil seviyelerinden Aralık 2008'de 30 Dolar/varil fiyatına kadar düşen ham petrol fiyatları ve gelişmelerden birinci derecede etkilenen emlak-inşaat ile bankacılık sektörlerinin etkisiyle yaklaşık üç çeyrektir dip yapan BAE menkul kıymet borsaları son üç ay içinde petrol fiyatlarındaki toparlanma ile beraber kısmi de olsa yükselme trendine girmiş izlenimi vermektedir.

Dünyadaki en büyük Devlet Fonları (Sovereign Wealth Fund) arasında gösterilen ve en son 2008 yılında City Grubun 7,5 milyar \$'lık imtiyazlı hissesini satın alan Abu Dhabi Sovereign Fund, hedge fon iştirakleri, hisse senetleri ve private equity aracılı yabancı şirket paylarındaki değer kayıpları neticesinde önemli oranda zarar etmiştir. Bazı kaynaklara göre fonun değer kaybı 125 milyar \$ civarına ulaşmıştır.

Global mali krizin finans piyasalarına etkilerini hafifletmek, likidite ve kredi mekanizmasının daha sağlıklı işletilmesi ve piyasalara gerekli güvenin verilmesi amaçlarıyla, Abu Dhabi Emirliğinde faaliyet gösteren beş büyük bankaya (National Bank of Abu Dhabi, Abu Dhabi Commercial Bank, Union National Bank, Abu Dhabi Islamic Bank, First Gulf Bank) anılan Emirlik kaynaklarından toplam 16 milyar ABD Doları tutarında doğrudan sermaye aktarımı yapılmıştır. Söz konusu müdahalenin, zaten Birleşik Arap Emirlikleri GSYH'nin %65'ine ve ülkenin petrol kaynaklarının %90'ına sahip Abu Dhabi Emirliği'nde mali sistemin daha sağlıklı yürütülmesine ve bankalara duyulan güvenin artmasına oldukça katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Yatırımlarda Öncelikli Alanlar

*Abu Dhabi Emirliği Altyapı Ve Konut Projeleri Hakkında Bilgi Notu İçin Tıklayınız.

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

BAE'de 15 adet serbest bölge bulunmaktadır. Serbest bölgeler ile ilgili bilgilere www.uaefreezones.com adresinden erişim sağlanabilmektedir. En önemli serbest bölgeler Dubai ve Sharjah Emirliklerinde yer almaktadır. Ras Al Khaimah ve Fujairah'ta da gelişme yolunda olan serbest bölgeler mevcuttur. Her serbest bölgenin kuruluş izinleri, masrafları ve kira bedelleri farklıdır.

Bünyesinde bulundurduğu 5 000 civarında firma, limanı ve teknik altyapısı ile Dubai Jebel Ali Serbest Bölgesi (www.jafza.ae) BAE'nin en büyük serbest bölgesidir. Dubai'de aynı zamanda Havaalanı Serbest Bölgesi ve iştiğal alanlarına göre kurulmuş özel serbest bölgeler de (Internet City, Media City, Knowledge Village, Healthcare City) faaliyette bulunmaktadır.

BAE'deki serbest bölgelerde iş yapmak çok kolay ve düzenlidir. Serbest Bölge İdaresi iş ile ilgili olarak yerel idare ile olan ilişkilerin koordinasyonunu sağlamaktadır. Bu işlemler; vize işlemleri, yasal ve

konularla ilgili, güncellenmiş, eğitim, sağlık, karadennim, gıdalar, emir ve arabada kaza ve iletişim gibi konuları içerebilir.

Jebel Ali Serbest Bölgesi'nde Verilen Teşvikler

JAFZA'da kurulacak olan şirket için yerli bir ortağa gerek duyulmamaktadır. Bu yüzden şirketlerini tam olarak kontrol edebilme olanağı bulunabilir. Personel geliri ve şirket vergileri yoktur: Hükümet tarafından alınan bir kararla serbest bölgede kurulacak olan şirketlerden 50 yıl boyunca vergi alınmamaktadır. Ayrıca, bu imtiyaz yenilenebilmektedir.

Arzu edildiği takdirde elde edilen karların tümünün yurtdışına transferi yapılabilmektedir. Personel temininde de problem bulunmamaktadır. Firmalar istedikleri işçileri istihdam edebilme imkanına sahiptirler. İlaveten şirketler serbest bölgede çalıştırmak üzere kendi işçilerini de getirme imkanına sahiptir. JAFZA'da uluslararası personelin bir arada barındırılabilmesinin sağlanması amacıyla kaliteli konaklama olanakları mevcuttur.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Ülkede; Emirlikler içinde ya da serbest bölgelerde olmak üzere, iki farklı şekilde şirket kurulması imkanı bulunmaktadır.

1-Emirlikler (şehir) İçinde Şirket Kurulması: Yabancı bir kişi/firma; bir veya birden fazla BAE vatandaşını ortak yapmaksızın Emirlikler içinde ticari şirket kuramamaktadır.

a. Limited Şirket (LLC):

Şirketler Kanununa göre, BAE'de 7 değişik şirket kuruluşu vardır. BAE'de uzun dönem varlık göstermek isteyen yabancılar tarafından tercih edilen şirketleşme türü Limited Şirket(LLC)'dir. Dubai'de ticari şirket faaliyeti için Department of Economic Development (www.dubaided.gov.ae) tarafından ticaret lisansı düzenlenmesi ve bilahare Dubai Ticaret ve Sanayi Odası (<http://www.dcci.ae/>) tarafından da firmanın üyelik kaydının yapılması gerekmektedir. Şirketin işgal alanına göre ilgili diğer kamu kurumlarınca tanzim edilen belgelere de ihtiyaç duyulabilmektedir. En az 2, en çok 50 ortakla kurulabilmektedir.

Yabancılar şirket hisselerinin en fazla %49'una sahip olabilmektedir. %51 çoğunluk ise yerel ortağa aittir. (LLC'deki yabancı ortaklık payının yükseltilmesi yönünde Ekonomi Bakanlığı çalışmalar yapmaktadır.)

Kuruluş sermayesi en az 150.000 Dirhem olmakla birlikte, Dubai'de 300 bin dirhemdir (82 bin dolar).

LLC Şirketinin konusu ve amacı; sigortacılık, bankacılık veya para yatırıma ilişkin olamamaktadır.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul'ca belirlenip, üye sayısı azami 5 kişi olmaktadır.

Şirketin günlük yönetimi için yabancı ortak veya yabancılar müdür (manager) olarak atanabilmektedir.

Son aşamada, DED'ten Ticaret Lisansı (Trade Licence) alınmaktadır.

Ticaret Lisansının alınmasını müteakip firmanın Ticaret ve Sanayi Odası'na üyelik kaydı (certificate of membership) yapılmaktadır.

Şirketin işgal alanına göre bazı durumlarda özel izin alınması gereken kurumlar:

- Bankacılık / Finans: Merkez Bankası
- İmalat/Sanayi Projeleri: Finans ve Sanayi Bakanlığı
- Müteahhitlik/Mühendislik Danışmanlığı: Dubai Belediyesi

b. ortak yatırım (consortium company)

Bu yapı iki veya daha fazla kişinin ortaklığında kurulmaktadır. Kısa vadeli yatırımlar açısından, yabancı şirketler genellikle bu şirketleşme şeklini kullanmaktadırlar. Şirket ismi ve lisansı ana ortağındır. Kontratta ortakların hak ve sorumlulukları, ayrıca kar ve zararın nasıl paylaşılacağı yazılmaktadır.

Yerli ortak şirket sermayesinin %51'ine sahip olmaktadır. Ancak, kar değişik oranlarda paylaşılabilir. Ortak girişim şirketlerinde anasözleşmede aksi belirtilmediği sürece, kararlar bütün ortakların oybirliğiyle alınmaktadır.

2) Serbest Bölgelerde Şirket Kurulması

Serbest bölgelerde kurulacak şirketlerde yerel ortağa ihtiyaç bulunmamakta olup, %100 yabancı sermayeli şirket kurulabilmektedir. Yerel sponsor görevi serbest bölge idaresi tarafından yerine getirilmektedir. Şirket kuruluş işlemleri serbest bölgelerde yapılmaktadır.

İthalat, re-export ve ihracatta gümrük vergisi alınmamakta, kar ve sermaye transferine engel bulunmamaktadır. Bölge İdareleri tarafından; ucuz enerji ve personel sağlanabilmekte, ayrıca çalışan personelin barınma ihtiyaçları karşılanabilmektedir. Her türlü prosedür yerinde ve kısa sürede tamamlanmaktadır.

ŞİRKET KURMAKSIZIN TİCARİ FAALİYET:

Ticari Acenta Tayini (Commercial Agent):

Ticari Acentalığı düzenleyen 1981 tarihli ve 18 sayılı Federal Kanun uyarınca; yabancı bir şirket, BAE vatandaşı ya da %100 BAE sermayeli bir firmayı ülke genelinde ya da belirli Emirliklerde ticari acenta tayin edebilmektedir. Acentalık; ilgili ürünün pazarda dağıtımını, satışını ve ilgili hizmetin verilmesini kapsamaktadır. Acentalar öncelikle Ekonomi Bakanlığında (Commercial Agencies Committee) tescil olunmaktadır.

Ticari Acentalık Sözleşmesi süreli yapılmaktadır. Sözleşmede; tarafların detaylı kimlik bilgileri, ürünün adı, sözleşmenin başlangıç tarihi ile geçerlilik süresi, sözleşmeyi süresinden önce sona erdirecek özel şartlar, acentanın yetki bölgesinin (tüm BAE olacağı gibi sadece bir Emirlik de olabilmektedir.) belirtilmesi gerekmektedir.

Ayrıca ürünün patenti Ekonomi Bakanlığında tescil edilmektedir. Acentalık anlaşması öncesinde 4-6 ay gibi bir geçiş süresi tanınarak firmanın BAE pazarındaki performansının gözlenmesi genelde tercih edilen bir yoldur.

Hassas bir konu olan "acentalık anlaşması" öncesinde, ürün üzerindeki hakların korunması yollarının belirlenmesi amacıyla Ticaret Müşavirliğimiz ile ya da avukatlık şirketleri ile temasa geçilmesinde yarar bulunmaktadır.

Şube ve Temsilcilik Açma (Foreign Company Branch & Representative Office)

Yabancı şirketler, Ekonomi Bakanlığında uygunluk alarak ve isimlerini Bakanlıktaki Yabancı Şirket Tescil kısmına kaydettirerek şube (foreign company branch) ve temsilcilik ofisi (representative office) açabilmektedir. Bilahare, Dubai'de Department of Economic Development (DED) lisans düzenlenmekte ve Ticaret ve Sanayi Odasına üyelik kaydı yapılmakta, kuruluş sermayesi gerekmemektedir.

"Temsilcilik Ofisi" ile sadece ilgili ürün ve hizmetin promosyonu/reklamı yapılabilmektedir. İhracat, ithalat ve iç piyasada satış gibi ticari faaliyetler sözkonusu değildir.

"Şirket Şubesi" yoluyla ise, yabancı firmaya sadece sicilinde kayıtlı ürününün ticaretini yapmasına imkan tanımıştır.

Her iki haldede, yıllık belirli bir ücret ödemek suretiyle, "yerel bir hizmet görevlisi" (local service agent) istihdam etmek zorunluluğu bulunmaktadır. Bu kapsamda, bir BAE vatandaşı yerel hizmet görevlisi (service agent) olarak atanmaktadır. "Servis agent" statüsünün "ticari acenta-commercial agent-" kavramı ile karıştırılmaması gerekmektedir.

"Service Agent"; şirketin idaresine karışmamakta ve mali konularda herhangi bir sorumluluğu/yetkisi bulunmamaktadır. Görevi kamu ihalelerini takip etmek ve ilgili belgeleri teslim etmek, vize alımı veya işçi kartları çıkartılmasını temin etmek ya da reklam, kampanya ve pazarlama (promotions) faaliyetleri gibi konularda yardımcı olmaktır. Bu çerçevede, yerel hizmet görevlisinin (local service agent), ticari acentayla (commercial agent) karıştırılmaması gerekmektedir.

Ülkedeki İhaleler

Dubai ve Abu Dhabi'deki mega inşaat projelerinin sahibi olan "proje geliştirme-developer-" şirketleri aşağıda sunulmaktadır.

1. EMAAR (Dubai) (<http://www.emaar.ae/index.aspx?page=home>)
2. NAKHEEL (Dubai) (<http://www.nakheel.com/en>)
3. ALDAR (Abu Dhabi) (<http://www.aldar.com/>)
4. Dubai Properties (<http://www.dubai-properties.ae/en/index.html>)

BAE'de kamu ihalesi açan başlıca kamu kuruluşları aşağıda belirtilmektedir.

- 1- Dubai Roads & Transport Authority (<http://www.rta.ae/wpsv5/wps/portal>)
- 2- Abu Dhabi Electricity and Water Authority (<http://www.adwea.com/en/>)
- 3- Dubai Electricity and Water Authority (<https://e-services.dewa.gov.ae>)
- 4- Dubai Municipality (<http://login.dm.gov.ae/wps/portal/MyHomeAr>)
- 5- Ministry of Public Works

Adres: P.O.Box: 878 -Abu Dhabi Tel: +971 2 6260606 Fax: +971 2 6260026

Birleşik Arap Emirlikleri diğer ihale bilgilerine <http://www.emiratestenders.com/> internet adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Kamu İhale Kanunu ile federal kamu proje ihalelerine teklif verme hakkı, BAE'li tedarikçi ve yüklenicilere veya en az %51 oranında hissesi BAE vatandaşlarına ait olan ve BAE'de yerleşik şirketlere verilmiştir. Ya da ihalelere katılabilmek için yerel bir acenta veya distribütör kullanılması gerekmektedir. Ancak, bu kurallar büyük projeleri üstlenebilecek yerel şirketlerin ülkede bulunamaması nedeniyle bu tür projelerin ihalelerinde kullanılamamaktadır.

Hizmet ya da ürünün BAE'de bulunmaması halinde, kamu ihalelerine yabancı firmalar davet edilebilmekte ve gerekli koşulların karşılanması durumunda ihale yabancı firmaya verilebilmektedir.

Dış Ticaret

Genel Durum

2009 yılına ilişkin BAE dış ticaret verilerine bakıldığında, bir önceki yıl 239 milyar ABD Doları olan ihracatın özellikle petrol fiyatlarındaki aşağı yönlü iniş trendinin etkisiyle keskin bir düşüş ile 181 milyar Dolara gerilediği, ithalatın ise yaklaşık 36 milyar Dolar azalarak, 2008'deki 176 milyar Dolarlık düzeyinden 2009 yılında 140 milyar Dolara inmiş olduğu görülmektedir. Böylelikle, BAE toplam dış ticaret hacmi 2009 yılında bir önceki seneye göre % 23 civarında daralarak, 415 milyar Dolardan 321 milyar Dolara gerilemiştir.

İthalatta değişkenlik daha az olup, ithalat rakamlarında düzenli bir artış trendi göze çarpmaktadır. İç piyasadaki sürdürülebilir büyümenin bir yansıması olan toplam ithalat içinde, altyapı projelerinin desteklenmesi amacıyla sermaye malları ithalatının ve petrol dışı sektörlerle yönelik ürünlerin ithalatının artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Ekonomik büyümedeki ve reeksport talebindeki artışı takiben, ithalattaki artış 2003 yılından sonra hız kazanmış olup, 2007 yılında % 32 artarak 132 Milyar Dolar'a yükselmiştir. 2009 yılı ithalatı ise 140 milyar Dolar'dır. Toplam ithalatın yaklaşık %50'sini tüketim malları oluşturmaktadır. Çoğunlukla yüksek gelirli vatandaşların talep ettiği yüksek maliyetli ürünler ve BAE'de yetiştirilmeyen temel ürünler (özellikle gıda maddeleri) en fazla ithalatı yapılan ürün gruplarıdır.

BAE, başta Dubai Emirliği olmak üzere, reeksport ağırlıklı bir ticari yapıya sahiptir.Çeşitli ülkelerden gelen mallar, BAE üzerinden farklı pazarlara ulaştırılmaktadır. Reeksportta en büyük pazarı Hint Yarımadası ve Körfez ülkeleri oluşturmaktadır. İran, Hindistan, Irak, Bahreyn, Suudi Arabistan ve Pakistan reeksportta ilk sıraları paylaşmaktadır. Reeksport yoluyla satışı yapılan başlıca ürünler; makineler, ses kaydediciler, inci, mücevherat, tekstil ürünleri, taşıt araçları, kimyasal ürünler ve gıda ürünleri ve içeceklerdir.

Reeksport gelirleri 1996 yılında 9,1 Milyar Dolar iken, 2009 yılında 66 Milyar Dolar'a yükselmiştir. Reeksport gelirlerinde görülen bu büyüme, BAE'den reeksport mallarını ithal eden bölge ülkelerinin ekonomilerinde görülen hızlı büyümenin ve özellikle Dubai'de mal taşımacılığında yaşanan gelişimin bir sonucudur.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009
TOPLAM İHRACAT	115	144	179	239	181
Petrol ve doğal gaz ihracatı	53	69	74	102	75
Hidrokarbonlar dışı ihracat	22	28	34	44	40
Re-eksport	40	47	71	94	66
TOPLAM İTHALAT	75	88	132	176	140
Serbest Bölge ithalatı	17	21	42	60	39

Kaynak:T.C.Abu Dhabi Ticaret Müşavirliği

İhracatında Başlıca Ürünler

2009 yılı itibarıyla ülkenin ihracatındaki başlıca ürünler ham ve yarı işlenmiş altın, elmas, otomobil ve mücevherci eşyasıdır.

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

HS NO	Ürün Adı	2007	2008	2009
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	4,540	7,960	10,520
7102	Elmaslar	3,892	6,687	7,692
8703	Otomobil	3,405	3,882	3,283
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	1,917	3,710	3,046
8517	Telli telefon için elektrikli cihazlar	111	1,803	1,791
8803	Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	180	542	1,268
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	1,168	1,357	1,253
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	146	209	1,008
5407	Sentetik iplik. monofil. seritlerle dokumalar	983	1.064	979

7112	Kıymetli metaller ve kaplamaların döküntüleri	1,096	1,127	944
2710	Petrol yağları	16,071	22,797	731
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	759	975	708
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	678	620	696
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	490	564	683
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	377	418	667
8473	Yazı, Hesap, Muhasebe, Bilgi İşlem, Büro İçin Diğer Makine Ve Cihazların Aksamı	806	883	636
1701	Kamış/Pancar Şekeri	392	387	558
1006	Pirinç	181	518	518
2402	Purolar, Sigaralar	275	390	464
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	409	426	420

Kaynak: ITC calculations based on COMTRADE statistics

İthalatında Başlıca Ürünler

En fazla ithal edilen ürünler, altın, elmas, mücevherci eşyası, otomobillerdir.

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

HS NO	Ürün Adı	2007	2008	2009
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	8,364	13,225	14,513
7102	Elmaslar	4,618	7,352	7,223
8703	Otomobiller	7,243	11,033	5,203
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	4,746	6,154	5,172
8803	Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	1,297	1,737	3,462
8517	Telli telefon için elektrikli cihazlar	412	3,678	2,901
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1,000	1,304	2,166
8802	Diğer hava taşıtları	635	2,340	1,603
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	1,664	2,056	1,603
8544	İzole edilmiş tel, kablo	1,394	2,732	1,519
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	1,154	1,543	1,391
2710	Petrol yağları	751	1,092	1,296
1006	Pirinç	684	1,517	1,247
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	950	1,140	1,152
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	703	1,379	1,132
8481	Muslukcu, borucu eşyası-basıncı düşürücü, termostatik valf dahil	907	1,060	1,091
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler, endüktörler	632	974	1,026
3004	Tedavide/Korunmada Kullanılan İlaçlar	738	880	1,001
8419	Su Isıtıcıları, Laboratuvar Sterilizatörleri	419	656	897
8905	Yangın Söndürme Gemileri, Yüzer Vinç Ve Havuzlar	12	38	881
4011	Kaucuktan yeni dış lastikler	842	1,051	878
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	943	1,034	877
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	2,058	6,770	842
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	847	1,138	836
7304	Demir/Çelikten (Dökme Hariç)Dikişsiz Tüp, Boru	859	881	772
7307	Demir/Çelikten Boru Bağlantı Parçaları	341	423	748
8415	Klima Cihazları-Vantilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı	780	924	738
8413	Sıvılar İçin Pompalar, Sıvı Elevatörleri	541	694	736
8704	Eşya Taşımaya Mahsus Motorlu Taşıtlar	1,145	1,636	724

Kaynak: ITC calculations based on COMTRADE statistics

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

BAE'nin tedarik pazarlarının genel profili ise, birçok ürün grubunun ithal edilmesinden kaynaklanan bir biçimde çeşitlilik arz etmektedir. BAE'ye en fazla ihracat yapan ülkeler Çin, Hindistan, ABD, Japonya ve Almanya'dır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2007	2008	2009
Hindistan	12,247	16,873	16,763
Çin	12,307	17,356	13,022
ABD	8,416	12,244	11,313
Almanya	7,188	10,101	8,168
Japonya	8,073	11,610	7,325
İngiltere	4,628	7,624	5,108
Kore	2,814	4,243	4,893
İtalya	4,701	5,919	4,742
Fransa	3,100	3,835	3,821
Suudi Arabistan	3,507	4,396	3,316
Malezya	2,479	3,503	2,766
İsviçre	3,012	5,644	2,674
Türkiye	2,849	7,474	2,549
Tayland	1,810	2,421	2,047
Belçika	1,898	2,659	1,769
Avustralya	2,653	3,321	1,733
Pakistan	778	1,405	1,569
Endonezya	1,551	1,703	1,338
Hollanda	1,112	1,431	1,307
Kanada	657	1,243	1,177
Singapur	1,182	1,141	1,158
Hong Kong (SARC)	731	1,328	1,104
İspanya	1,116	1,351	1,060
Oman	102	955	1,038
Brezilya	1,289	1,169	1,021
Çin	1,006	1,292	851
İran	716	1,051	832
Irak	46	73	777
Libya	333	260	745
Güney Afrika	1,316	3,412	674

Kaynak: ITC calculations based on COMTRADE statistics

BAE'nin başlıca ihrac pazarları arasında Hindistan, İran, Katar ve Irak bulunmaktadır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2007	2008	2009
Hindistan	9,425	15,242	12,660
İran	6,630	6,615	7,614
Irak	2,995	3,003	4,200
İsviçre	1,814	2,729	3,485
Katar	1,533	3,049	2,677

Suudi Arabistan	1,656	1,481	2,524
Oman	968	1,409	1,408
Bahreyn	770	1,723	1,273
Kuveyt	1,258	1,065	1,186
Afganistan	355	712	1,127
Hong Kong (SARC)	724	1,334	1,110
Pakistan	819	815	1,055
Belçika	848	1,294	939
Libya	513	629	916
ABD	699	1,230	904
Nijerya	245	334	701
Lübnan	213	469	591
Singapur	269	380	550
Mısır	433	909	490
Kenya	459	305	470
Sudan	462	414	454
Tanzanya	726	325	430
İngiltere	435	502	422
İtalya	213	703	419
Çin	436	1,142	417
Yemen	520	426	302
Türkiye	269	525	298
Cezayir	432	344	295
Nepal	59	97	294
Almanya	251	509	281

Kaynak: ITC calculations based on COMTRADE statistics

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Pan-Arab Serbest Ticaret Alanı (PAFTA ya da GAFTA), Arap Ülkeleri arasındaki en önemli ekonomik hareketlerden birisi olup; 1998 yılından beri 17 Arap Ülkesi (S. Arabistan, Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Libya, Fas, Umman, Katar, Sudan, Suriye, Tunus, BAE, Yemen, Filistin) arasında Arap Ortak Pazarı yaratmak için çalışmalar yapmaktadır. Üye ülkeler arasında serbest ticaret anlaşması uyarınca karşılıklı ticarete gümrük vergi oranları sıfırlanmıştır. Söz konusu gümrük birliği, sorunsuz bir şekilde işlemekte olup; bu birleşme ile birlikte enerji ihracatına dayalı ekonomik yapıları itibarıyla birbirine benzeyen üye ülkelerde ekonomik büyümenin hız kazanması beklenmektedir.

BAE, Körfez İşbirliği Konseyi'nin (Gulf Cooperation Council, GCC) bir üyesi olup, aynı zamanda üye ülkeler arasında 2003 yılında uygulamaya geçirilen Gümrük Birliği'ne de dahildir. Gümrük Birliği kapsamında Konsey'in altı üyesi (Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri) ortak bir gümrük politikası ve gümrük tarifesi (%5 oranında) üzerinden diğer ülkelerle ticari alışverişlerini gerçekleştirmektedir. Üyeler arasında mutabık kalınan birtakım ürünlerin ithalatında ise GCC içinde gümrük vergisi alınmamaktadır.

Birleşik Arap Emirlikleri, 1996 yılından bu yana Dünya Ticaret Örgütü'nün bir üyesidir ve Örgüt'ün politika talepleri yedi emirlik tarafından uygulanmaktadır.

BAE'de dış ticaret düzenlemeleri liberal niteliktedir. Ülkede kambiyo kontrol rejimi uygulanmaktadır. BAE Dirhemi (Dh) konvertibil olup, sermaye ve karın transferi de serbestçe yapılabilmektedir.

İthalatı yapacak firmanın, ülke içinde yerleşik ve "ticaret lisansı" ve ticaret odası üyelik sertifikası sahibi olması ve çalıştığı bir bankası olması gerekmektedir.

BAE üzerinden üçüncü bir ülkeye re-export edilecek ürün geçici olarak ülkeye ithal edilebilmekte olup, süresi 180 gündür. Gümrüğe re-export amaçlı ithalat olduğu beyan edilmektedir. Süre aşımında ithalat işlemleri uygulanmaktadır.

BAE içinde kurulu firmalar yabancı ortaklı olabilmektedir. Hatta yabancılar genelde firmanın aktif yöneticilik görevini de üstlenebilmektedir.

Yabancılar, Emirlikler içinde uzun vadede ticari faaliyet için çoğunlukta Limited Liability Company (LLC) şirket türünü tercih etmektedir. Bu kapsamda şirketin en az %51'i yerel ortağa "BAE vatandaşı ya da %100 BAE sermayeli şirkete" ait olmaktadır. Firma, ticaret lisansında belirtilen faaliyet konusuna göre hareket etmektedir.

Yabancı bir firma, tayin edeceği ticari acenta/distribütör kanalıyla da ülkeye ihracat yapabilmektedir. Ticari acenta/distribütör (trade agent) bir BAE vatandaşı ya da %100 BAE sermayeli bir firma olması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, yabancı ortaklı bir BAE firmasının ticari acentalık yapması mümkün değildir. Ticari Acentalık Sözleşmesinin süreli olması, Ekonomi Bakanlığı'nda tescil edilmesi gerekmektedir. Acentalık Sözleşmesinde ürünün adı, verilecek hizmet, sözleşmenin başlangıç tarihi ve geçerlilik süresi ile acentanın ülkedeki yetki bölgesinin belirtilmesi gerekmektedir. Başvuru formları Ekonomi Bakanlığı web sayfasında mevcuttur.

Serbest bölgede kurulu bir firma dış piyasadan satın aldığı bir ürünü Emirlik içine satmak istemesi durumunda da, yine Emirlik içinde yerleşik bir acenta tayin etmek zorundadır. Serbest bölgeler üçüncü ülke olarak değerlendirilmektedir.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

İthalat genel olarak %5 oranında gümrük vergisine tabidir. Gümrük vergisi ürünün CIF bedeli üzerinden tahsil edilmektedir. İthalatta aranan esas belgeler; gümrük beyannamesi, ticari fatura, menşe şahadetnamesi, sağlık belgesi (gıda ürünleri için), konşimento ve çeki listesidir.

Bir kısım gıda ürünü (buğday, mısır, pirinç), yaş meyve sebze türü (incir, elma, kayısı, karpuz, armut, üzüm, greylift, muz ve 08.03-08.10 GTIP'li narenciye grubu) ile canlı hayvan (balık, koyun, keçi, tavuk, hindi, at, deve) ithalatı gümrük vergisinden muaftır. Buna karşılık; alkollü ürünler %50 ve tütün mamülleri %100 oranında gümrük vergisine tabidir.

BAE'de Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi gibi vergi uygulamaları bulunmamaktadır. Sadece, ülkede faaliyet gösteren yabancı petrol şirketleri ile yabancı bankalar, karları üzerinden belirli oranda vergiye tabidir. Dış ticarete de, ihracat ve reeksport işlemlerinden vergi alınmamaktadır.

Gümrük vergisi oranlarını öğrenmek için <http://mkacddb.eu.int/mkacddb2/indexPubli.htm> ve www.dxbcustoms.gov.ae internet adreslerinden faydalanılabilmektedir.

İthalatta ticari mallarda kısıtlama ve korumacı tedbirler uygulanmamakla birlikte, BAE'ye ithal edilmesi istenen malların sosyal, dini veya ahlaki nedenler dolayısıyla ülkeye girişi uygun görülüyorsa ithali yasaktır. İthal yasak mallardan bazıları; tüm uyuşturucu maddeler (haşhaş, kokain ve eroin vb.) sahte ve taklit paralar, dini veya ahlaki kurallara uymayan veya yolsuzluk ve düzeni bozucu etki meydana getirmeyi hedefleyen yayınlar, fotoğraflar resimler, kartlar, kitaplar, dergiler ve heykellerdir. İthal yasak mallar listesine <http://www.dxbcustoms.gov.ae/> internet adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Ayrıca BAE'ye yapılacak ihracat öncesinde her ülke ile kurulan ticari ilişkilerde olduğu gibi;

- Öncelikle tarafların bir araya gelmesi ve ilgili tesislerin ziyaret edilmesi,
- Taraflar arasında bir "Satış Sözleşmesi" imzalanması,
- Sözleşmede; ürünün spesifikasyonu, yüklemde/teslimatta kalite kontrolü yapacak uluslararası denetim firması, teslim ve ödeme şekli, yetkili mahkemelerin (Dubai ve Türk şirket merkezinin bulunduğu şehir) belirtilmesi,
- Sevkiyat öncesi "Proforma Fatura" düzenlenmesi ve (standart ve fiyat açısından) son bir kez daha ithalatçı firma teyidinin alınması,
- Ödemelerde bankacılık sisteminin (peşin ya da teyitli dönülmez akreditif) kullanılması ve sektörde önde gelen güvenilir bankaların tercih edilmesi,
- BAE'de bir avukatlık firması/hukuk bürosu ile temasa geçilmesi (bilhassa ticari acentelik/distribütörlük verilmesi hususunda) gerekmektedir.

Tarife Dışı Engeller

BAE Gümrüğü, Türkiye'den ithal edilen gıda ürünleri ile ilgili olarak Koli Listesi, Menşe Şahadetnamesi ve Tarım Sağlık Belgesi'nin Türkiye'deki BAE Konsolosluğu'ndan tasdik ettirilmesini istemekte ve sayfa başına ortalama 50 TL tutarındaki tasdik ücreti Türk firmaları tarafından ödenmektedir. Ayrıca, acil tasdikler için firmalarımızın ilave ücret ödemesi talep edilmektedir. Ticari faturalarda ise talep edilen onay ücreti fatura tutarına göre 50 TL ile 1 000 TL arasında değişebilmektedir. 500.000 \$'ın üzerindeki faturalar için ise fatura değerinin dirhem karşılığının % 0,2'si oranında tasdik ücreti talep edilebilmektedir.

İthal edilen tüm gıda ürünleri öncelikle Dubai Belediyesi'nin kontrol ve onayından geçirilmektedir. Dubai Belediyesi BAE'ye ithal edilen ürünlerde kendi standartlarını oluşturmuştur. Unlu mamul kullanımında 9 ay, çikolatalı ürün kullanımında ise 1 yıl standardı vardır. Bu sürelerin dışında raf ömrü içeren ürünlerin satışına izin verilmemektedir. Gıda ürünleri laboratuvar testlerine tabi tutulmakta, ayrıca BAE standartlarına uymayan ürünlerin satışı BAE'de tamamen yasaklanmakta ve ithal edilen bu ürünlerin 10 gün içerisinde imhası ya da Arap menşeli olmayan üçüncü ülkelere satışı istenebilmektedir. Bölgeye ISO 22000 standartlarında, Sağlık Sertifikalı, taze ürün sevk edilse bile ithalat tamamen Dubai Belediyesi'nin yetkisinde olduğu için Türk kurumlarının verdiği uluslararası geçerliliği olan belgelerin dahi kabul edilmemesi durumu söz konusu olabilmektedir.

Dubai'den gelen akreditif şartları çok detaylı olup, akreditif şartları tamamen sağlansa bile hem Türkiye'deki hem de Dubai'deki bankalar tarafından ağır kesintilere uğratılmakta ve yüklü komisyonlar

alınmaktadır.

Firmaların İsrail ile ilişinin (firmanın ihracat yapması, firma yetkilisinin İsrail vizesi olması vb.) olması ihtimali ile ilgili sıkıntılar yaşanmaktadır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Gıda ürünleri ithalatında ürünün standardı, ambalajı ve ambalajı üzerinde "üretim tarihi ve son kullanım tarihinin" belirtilmiş olmasına bilhassa dikkat edilmektedir. Dubai Belediyesinde Gıda Kontrol Dairesi ürün ithalatında standard/kalite kontrolünü yapan birimdir.

Dubai'de belirli malların ithalatına ise bazı koşulların yerine getirilmesi ve gerekli izinlerin alınması şartı ile onay verilmektedir. İthalat izne bağı mallar aşağıda gösterilmektedir.

- Her çeşit silah ve cepbane
- Alkol ve alkollü içki
- Tıbbi amaçla kullanılan eczacılık ürünleri
- Kimyasal ve organik gübreler, zararlı bitkileri yok edici müstahzarlar
- Tohumlar ve bitki koleksiyonları
- İlaçlar
- Görsel ve işitsel yayınlar
- Haberleşme teçhizatı
- Tüm gıdalar
- Canlı arılar, arı beyleri
- Havai fişek ve patlayıcılar
- Develer
- "Habara" cinsi şahinler
- Damızlık hayvanlar (aygır eşek, katır, tay, zebra)

Tüm sığır ve kümes hayvanları ürünleri için menşe ülkeden alınmış "sağık sertifikası" ve "İslami kurallara göre kesilmiş olduğuna dair beyan" istenmektedir. Yine bazı bitkisel ve hayvansal ürünlerin ithalatında söz konusu ürünün radyasyona maruz kalmadığına dair bir belge talep edilmektedir. Sağığı ilgilendiren konularda da Sağık Bakanlığı nezdinde tescil işlemi yapılması gerekmektedir. Bakanlık sicilinde yer almayan ürünlerin ithalatı yapılamamakta ve sorumluluk imalatçı ile acentesine ait olmaktadır. Tarımsal ilaçların ithalatı sadece geçerli ithal iznine sahip tescilli ithalatçılar tarafından yapılabilmektedir.

► Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye'nin BAE'ne yönelik dış ticaret hacmi yıllar itibariyle sürekli artmış ve 2008 yılında, 8,6 milyar dolara ulaşmıştır. Bu artışın başlıca nedeni bu ülkeye gerçekleşen ihracat artışından kaynaklanmıştır. 2009 yılında ise global krizle birlikte iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 3,5 milyar Dolara düşmüş, 2010 yılında ise % 13 artış göstererek 4 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin BAE'ye yönelik ihracatı incelendiğinde, ihracatta yıllar itibariyle sürekli bir artış trendi dikkat çekmektedir. 2002 yılında BAE'ye yapılan ihracat 457 Milyon Dolar iken hızlı bir artış süreci başlamıştır. İhracatımız, 2008 yılında tarihi bir rekor kırarak bir önceki yıla oranla % 100'ün üzerinde bir artış göstererek 7,9 Milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ancak, Dubai'deki 2009 yılı borç krizi sonucunda ihracatımız 2008 yılının aynı dönemine göre yaklaşık % 64 oranında azalmış ve 2,8 Milyar Dolara düşmüştür. 2010 yılında ise krizin etkileri azalmaya başlamış olup; ihracatımız yeniden bir önceki yıla göre % 15 artış göstermiş ve 3,3 milyar Dolara ulaşmıştır.

BAE'den yapılan ithalatta da düzenli bir artış yaşanmaktadır. Nitekim 2002 yılında 100 Milyon Dolar civarında olan toplam ithalat, 2005 yılında 205 Milyon Dolar'a ulaşmıştır. 2008 yılında da bu artış trendi sürmüş ve toplam ithalat 691 Milyon Dolar seviyesini geçmiştir. 2010 yılı ithalatı ise 698 Milyon Dolar civarında gerçekleşmiştir.

Türkiye-BAE Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Dış Ticaret Dengesi	Dış Ticaret Hacmi
2000	315	39	276	355
2001	380	65	315	445
2002	457	100	356	558
2003	702	113	589	816
2004	1 143	183	960	1 327
2005	1 675	205	1 469	1 880
2006	1 985	352	1 633	2 337
2007	3 240	470	2 770	3 711

2008	7 975	691	7 284	8 666
2009	2 898	667	2 230	3 566
2010	3 340	698	2 642	4 038

Kaynak: dtm istatistikleri

İhracat

2010 yılında Türkiye'nin BAE'ye ihrac ettiği ürünlerin başında, toplam ihracat içindeki % 20 pay ile demir ve çelik çubuklar gelmektedir. Demir ve çelik çubuk ihracatı 2010 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık % 5 azalmıştır. BAE'nin Türkiye'den ithal ettiği diğer başlıca ürünler ise altın, mücevherat, demir ve alaşımsız çelikten yarı mamuller, petrol yağları, altın ve demir çelikten yarı mamullerdir.

Türkiye'nin BAE'ne İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2008	2009	2010
7214	Demir/Çelik Çubuklar (Sıcak Haddeli, Dövülmüş, Burulmuş, Çekilmiş)	4801496	698435	664916
7113	Kıymetli Metaller Ve Kaplamalarından Mücevherci Eşyası	489145	353744	558898
7207	Demir/Alaşımsız Çelikten Yarı Mamuller	269755	150632	468967
2710	Petrol Yağları Ve Bitümenli Minerallerden Elde Edilen Yağlar	658043	173591	390188
7108	Altın (Ham, Yarı İşlenmiş, Pudra Halinde)	541453	645242	378839
7216	Demir/Alaşımsız Çelikten Profil	84514	36843	46847
7213	Demir/Çelik Filmaşın (Sıcak Haddelenmiş, Rulo Halinde)	106201	12214	36123
8504	Elektrik Transformatörleri, Statik Konvertisörler, Endüktörler	75088	70050	30760
8537	Elektrik Kontrol, Dağıtım Tabloları, Mücevher Tablolar	14996	15658	26660
5702	Dokunmuş Halılar, Yer Kaplamaları (Kilim, Sumak, Karaman Vb)	22800	18362	22931
8906	Diğer Gemiler (Savaş Gemileri Ve Kurtarma Gemileri Dahil, Kürekli Hariç)	0	0	22375
6802	Yontulmaya, İnşaata Elverişli İşlenmiş Taşlar (Kayagan Hariç)	44147	25064	21711
8544	İzole Edilmiş Tel, Kablo; Diğer İzole Edilmiş Elektrik İletkenleri;FiberOptik	59003	38649	19764
8702	Toplu Halde Yolcu Taşımağa Mahsus Motorlu Taşıtlar	3578	40041	19680
9301	Harp Silahları	0	0	17818
8904	Römorkörler Ve İtici Gemiler	0	0	16925
7308	Demir/Çelikten İnşaat Ve Aksamı	36525	18540	14611
6204	Kadın/Kız Çocuk İçin Takım, Takım Elbise, Ceket Vs.	15709	9332	13926
1806	Çikolata Ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları	8933	11002	13581
9406	Prefabrik Yapılar	44023	38479	11077
9403	Diğer Mobilyalar Vb. Aksam, Parçaları	21903	25667	10626
9306	Bombalar, Torpil, Mayın, Mermi Vb. Harp Mühimmatı Vb. Aksamı, Parçası	10847	750	10354
8708	Kara Taşıtları İçin Aksam, Parçaları	12875	11767	9782
8418	Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı Pompaları	76214	11192	8987
1101	Buğday Unu/Mahlut Unu	8707	5857	8787
6109	Tişört, Fanila, Diğer İç Giyim Eşyası (Örme)	6373	6618	8714
3307	Tıraş Müstahzarları, Vücut Deodorantları, Tuvalet Müstahzarları	5541	5399	8503
4011	Kauçuktan Yeni Dış Lastikler	22129	18712	8462
7208	Demir/Çelik Sıcak Hadde Yassı Mamulleri-Genişlik 600mm. Fazla	3278	6260	8050
8536	Gerilimi 1000 Voltu Geçmeyen Elektrik Devresi Teçhizatı	21497	12101	7891
6203	Erkek/Erkek Çocuk İçin Takım, Takım Elbise, Ceket Vs.	7188	7249	7838
8507	Elektrik Akümülatörleri, Separatörleri	5903	3653	7538
3917	Plastikten Tüpler, Borular, Hortumlar; Conta, Dirsek, Rakor Vb	13929	8377	6967
2402	Tütün/Tütün Yerine Geçen Maddelerden Purlar, Sigarillolar ve Sigaralar	3805	6213	6882
1905	Ekme, Pasta, Kek, Bisküvi Vs. İle Boş İlaç Kapsülü Mühür Güllacı Vs.	5444	6343	6747
1902	Makarnalar	15552	9346	666
0406	Peyni ve Lor	4912	5722	6548

5407	Sentetik İplik, Monoton, Şeritler ve Dokumalar	4625	5242	6497
1704	Kakao İçermeyen Şeker Mamulleri (Beyaz Çikolata Dahil)	5551	6287	6072
8426	Gemi Vinçleri, Maçunalar, Halatlı Vinçler, Döner Köprüler	1859	1242	5911

Kaynak:DTM istatistikler

İthalat

Türkiye'nin 2010 yılında, BAE'den gerçekleştirdiği ithalatta; altın, işlenmemiş alüminyum, kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası, petrol yağları, kimyasal maddeler ilk sıralarda yer almaktadır.

Türkiye'nin BAE'den İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2008	2009	2010
7108	Altın (Ham, Yarı İşlenmiş, Pudra Halinde)	311576	472362	426098
7601	İşlenmemiş Alüminyum	75098	68443	65054
7113	Kıymetli Metaller Ve Kaplamalarından Mücevherci Eşyası	69238	47418	51801
2710	Petrol Yağları Ve Bitümenli Minerallerden Elde Edilen Yağlar	29798	15432	45830
3907	Poliasetaller, Diğer Polieterler, Epoksit-Alkid Reçineler Vb. (İlk Şekilde)	47211	24041	21722
2909	Eterler, Eter-Alkoller, Eter Fenoller, Fenoller, Peroksitler Vb. Türevleri	0	19	10910
7010	Cam Damacana, Şişe, Kavanoz, Çanak, İlaç Tüpleri, Kaplar	0,1	88	8898
3920	Plastikten Diğer Levha, Yaprak, Pelikül Ve Lamalar	0,4	2260	8594
8523	Ses Ve Diğer Fenomenleri Kaydetmek İçin Disk, Bant, Katı Hal Kalıcı Depolama Aygı	1	155	7417
5208	Pamuk Men (Ağırlıkça %85 Ve Fazla Pamuk M.Kare 200gr)	2	6530	5537
7102	Elmaslar	6	1374	5411
7008	Çok Katlı Yalıtım Camları	0	0	5117
7204	Demir/Çelik Döküntü Ve Hurdaları, Bunların Külçeleri	1	0	4310
5209	Pamuk Men (Dokuma %85 < Pamuklu 200g/M2 Den Fazla)	1	2022	4143
4102	Koyun Ve Kuzuların Ham Derileri	1	162	2299
8431	Ağır İş Makine Ve Cihazlarının Aksamı, Parçaları	0,03	1695	1941
5402	Sentetik Lif İpliği (Dikiş İpliği Hariç) (Toptan)	391	642	1808
5902	Naylon, Poliamid, Poliester Vb.Esaslı İç-Dış Lastiği Mensucatı	1658	1109	1703
5404	Sentetik Monofilamentler (67 Desiteks/Daha Fazla)	355	766	1477
3206	Diğer Boyayıcı Maddeler	5135	1913	1178
7013	Masa, Mutfak, Tuvalet, Ev Tezyinatı Vb İçin Cam Eşya	994	674	1043
3307	Tıraş Müstahzarları, Vücut Deodorantları, Tuvalet Müstahzarları	0	169	830
6911	Porselen Ve Çiniden Sofra, Mutfak Ve Tuvalet Eşyası	1448	276	790
8430	Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme Vb. İş Makineleri	0	0	661
2924	Karboksiamid Gruplu, Karbonik Asidin Amid Gruplu Bileşikleri	1847	0	573
3902	Propilen Ve Diğer Olefinlerin Polimerleri (İlk Şekillerde)	97	269	539
8424	Sıvı, Tozları Püskürtmeye, Dağıtmaya Mahsus Mekanik Cihazlar	0	231	503
3901	Etilen Polimerleri (İlk Şekillerde)	23312	4168	460
7202	Ferro Alyajlar	0	0	446
3921	Plastikten Diğer Levhalar, Yaprak, Pelikül, Varak Ve Lamalar	17	257	435

Kaynak: DTM istatistikler

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Ülkemiz ile BAE arasında 1984 yılında Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması, 1993 yılında Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması yapılmış olup, KİK ülkeleri ile birlikte Serbest Ticaret Anlaşması

yapılması yolunda çalışmalar devam etmektedir. KEK 6. Dönem Toplantısı 2000 yılında yapılmış, 7. Dönem KEK toplantısı ise 14-17 Şubat 2008 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	09/08/1984
Türkiye – Birleşik Arap Emirlikleri Hava Ulaştırma Anlaşması	26/10/1986
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	29/01/1993
VI. Dönem KEK Toplantısı	19/11/2000
YKTK (Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması)	28/09/2005
VII. Dönem KEK Toplantısı	15/02/2008

Kaynak: www.dtm.gov.tr

Türkiye-Bir. arap emirlik. Yatırım İlişkileri

Türk firmalarının Birleşik Arap Emirlikleri'nde gerçekleştirdiği yatırımlar için tıklayınız.

İş Konseyi

Çoğunluğu Dubai'de olmak üzere, BAE'de yaklaşık 150 Türk firması (şirket, şube, temsilcilik ofisi kapsamında) faaliyet göstermektedir.

Ülkede faaliyet gösteren Türk işadamları ve profesyonellerinin oluşturduğu Türk İş Konseyi 2005 yılı Şubat ayında Dubai Ticaret ve Sanayi Odası'nın himayesinde ve gözetiminde seçimlerini yapmış, 21 Mart 2005 tarihinde de anılan Oda'ya tescil edilmiştir. Konsey'in 58 üyesi bulunmakta olup, üye sayısının artması beklenmektedir.

"Konsey" Dubai Ticaret ve Sanayi Odası'nın bir alt kuruluşu niteliğinde olup, aslında bir dernek mahiyetindedir. Dubai Ticaret Odasına kayıtlı toplam 31 İş Konseyi faaliyet göstermekte ve sayısı artmaktadır. (www.tbcdubai.org)

► Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

BAE'de telif hakları (copyrights), ticari marka (trademark) ve patent ile ilgili düzenlemeler mevcuttur. Firmaların ticari marka ve patent haklarını, taklit ve sahteciliğe karşı korunması için Federal Ekonomi Bakanlığı'na tescil ettirmeleri gerekmektedir.

Dağıtım Kanalları

BAE'ye ihraç edilen bir malın pazardaki başarısı, acenta veya distribütörün pazarlama ağının yaygınlığı ve etkinliği ile doğru orantılıdır. Bu yüzden acenta seçimi oldukça önemlidir.

BAE'de iş yapmak isteyen firmaların, pazarın koşullarını ve tüketicinin alışkanlıklarını bilen, yaygın bir dağıtım ağına ve sağlam ilişkilere sahip araçlar ile kuracakları ilişkiler pazardaki başarılarına büyük katkı sağlayabilecektir.

Ülkedeki ticaret büyük ölçüde ticaret merkezleri, marketler ve mağazalarda gerçekleşmekte ve açık pazarlar ya da semt pazarları gibi ticaret alanları bulunmamaktadır.

Dubai'de genel olarak ürünler son kullanıcılara büyük ve gösterişli alışveriş merkezleri (Mollar), daha küçük çarşılar ve sokak dükkanları aracılığıyla ulaşmaktadır. Büyük alışveriş merkezlerinde (City Center gibi) oldukça kaliteli ürünler yüksek fiyatlarla alıcılarla buluşmaktadır. Diğer taraftan büyük alışveriş merkezlerinde yer alan hipermarketlerde ise gıda ürünlerinde beyaz eşyaya, kırtasiye ürünlerinden tekstil ürünlerine pek çok kalem ürün satılmaktadır. Küçük çarşılarda ve sokak dükkanlarında ise daha ziyade Araplar dışında nüfusa hitap eden nispeten kalitesiz ve düşük fiyatlı ürünlere rastlanmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Ülkenin ticaret merkezi durumunda olan Dubai, rekabetin çok yoğun olduğu bir pazardır. Dubai ülke sınırlarını aşan bir boyutta, Körfez Bölgesi'nden Orta Asya ve Uzak Doğu'ya kadar bir hitap alanı bulmaktadır.

Ülkede ticari faaliyetler çok iyi organize olmuştur. Kayıt dışılık yaygın değildir. Ticaret resmi kurallar çerçevesinde yürütülmektedir. Ticari yaşam gittikçe büyük ve modern ticaret merkezlerine doğru

bulmaktadır. Ticari hayatta büyük ölçüde dürüstlük hakimdir ve ticari amaçlar için verilmemektedir. Perakende alışverişlerde pazarlık usulü uygulanabilmektedir.

BAE, bölgedeki diğer ülkelerin de önemli ölçüde mal ve hizmet tedarik ettiği bir ticaret merkezi konumundadır. Başta Amerikalı ve Avrupalı firmalar olmak üzere çok sayıda yabancı firma, özellikle Dubai'de temsilcilik açmak suretiyle BAE pazarının yanı sıra Suudi Arabistan, diğer Körfez ülkeleri ve yakın Afrika ülkelerine ait piyasaları buradan takip etmektedir. Ticari amaçların yanı sıra, ülkede katı dini kurallar uygulanmadığından dolayı diğer Arap ülkelerinde yaşayanlar da sıklıkla hafta sonu tatili ve eğlence amacıyla Dubai'yi ziyaret etmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

İhracatçılarımızın BAE pazarına girişte göz önünde bulundurmalarında fayda görülen hususlar şunlardır;

- Piyasada rekabet çok yoğun ve piyasada tutunabilmek için mutlaka çok ciddi rekabet üstünlüğüne sahip olunması gerekmektedir.
- Ülkede yaşayan varlıklı kesim için ürün kalitesi çok önemlidir. Kalite, satış sonrası hizmet ve standartlara uygunluk gibi faktörlerin önemi göz ardı edilmemelidir.
- Fiyat belirlenirken rakip ürünlerin fiyatları dikkate alınmalıdır.
- Pazarda dürüstlük ve güven çok önemlidir. Piyasada güven kaybetmiş bir marka veya firmanın bu piyasada bir daha tutunabilmesi çok zordur.
- Kişisel ilişki kurmaya (özellikle de üst düzey aile üyeleriyle) önem verilmelidir. Bu açıdan olabildiğince sık olarak yüz yüze görüşme zemini hazırlanmalıdır. Bundan dolayı müşterinin Türkiye'ye davet edilmesi, en az BAE ziyareti kadar önemlidir.
- Nüfus yapısı ve tüketici özellikleri nedeniyle pazara ülke içi talepten ziyade ülke üzerinden sağlanacak dış talepleri yakalamak için girilmesi daha uygun görülmektedir.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

İstanbul-Dubai/Abu Dabi arası inşaat malzemeleri taşıması için 20 tona kadar nakliye komple TIR fiyatı 4 000 \$ - 5 000 \$ arasında değişim göstermektedir.

► İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Arap iş kültürünün en önemli unsurlarından birisi tartışmaların asgari bir seviyede tutulması veya hiç yaşanmamasıdır. Bu yüzden bu ülkelerde aşırı derecede baskı uygulanan satış tekniklerinden uzak durulması tavsiye edilmektedir.

İlk toplantıları tanışma toplantıları olup, konuya ve programa çok az sadık kalınmaktadır. Geleneksel selamlama şekilleri içerisinde sağ elin kalbe götürülerek samimiyet, içtenlik ve sıcaklık mesajları verilirken, modern Araplarda ise gevşek ancak uzun süreli bir el sıkışma takip edilmektedir.

Ziyaretçinin bir odaya girerken ayakkabılarını çıkarması ve dışarıda bırakması uygun olacaktır. Çünkü halı üzerinde ibadet yapılmaktadır. Odaya girildiğinde ilk olarak en kıdemli kişinin eli sıkılır. Konuşmaya katılmadan önce odadaki herkesin eli sıkılmalıdır.

Kartvizit kullanımı yaygındır. Eğer kullanılacaksa Arapça olması yararlı olacaktır. Yaygın bir şekli ise kartvizitin bir tarafının Arapça diğer tarafının da İngilizce olmasıdır. Eğer çok kaliteli ve oymalı bir kartvizit tercih edilecekse, bir tarafında her iki dilin de kullanılması mümkün olabilir veya her dilde hazırlanmış ayrı ayrı kartvizit kullanılabilir. Broşür ve diğer promosyon malzemelerinin hem Arapça hem de İngilizcesinin olması önemlidir.

Randevu talep edilirken gün içindeki ibadet zamanlarına dikkat edilmesi ve yıl içindeki kutsal günlerin dikkate alınması gerekmektedir. İş görüşmeleri ağır bir tempoda ilerlemektedir.

Arapların oldukça muhafazakar bir yapıda oldukları görülmektedir. Duyguların dışa vurulması çok sık rastlanmaz. Hatta toplum içerisinde şakaşma ve gülme bile kontrollü bir şekilde yapılmaktadır. Kişiler veya eşler arasındaki tartışmaların başka kişilere aktarılmasından bile rahatsızlık duyulmaktadır. Bu nedenlerden dolayı kişisel konulara odaklanmaktan uzak durulmalıdır. Arap kültürü detaylara odaklanmaktadır. Ahlak ve beklenen sosyal davranışların başını cömertlik, saygı ve sorumluluk almaktadır.

Arap ataerkil aile kültürü erkeğe hakim rolü vermektedir. Bu olay beraberinde kadına saygıyı ve korumayı getirmektedir. Erkek evde önemli bir rol oynamakta ve evin reisi olarak kabul edilmektedir. Kadın ise daha geride aile işleri ile uğraşmaktadır. Halk içerisinde kadın erkeği takip etmektedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri 90 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır. Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Taahhütü bir kişi, yerel ortak bulunmaksızın BAE de şirket kuramamaktadır. Üste yarıdan, serbest bölgeler ve Bölge İdaresi sponsor olduğu için yerel vatandaş/sponsor gereksinimi ortadan kalkmaktadır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Cuma ve Cumartesi, hafta sonu resmi tatil günleridir. Kamu kurumları Cuma ve Cumartesi günleri tam gün tatil iken, özel sektör firmaları ve esnaf Cuma günü haricinde 08.00–13.00 ve 16.30–19.30 arasında faaliyet göstermektedir. Büyük alışveriş merkezlerinde yer alan mağazalar ise, Cumartesi günü tam gün açık olup, Cuma günü ise öğleden sonra (14.30) işe başlamaktadır. Bankalar, yalnızca Cuma günü kapalıdır.

Resmi Tatiller (2009): 1 Ocak (Yılbaşı); 18 Aralık (İslami Yılbaşı); 9 Mart (Hz. Muhammed'in Doğumu); 6 Ağustos (Yalnızca Abu Dhabi'de; Şeyh Zayed'in yönetime geçmesi); 20 Eylül (Eid al-Fitr/Ramazan Bayramı); 27 Kasım (Eid al-Adha/Kurban Bayramı); 2 Aralık (BAE Milli Günü).

Yerel Saat

BAE saati Türkiye saatinde 2 saat ileride bulunmaktadır. GMT'den 4 saat ileridedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik ve İngiliz ölçü biriminin dışında yerel ölçü birimleri de kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Uluslararası telefon kodu +971'dir.

İklim

Nüfusun yoğun olduğu kıyı bölgesinde yazları (Mayıs-Ekim) çok sıcak ve nemli hava hakim olup, sıcaklık 46 derecenin üzerine çıkmakta ve nem oranı % 100'e ulaşmaktadır. Kışın (Aralık-Mart) ise ılıman bir iklim görülmekte ve sıcaklık 14–23 derece arasında kalmaktadır. İç kısımlarda çöl iklimi hüküm sürmekte, kışları soğuk, yazları ise sıcak ve kuru bir hava görülmektedir. Yıllık ortalama yağış miktarı 42 mm civarındadır. Ras al-Khaimah'ta iklim daha ılıman ve yıllık ortalama yağış oranı 150 mm'nin üzerindedir.

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Türkiye'nin BAE'ye yönelik ihracatı incelendiğinde, ihracatta yıllar itibarıyla sürekli bir artış trendi dikkat çekmektedir. Ancak, 2009 yılında küresel ekonomik krizin de etkisiyle ihracatımızın bir önceki yıla göre yaklaşık % 64 oranında düştüğü görülmektedir.

BAE, yapılacak çeşitli yatırımlar açısından ülkemize önemli fırsatlar sunabilecek bir pazardır. Özellikle BAE içindeki serbest bölgeler, yatırımcılara çok geniş imkanlar ve avantajlar sunmaktadır. BAE'ye yapılacak yatırımlarla hem BAE pazarına yönelik hem de başta Hindistan olmak üzere Güney Asya ülkelerine ve bölge ülkelerine yönelik ihracatımız açısından önemli bir avantaj kazanılacağı düşünülmektedir.

BAE ekonomisinin petrol dışı dinamiklerini teşkil eden gayrimenkul, inşaat ve turizm sektörlerinde ortaya çıkan daralma, zincirleme olarak genel ülke performansını etkilerken, gelişmeler tüketimde talep düşüşü, işgücü piyasasında daralma, üretim ve ticaretin gerilemesini beraberinde getirmektedir. 2009 yılı ilk yedi ayı içerisinde enerji ve sanayi yatırımları, piyasalardaki durgunluk, likidite ve yatırımcıların düşük risk alma nedenlerine bağlı olarak bir önceki döneme göre %17 oranında azalmıştır.

Yerel şirketler yeni yatırımlar ve kapasite arttırımına ilişkin planlarını ertelemekte, mevcut projelerinin ölçeklerini gözden geçirmekte, gerekirse küçülme seçeneklerini değerlendirmekte, daha önceki yıllarda temin ettikleri dış kredilerin çevrilmesi dahil finansman ihtiyaçları için daha yoğun olarak yerel bankalara müracaat etmektedirler. Abu Dhabi Emirliği'nin bünyesinde yer alan, Emirliğin petrol gelirlerinin biriktiği ve uluslararası alternatif yatırım araçlarında değerlendirilen Kamu Fonu "Sovereign Fund" gerektiğinde likidite olanağı sağlamak suretiyle ülkede ekonomik istikrarın devam ettirilmesinde en önemli güvence olmaya devam etmektedir.

Toplamı 85-90 milyar \$ olan borcundan 2008 yılında vadesi gelen yaklaşık 15 milyar \$'lık kısmını çevirmede zorlukla karşılaşan Dubai Emirliği'ne, Abu Dhabi Emirliği, dolayısıyla merkezi Hükümet tarafından yardım edilerek Merkez Bankası garantili 10 milyar \$'lık bono arz etmek suretiyle borçlanma imkanı getirilirken, Dubai Emirliği bu kaynağı ilk etapta acil finansman ihtiyacı olan kendi şirketleri arasında bölüştürmek suretiyle kullanma yoluna gitmiştir.

► Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Bisküvi	190531, 190532	Tatlı bisküvi ve gofretler	84,8	4	278	1	5	17	-	-	İngiltere (%17) İtalya (%10) Umman (%9) Almanya (%8) Hollanda(%7)	KİK (%0), diğer ülkeler (%5)
Bakliyat	071340	Mercimek	81	0,9	216,7	6,3	125	160	-	-	Kanada (%45) Avustralya (%10) Myanmar(%14) Türkiye (%1) Etiyopya (%5)	5%
Makarna	1902	Makarna	53	6,6	185,9	0,8	-29	8	-	-	Türkiye (%6) S.Arabistan (%22) İtalya (%16) Malezya (%10) Filipinler (%6)	KİK (%0), diğer ülkeler (%5)
Bakliyat	071320	Nohut	53	1,7	54,7	7,6	-32	82	-	-	Hindistan (%30) Etiyopya (%25) Avustralya (%12) Myanmar (%12) Tanzanya (%10) Türkiye (%3,2)	5%
Domates Salçası	200290	Salça	51,8	1,8	144	1,4	-24	98	-	-	Çin (%40) İran (%14) Umman (%8) İtalya (%10) Mısır(%11) Türkiye(%4)	KİK (%0), diğer ülkeler (%5)
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1704, 1806	Şekerli ve çikolatalı mamuller	295	19,6	643,5	1,1	15	-21	-	-	Hollanda (%16) İngiltere (%10) İsviçre (%10) ABD (%8) Almanya(%9) Türkiye (%6)	% 5
Un	1101	Un	19	8,7	599,5	0,5	50	195	-	-	Umman (%14) Türkiye (%23) Ukrayna (%7) Avustralya(%16) Kıbrıs(%6)	% 0

Zeytinyağı	1509	Zeytinyağı	23	3,1	64,2	0,5	-16	13	-	-	İspanya (%34) Suriye (%21) Türkiye(%10) İtalya (%6) Tunus (%13)	PAFTA (%0), diğer ülkeler (%5)
------------	------	------------	----	-----	------	-----	-----	----	---	---	---	--------------------------------

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 0 aylıktır.

Bakliyat

BAE dünyanın en büyük mercimek ithalatçılarından olup, 2009 yılında gerçekleştirdiği 81 milyon dolarlık ithalat dünya ithalatının %6,3'nü oluşturmuştur. BAE önceki yıllarda ülkemiz için önemli bir pazar olmakla beraber son yıllarda BAE'de pazar payımız % 1 civarındadır.

Nohutta olduğu gibi mercimekte de ihracatçılarımızın ilgi göstermesi durumunda BAE pazarının ülkemiz için iyi bir pazar konumuna gelmesi mümkün görülmektedir. Pazara girişte, diğer ülkelerden ziyade tek rakip ülke Kanada görülmekte, ancak yakınlık avantajımız ve fiyatlarımızın da Kanada mercimek fiyatları düzeyinde oluşması nedeniyle BAE'li ithalatçıların ülkemiz mercimeklerini tercih etmeleri beklenmektedir. Ülkemiz mercimeklerinde uluslararası piyasalarda kalite yönünden herhangi bir sorun bulunmamakta, bu nedenle BAE pazarına % 75'lik payıyla hakim durumda bulunan Kanada'ya karşı ülkemizin bir çok yönden avantajları bulunmaktadır. BAE ithal etmiş olduğu mercimeklerin önemli bir kısmını re-eksport etmektedir. BAE'nin re-eksport gerçekleştirdiği başlıca ülkeler İran, S. Arabistan ve Katar'dır.

BAE'nin, yaklaşık 53 milyon dolarlık nohut ithalatı bulunmakta olup, ithalatı 2010 yılında %82 oranında artış göstermiştir. BAE diğer bir çok üründe olduğu gibi nohutta da önemli bir re-eksportçu ülke görünümündedir. Gerek iç tüketim gerekse re-eksport amacıyla yapmış olduğu nohut ithalatıyla dünya nohut ithalatının %7,6'sını gerçekleştirmekte olup, dünyanın en büyük nohut ithalatçıları arasındadır. BAE nohut ithalatını başta Hindistan olmak üzere Etiyopya, Avustralya ve Myanmar'dan karşılamaktadır. Ülkemizin nohut ithalatında pazar payı ise %3,2 düzeyindedir. Ülkemiz nohut ihracatında bu ülkelerin her biri ile rekabet edebilecek durumdadır. İhracatçılarımızın ilgi göstermesi durumunda BAE pazarına girişte ülkemiz nohutları için önemli bir engel de bulunmamaktadır. BAE ithal etmiş olduğu nohutların yaklaşık %40'ını re-eksport etmektedir.

Bisküvi

BAE, bu ürün grubunda ithalatını ağırlıklı olarak AB ülkelerinden gerçekleştirmekte ve toplam ithalatının %66'sını tatlı bisküviler oluşturmaktadır. Türkiye'den ise bu ülkeye daha fazla gofret ihracatı yapılmaktadır. 2010 yılında, 4 milyon dolarlık tatlı bisküvi ve gofret ihracatı yapılmıştır.

Pazarda bisküvi satışları artmış olup; satışları en fazla artan ürün sade bisküviler olmuştur. Üreticilerin perakende satış fiyatlarını düşürmek amacıyla küçük ambalajlı ürünlere yöneltileri görülmektedir. Pazarda diğer bir önemli gelişme ise tüketicilerin sağlıklı ürünlere olan taleplerinin giderek artmasıdır. Şekerli veya düşük yağ içeren ürünlerin satışları diğer ürünlere göre daha fazla artış göstermektedir.

Makarna

Türkiye'nin BAE'ye makarna ihracatı son yıllarda önemli gelişmeler göstermiştir. 2000 yılında sadece 54 bin dolar olan ihracat en yüksek seviyesine 15, 6 milyon dolarla 2008 yılında ulaşmıştır. Bu tutarla Türkiye, BAE'nin en fazla makarna ithalatı gerçekleştirdiği ülke olmuştur. 2009 yılı ihracatımız ise 9,3 milyon dolar, 2010 yılı ihracatımız ise 6,6 milyon dolardır.

Makarna, BAE'de buğday ve pirinçten sonra en fazla tüketilen gıda maddesi olma özelliğine sahip bulunmaktadır. Hem ülke vatandaşları hem de yabancı işçiler ve ailelerince sıkça tüketilmektedir. Makarnanın ülkenin beslenme alışkanlıkları içine yerleştiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Yoğun bir rekabetin yaşandığı sektör Türk makarnaları içinde ihrac potansiyelini devam ettirmektedir. Private label olarak da pazarda yer almanın mümkün olduğu düşünülmektedir.

Domates Salçası

Türkiye'nin BAE'ye salça ihracatı oldukça düşük tutarlarda gerçekleşmiştir. Son 10 yıllık dönemde en fazla ihracat 2,8 milyon dolarla 2001 yılında gerçekleşmiş, 2010 yılında ise 1,8 milyon dolar salça ihracatı gerçekleşmiştir.

BAE pazarında, salça'da 70 gram(tek kullanımlık) ve 420 gram'lık salçalara talep vardır. Pazarda Çin üretimi, katkı boyalı ve düşük konsantrasyonlu salça'nın satışı yapılmaktadır.

Henüz perakende satış miktarları yüksek olmasa da domates salçası ile birlikte konserve domates satışları da ülkede artış göstermektedir. Suudi Arabistan, Kuveyt ve Umman başta olmak üzere bölgedeki Arap ülkelerine, ülkemizden önemli miktarda salça ihraç edildiği göz önüne alındığında BAE'ye daha fazla ihracat gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Türkiye'nin BAE'ye şekerli ve çikolatalı mamuller ihracatı son beş yıllık dönemde artış göstermektedir. İhracatın %62'sini çikolatalı mamuller, %22'sini şekerli mamuller, %16'sını ise çikletler oluşturmaktadır.İhracatı en fazla artan ürünlerin başında jöleli ve sakızlı şeker mamulleri gelmektedir. 2010 yılında toplam 19,6 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır.

BAE şekerli ve çikolatalı mamuller sektöründe son yıllarda sağlıklı ve fonksiyonel ürünlere olan talebin giderek arttığı görülmektedir. Şekerli mamullerde toplam perakende satışların %24'ü bu tür ürünlerden oluşmaktadır. Bu grup içerisinde yer alan şekerli ürünler, mineral veya vitamin katkılı ürünlerin satışları giderek artmaktadır. Diğer taraftan 2009 yılında Dubai'nin nüfusunda görülen %6'lık azalmanın satışları olumsuz yönde etkilediği tahmin edilmektedir. Sektörü olumsuz etkileyen bir diğer gelişme ise; Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının işbirliği ile gerçekleştirilen bir kampanya çerçevesinde, okul kantinlerinde, içinde şekerli mamullerin de bulunduğu bazı ürünlerin satışının yasaklanmasıdır. Ancak pazardaki olumsuz gelişmelere rağmen 2009 yılında şekerli ve çikolatalı mamul satışları değer olarak %3 azalış göstermiştir. Ürün fiyatlarında da enflasyon paralelinde artışlar gerçekleşmiştir. Birim fiyatlarda meydana gelen artışların 2011 yıllarında enflasyon paralelinde sürmesi beklenmektedir.

Yoğun bir rekabetin bulunduğu pazarda, şekerli mamullerde çokuluslu firmalar daha fazla pazara hakim durumdayken, çikolatalı mamullerde yerli üreticilerin daha güçlü bir konumda oldukları görülmektedir. Küresel ve yerli firmalarla yoğun rekabetin yaşandığı çok sayıda ülkede, Türkiye'den ithal edilen şekerli ve çikolatalı mamuller de pazardan başarıyla pay alabilmektedir. Bu açıdan BAE, sadece kendi pazarı için değil bölge ticaretindeki önemi ile de bu ürün grubunda ülkemiz ürünleri için potansiyel arz etmektedir.

Un

BAE, Türkiye'nin buğday unu ihracatında pazarda % 23'lük payla en büyük tedarikçiler arasındadır. 2007 yılında 1,7 milyon dolar olan ihracatımız yaklaşık 4 kat artarak 2010 yılında en yüksek seviyesi olan 8,7 milyon dolara ulaşmıştır. Re-export amacıyla BAE'ye ithal edilen ürünlerin Körfez ve Ortadoğu ülkelerine gönderildiği bilinmektedir. Bu açıdan pazar ayrı bir öneme de sahip bulunmaktadır.

Zeytinyağı

Türkiye'nin BAE'ye, son on yıllık dönemde, en fazla zeytinyağı ihracatı 3,7 milyon dolarla 2009 yılında gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise 3,1 milyon dolarlık zeytinyağı ihracatı gerçekleşmiştir.

Diğer bitkisel yağlara göre daha yüksek fiyatlı olmasına rağmen, tüketicilerin zeytinyağının sağlık açısından faydaları konusunda daha fazla bilgilenmeleri sayesinde tüketimin giderek arttığı görülmektedir. Son beş yıllık dönemde zeytinyağı satışları yaklaşık %38 artarak 4,2 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bu artış hızının gelecek yıllarda da devam etmesi ve zeytinyağı ihracatçıları açısından pazarın öneminin artması beklenmektedir.

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülke Türki ve Ra Ülke Uygul Güm Oran
Otomotiv ana ve yan sanayisi	8703	Otomobiller	5.203	3,2	6.210	1,2	118	-53	-	-	Japonya (%44) ABD(%18) Almanya (%19) G.Kore (%3) İngiltere (%4)	TR ve (%5)
Demir çelik	7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	842	665	3.426	5,7	-4,7	-88	-	-	Türkiye (% 93) Çin (% 1) Hindistan(%1) İngiltere (% 0,6) ABD(% 0,9)	KİK(% MFN (
Altın mücevherat	7113	Kıymetli Metallerden Mücevherci Eşyası	5.172	559	1.529	13,8	58	-16	-	-	Malezya (%25) Hindistan (%18) İtalya (%10) Singapur (%6) Türkiye (%6)	MFN (
Elektrikli makineler ve kablolar	8544	İzole edilmiş Teller Kablolar	1.520	19,7	1.805	2,3	-51	-44	-	-	S.Arabistan (%19) G.Kore(%8) Umman(%10) Fransa(%5) İtalya(%5)	TR, AE MFN (%0-5 (%0)
Demir çelik	7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. den fazla	564	8	598	1,3	29	-59	-	-	Çin (%14) Ukrayna(%19) S. Arabistan (%13) G.Kore(%8) Japonya(%6)	KİK(% MFN(9
İnşaat malzemeleri	7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	1.132	14,6	923	3,1	-21	-18	-	-	G.Kore(%24) Çin (% 19) Almanya (%7) Hindistan (%5) S. Arabistan (% 7)	KİK (9 MFN(9
Mobilya	9403	Diğer Mobilyalar Aksam ve Parçalar	836	10,6	750	1,4	-58	27	-	-	Çin (%35) İtalya(%16) Malezya (%9) Almanya (%5) Endonezya (%4)	MFN (
Otomotiv ana ve yan sanayisi	4011	Araç Lastikleri	878	8,4	990	1,6	-55	-16	-	-	Japonya (%33) Çin(%27) Hindistan (%5) Endonezya (%5) G.Kore (%6)	TR ve (%5)
Ev tekstili	5407	Döşemelik/perdelik kumaş	878	6,4	731	6,1	23	-15	-	-	Çin (%35) G.Kore (%18) Hindistan (%12) Endonezya (%11) Japonya (%8)	%5 (M
Demir Çelik	7216	Demir/alaşimsız çelikten profil	311	48,8	984	2,8	27	-69	-	-	Çin (% 19) Kore (% 23) Türkiye (% 9) İspanya (% 8) S.Arabistan (%6)	MFN (
Elektrikli makineler ve kablolar	8504	Elektrik transformatörleri	1.027	30,7	706	1,5	-56	5	-	-	Almanya (%14) Çin(%8) Japonya(%17) G.Kore (%13) Türkiye(%6)	TR, AE MFN (%0-5
Pompa ve kompresörler	8413	Sıvılar için pompalar	736	1,6	269	1,6	-2	6	-	-	ABD (%16) İtalya (%12) Almanya (%11) Çin (%6) Japonya(%20)	MFN (
Elektrikli makineler ve kablolar	8536	Elektrik devresi teçhizatı	577	7,8	380	0,9	-35	-15	-	-	Çin (%14) Fransa (%13) Almanya(%12) İngiltere (%10) İtalya (%10)	TR, AE MFN (%0-5

Elektronik	8528	Tv alıcı cihazları	713	5,5	1.760	0,8	34	11	-	-	Çin(%25) Malezya (%34) G.Kore(%17) Singapur (%3) Tayland (%3)	TR ,AE MFN (%0-5)
Elektrikli makineler ve kablolar	8502	Rotatif Elektrik Konvörterleri	461	5,2	213	1,8	30	-27	-	-	İngiltere (%36) ABD (%22) Çin(%10) Japonya (%4) Lübnan (%6)	TR , A MFN (KİK(%
Aydınlatma gereçleri	9405	Aydınlatma	435	3,7	208	1,8	-5	-14	-	-	Çin(%27) İtalya(%13) Almanya (%11) İngiltere(%11) ABD(%8)	TR, AE MFN(KİK(%
Demir çelik	7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	256	0,4	1.172	1,6	-2	-49	-	-	Çin (% 16) Hindistan (% 26) Kore (%11) İngiltere(% 6) Umman (% 12)	KİK (MFN (
Hazır giyim	6204	Bayan takım, ceket ve etekleri	370	13,9	1.855	0,8	49	-24	-	-	Çin (%37) İtalya(%17) Hindistan (%10) Fransa (%5) Türkiye(%3)	MFN (
Otomotiv ana ve yan sanayisi	8705	Özel Amaçlı Taşıtlar	278	0,4	95	2,6	-71	-40	-	-	Almanya(%33)Japonya(%12)ABD(%19) Çin (%8) Avusturya(%7)	TR ve (%5)
Beyaz eşya	8418	Buzdolapları ve dondurucular	283	8,9	1.521	0,9	-37	-35	-	-	ABD (%21) Çin (%17) Almanya (%9) İtalya (%12) Tayland (%9)	MFN v (%5)
Doğal taşlar	6802	İşlenmiş Doğal Taşlar	290	21,7	813	3,3	-13	-10	-	-	İtalya (%23) Çin (%18) Hindistan (%16) İspanya (%9) Türkiye (%7,6)	MFN (
Boru ve bağlantı parçaları	3917	Plastikten Tüpler, Borular	208	6,9	620	1,4	-17	-33	-	-	S. Arabistan (%12) Çin(%12) İtalya(%16) İngiltere (%8,6) Almanya (%8)	MFN (KİK (
Demir çelik	7213	Demir/çelik filmasın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	94	36	631	1,1	200	-67	-	-	Çin (% 22) Türkiye (% 11) Umman(%17) Ukrayna(% 14) İran(%11)	MFN (KİK (
Beyaz eşya	8516	Elektrikli Ev Cihazları	237	4,3	702	0,7	53	-15	-	-	Çin (%45) İtalya(%8) Japonya (%6) Fransa(%9) Almanya(%3)	TR ve (%5) (%5)
Cam ve seramik inşaat malzemeleri	6908	Seramik Kaplamalar	180	0,8	406	1,9	-55	-32	-	-	Çin (% 46) İspanya (% 14) İtalya (% 13) Türkiye (%2) Umman(%7) Hindistan(%4)	MFN (
Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri	3307	Tıraş Kremleri, Deodorantlar	247	8,5	203	2,9	60	4	-	-	Almanya (%14) Fransa(%14) İngiltere(%10)Hindistan (%6,5) ABD (%9)	MFN (
Mobilya	9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar	150	5,2	542	0,3	18	-28	-	-	Çin(%32) İtalya(%16) ABD(%9) Almanya(%7) Japonya(%4)	MFN (
Sofra ve mutfak	7013	Cam Sofra ve Mutfak Eşyası	131	4,5	423	2	15	-35	-	-	Çin(%28) Almanya (%3,5) Fransa(%28) İtalya(%7) Japonya(%4)	TR ve (%5) (%5)

Eşya Adı	HS Kodu	Ürün Adı	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ambalaj malzemeleri	3923	Plastik Ambalaj ürünleri	154	4,6	526	0,4	24	-19	-	-	-	-	-	Çin (%19) S.Arabistan (%8) Hindistan (%8,5) Fransa (%5) ABD (%5)	MFN (KİK (%0))
Temizlik maddeleri	3402	Deterjanlar	179	1,9	214	0,8	5,5	-6	-	-	-	-	-	S.Arabistan (%52) İngiltere (%7) ABD (%8) Almanya(%4) Çin (%3,6)	MFN (KİK (%0))
Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri	3305	Saç Bakım Ürünleri	173	1	106	1,8	-3	-1	-	-	-	-	-	Hindistan(%26) S.Arabistan(%8,7) Almanya(%9) İspanya (%8,6) ABD(%7)	MFN (KİK (%0))
İnşaat malzemeleri	9406	Prefabrik Binalar	99	11	164	1,8	-71	-24	-	-	-	-	-	Çin(%21) Türkiye(%46) S.Arabistan (%13) Kuveyt (%3) Almanya(%2,5)	MFN (KİK (%0))
Hazır giyim	6206	Bayan bluz ve gönmlekleri	95	4,2	448	0,9	44	-13	-	-	-	-	-	Çin (%31) İtalya (%27) Hindistan(%14) İspanya (%4) Türkiye (%2,6)	%5 (MFN v (%0))
Halı	5702	Makine Halısı	86	22,9	966	2,9	25	-12	-	-	-	-	-	S.Arabistan (%23) Türkiye (%18) Hindistan (%7) Çin (%9) Japonya(%4)	MFN v (% 5) Arabis (%0)
Ev tekstili	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	82	2,3	1.058	0,6	1,2	-15	-	-	-	-	-	Çin(%33) Pakistan (%19) Hindistan(%17) Türkiye(%5) İtalya (%3)	%5 (MFN v (%0))
Beyaz eşya	8450	Çamaşır makineleri	63	3,9	714	0,5	-13	-27	-	-	-	-	-	Çin (%24) İtalya (%11) ABD (%12) Almanya(%11) Tayland(%10) Türkiye (%6)	MFN v (% 5)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Altın Mücevherat

MÜCEVHERAT (gtip: 7113)

BAE'nin mücevherat ithalatı 2009 yılı itibarıyla 5 milyar dolardır. Ülkenin ithalatı bir önceki yıla göre% 16 azalmıştır. BAE'nin mücevherat ithalatında ilk sırada altın mücevherat'ın da içinde bulunduğu gtip:711319 grubu gelmekte olup; bu ürün grubu toplam ithalatın %99'nu oluşturmaktadır. Türkiye'nin bu ülkeye yönelik toplam mücevher ihracatı, 2010 yılında 559 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. BAE'ne gerçekleştirdiğimiz mücevher ihracatında ilk sırada altın mücevherat bulunmakta olup; ihracatımızın %99'nu oluşturmaktadır. Türkiye, BAE'nin mücevherat ithalatında ise % 66 pay ile 5.sırada yer almaktadır.

Pazardaki en önemli rakiplerimiz ise; Malezya, Hindistan, İtalya ve Singapur'dur.İtalyanlar tasarımda oldukça güçlü konumdadır. Hindistan hem pazara yakınlık hem de Hint kökenlilerin ağırlıkta olması nedeniyle pazarda önemli bir yere sahiptir.

BAE altın satın almak isteyenler için birçok alternatif sunan bir pazar konumundadır. Dünyada altın mücevherat sektöründeki başlıca ülkelerin gerek üst gelir düzeyine gerekse orta ve alt gelir düzeylerine hitap eden markaları pazarda bir arada bulunmaktadır. Bu nedenle pazar hem fiyat hem de ürün çeşitliliği açısından oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Dubai'de altın alışverişinin merkezi konumundaki Gold Souk'ta bulunan yaklaşık 350 mağaza tarafından günün her anında ortalama 20 ton mücevher sergilenmektedir. BAE, dünyada kişi başına altın tüketiminin en yüksek olduğu ülkelere biridir.Mücevher açısından bakıldığında ise yerel halkın mücevhere olan ilgisinin yanı sıra Afrika, Türkî Cumhuriyetler, Rusya Federasyonu, Orta Doğu, Uzak Doğu açısından da ticaret ve dağıtım merkezi konumundadır. Ayrıca Dubai'ye gelen turistlerin %95'inin altın mücevherat alışverişi yaptığı da belirtilmektedir.

Dubai'nin sahip olduğu serbest ticaret ortamı ve vergilerin düşüklüğü de fiyatlar açısından alıcılara önemli avantajlar sağlamaktadır. Düşük vergilerin yanı sıra ithalat hacminin büyüklüğü ve perakendeci ve tedarikçilerin rekabetçi fiyatlara sahip olabilmek için düşük kar marjları ile çalışmalarını da yine fiyatın düşük olmasını doğuran sebeplerdendir.

Tüm dünyada olduğu gibi Dubai'de de mücevherat sektöründe marka denince üretici firmalardan çok sektörde yer alan perakendeci firmalar aklı gelmektedir. Söz konusu perakende firmaların bir kısmı hem kendi üretimlerini hem de ithal ettikleri ürünleri sergilemektedir. Dubai'de mücevher sektöründe yer alan ve markalaşmış önemli perakendeciler Damas, Joyalukkas, Dhamani, Pure Gold, ARY Jewellery, Al Fardan ve Sarma firmalarıdır. Bu firmaların yanı sıra Tiffany & Co., Bulgari, De Beers, Chopard, Chanel Fine Jewellery, David Morris, Graff, Piaget gibi uluslararası üne sahip markalar da pazarda yer almaktadır. Uluslararası firmalar ise Wafi City, Mall of Emirates, Festival City gibi yeni açılan alışveriş merkezlerinde bulunmaktadır.

Pazarda toptancılara satış yapılması eskiden daha çok kullanılan bir yöntem iken, artık ihracatçı firmalar doğrudan perakende firmaları ile temasa geçmeyi tercih etmektedir. Pazarda kendilerine ait ofisleri olsa dahi bu ofisi de yine toptancılara ulaşmak yerine perakende firmalarına ulaşmak için kullanılmaktadırlar. Toptancıların kar marjlarının azalmış olması da ihracatçı firmaları olumsuz yönde etkilemektedir.

Pazarda TV, radyo, gazete, dergi, açık hava alanları vb. her türlü tanıtım aracı bulunmaktadır. Tüm pazara ulaşabilmek ve markanızın herkes tarafından tanınmasını sağlamak için ise yollarda yer alan açık hava reklam araçlarını kullanmak etkili yöntemlerden biridir. Bu durumda da Şeyh Zayed Caddesi, havaalanı yolu gibi gün içinde yoğun trafik akışının olduğu yolları tercih etmek daha uygundur. Açık hava reklamlarının maliyeti ilanın verildiği yere bağlı olarak değişmekle birlikte yüksek olmaktadır. Pazarda bulunan sektörel ve diğer dergilere de reklam vermek yine tanıtım amaçlı kullanılacak araçlardır.

Dubai'nin sahip olduğu kozmopolit, çok kültürlü nüfus yapısı pazarda birçok pazar bölümünün oluşmasına neden olmuştur. Pazarda oldukça gösterişli, taşlı ürünlerin yanı sıra, daha az gösterişli ve modern tarzda ürünler de yer almaktadır. Hintliler ve Araplar genellikle gösterişli ürünleri tercih etmektedir. Hintlilerin tamamen kendine özgü bir tarzı bulunmaktadır. Araplar ise pırlantaya ve beyaz altına yönelik ürünleri de talep etmeye başlamışlardır. Daha önceleri 18 karat altın Dubai'de satılmazken, bu tip ürünlerde pazarda talep edilmektedir. Pazarda 18 karatlık ürünler Avrupalı turistler için satılırken, 22 karat ise Asya kökenliler için satılmaktadır. Arap kökenliler ise mücevheri alış amaçlarına bağlı olarak farklı karatlarda ürün satın almaktadırlar. Gelir düzeyi yüksek olan Araplar da düşük karatlı altın mücevherat tercih etmeye başlamışlardır. Bunun nedeni ise yeni yatırım araçlarının ortaya çıkması ile artık altının eskisi kadar yatırım amaçlı olarak kullanılmamasıdır.Bu tarz ürünlerde tasarım diğer ürünlere göre daha da ön plana çıkmaktadır.

Pazarda Araplar daha çok tam takım set (Kolye, yüzük, küpe, bilezik) tercih ederken, Ruslar kolye ucu ve 2-3 parçalı seti, Avrupalılar ise genellikle sahip oldukları bütçeye bağlı olarak set veya daha az parça satın almayı tercih etmektedirler. Hintliler ise ağırlıklı olarak kolye ve küpe almaktadır. Hintliler dini inançları itibarıyla yüksek miktarlarda altın satın almaktadırlar. Dini bayramlarda hem kendilerine hem de hediye olarak satın almaktadırlar. Bu bayramlardan en önemlisi Diwalidir. Diwali Ekim veya Kasım aylarında kutlanmaktadır.

Dubai Belediyesi tarafından yapılan düzenlemeler ile altın mücevherat firmalarına sattıkları ürünün saflığını belirten ayar damgalarının konulması zorunluluğu getirilmiştir. Dubai Belediyesi, kaliteli mücevherlerin satıldığı bir pazar şeklinde bir üne sahip olan Dubai'nin bu ününü kaybetmesini önlemek ve desteklemek amacıyla mücevher mağazalarına yönelik olarak Good Jewellery Trading Practice (GJTP – İyi Mücevher Ticareti Uygulaması) ismiyle bir sertifika uygulaması başlatmıştır.

Dubai şu anda sahip olduğu ortam ve geleceğe yönelik beklentiler itibarıyla altın mücevherat

sektörümüz açısından taşıdığı önemli önemimizdeki önemide daha da artıracaktır. Aynı iç pazarını satıp olduğu satış hacmi hem de bölgesindeki dağıtım üssü konumu firmalarımıza yeni fırsatlar yaratacaktır. Mücevher ürünlerine uygulanan gümrük vergileri MFN ülkeleri için %5'tir. GAFTA ve (KİK) üye ülkeleri için ise gümrük vergileri %0 olarak uygulanmaktadır.

Ambalaj Malzemeleri

PLASTİK AMBALAJ ÜRÜNLERİ (gtip: 3923)

BAE'nin gtip: 3923 grubunda yer alan plastikten eşya taşınmasına ve ambalajlanmasına mahsus malzeme ithalatı, 2009 yılında 154 milyon dolar tutarındadır. Türkiye'nin plastikten eşya taşınmasına ve ambalajlanmasına mahsus malzeme ihracatı, 2010 yılında ise 526 milyon dolardır. Söz konusu üründe, BAE'ne olan ihracatımız ise 4,6 milyon dolardır. BAE'ne yapılan ithalatın yaklaşık %19'unu Çin'den gerçekleştirilmektedir. Suudi Arabistan, Hindistan, Fransa, ABD ve Türkiye pazarındaki diğer önemli tedarikçi ülkelerdir. Türkiye tedarikçi ülkeler arasında 6.cı sıradadır. İthalatta KİK ülkeleri gümrük vergisinden muaf, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerine uygulanan gümrük vergisi %5'tir.

Aydınlatma Gereçleri

AYDINLATMA (gtip: 9405)

2009 yılında, 435 milyon doların üzerinde aydınlatma ürünleri ithal eden BAE, bu ithalatın 4 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den gerçekleştirmiştir. Türkiye'den yapılan ithalat, 2010 yılında bir önceki yıla göre % 5 azalmış ve 3,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

BAE aydınlatma pazarında G.Kore, Tayland, Suriye, Çin, İtalya, ABD ve Almanya önemli rakiplerdir. BAE, PAFTA ülkelerine %0, diğer tüm ülkelere ise %5 gümrük vergisi uygulamaktadır.

Beyaz Eşya

ÇAMAŞIR MAKİNELERİ, BUZDOLAPLARI VE DONDURUCULAR (gtip: 8450, 8418)

2009 yılı itibarıyla, BAE'nin 63 milyon dolarlık çamaşır makinesi ithalatının 4,5 milyon dolarlık kısmı Türkiye'den temin edilmiştir. 2010 yılında ise ihracatımız 3,9 milyon dolara düşmüştür. Türkiye, % 6 pazar payı ile 6. büyük tedarikçi konumundadır.

Birleşik Arap Emirlikleri'nin 283 milyon dolarlık dondurucular ve buzdolabı ithalatının 2009 yılında 11 milyon dolarlık kısmı, 2010 yılında ise 8,9 milyon dolarlık kısmı Türkiye'den temin edilmiştir. Türkiye'nin yaklaşık 1,5 milyar dolarlık dondurucular ve buzdolabı ihracatı olduğu düşünülürse BAE'ne ihracatımızın potansiyelinin oldukça altındadır olduğu görülmektedir. BAE tüm ürünlere %5 gümrük uygulaması yapmaktadır. Yalnızca serbest ticaret anlaşması yaptığı ülkelere PAFTA ve KİK üyesi ülkelere gümrük vergisi almamaktadır.

ELEKTRİKLİ EV CİHAZLARI (gtip: 8516)

Türkiye 2009 yılında toplam 237 milyon dolarlık elektrikli ev cihazları ithalatı yapan BAE'ye 2,8 milyon dolarlık, 2010 yılında ise 4,3 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

BAE elektrikli ev cihazları toplam ithalatında en önemli ürünler olarak fritözler, su kaynatma kapları, depolu su ısıtıcılar, ocaklar, ızgara ve kızartma cihazları, gömme fırınlar, elektrikli ütüler, mikrodalga fırınlar, kahve ve çay yapmaya mahsus cihazlar sıralanabilir. Türkiye'nin BAE'ye ihracatında önemli ürünler ocaklar, pişirme sacları, ızgaralar kızartma cihazları, gömme fırınlar, tost makineleri, mikrodalga fırınlar, saç kurutucular, kahve veya çay yapmaya mahsus cihazlar, elektrikli ütüler, fritözler, su kaynatma kapları'dır. Elektrikli ev cihazları pazarında Çin, İtalya, Japonya, Fransa, ve ABD önemli rakiplerdir. BAE bu ürün grubunda %5 gümrük vergisi uygulamaktadır.

Boru ve Bağlantı Parçaları

PLASTİK BORU VE BAĞLANTI PARÇALARI (gtip: 3917)

BAE, 2009 yılında 208 milyon dolar değerinde plastik boru ve bağlantı parçaları ithalatının yarısını S. Arabistan, Çin, İtalya, İngiltere ve Almanya'dan gerçekleştirmiştir. 2010 yılında BAE pazarına, 6,9 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır.

BAE pazarı, inşaatlarda kullanılan plastik boru ve bağlantı parçaları için gelişmekte olan bir pazardır ve söz konusu ürün ihracatında dünya sekizincisi olan Türkiye'nin bu ülkeye çok daha fazla ihracat yapacak potansiyeli bulunmaktadır. İhracatçılarımızın bu ülkede pazarlama faaliyetlerine ağırlık vermesi halinde pazar payımızın artırılabilirliği düşünülmektedir.

Cam ve Seramik İnşaat Malzemeleri

SIRLI SERAMİKTEN KAPLAMALAR (gtip:6908)

BAE 2009 yılında, 180 milyon dolar değerinde seramik yer ve duvar kaplamaları ithalatının yaklaşık %40'ını Çin'den satın almıştır. Diğer tedarikçi ülkeler sırasıyla İspanya, İtalya, Türkiye ve Malezya'dır.

Dördüncü sırada yer alan Türkiye'nin pazar payı %5'dir. 2010 yılında, bu ülkeye 800 bin dolarlık ihracat yapılmış olup; Pazar payımız % 2'ye düşmüştür.

Seramik kaplama ihracatında dünya dördüncüsü olan Türkiye'nin BAE seramik kaplama pazarına yoğunlaşması halinde pazar payımızın çok daha fazla artacağı düşünülmektedir. BAE, PAFTA ve KİK üye ülkelerinden yaptığı ithalatta %0 gümrük vergisi uygularken diğer ülkelerden %5 gümrük vergi almaktadır.

Demir Çelik

DEMİR ÇELİK VE DEMİR ÇELİKTE EŞYA (gtip: 7208, 7213, 7214, 7216, 7306, 7308)

BAE'in demir çelik ve demir çelikten eşya ithalatı içinde demir çelik çubuklar ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada demir çelik yassı ürünler (genişliği 600mm'den fazla olan demir çelik rulo saclar) gelmektedir. Ardından demir çelikten inşaat aksamı, demir çelik profiller, demir çelik borular ve demir çelik filmaşin gelmektedir.

BAE, 2009 yılında 842 milyon dolar değerinde demir çelik çubuk ithalatının % 92'sini Türkiye'den gerçekleştirmiştir. Diğer tedarikçi ülkeler sırasıyla Çin, Hindistan, İngiltere ve ABD'dir. Türkiye'den, 2010 yılında ise 665 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Son yıllarda tüm dünyayı etkileyen finansal kriz sonrası BAE inşaat sektörü yavaşlarsa da halen hareketlidir. Dolayısı ile BAE pazarı, genellikle inşaatlarda kullanılan demir çelik çubuklar için potansiyel bir pazardır. Türkiye'nin pazardaki artan talebi yakalayarak pazar payını muhafaza ettiği görülmektedir.

2009 yılında BAE 564 milyon dolar değerinde genişliği 600mm'den fazla olan demir çelik rulo sac ithal etmiştir. İthalatın yarıya yakını Çin ve Ukrayna'dan sağlanmaktadır. Diğer ülkeler S. Arabistan, G.Kore ve Japonya'dır.

BAE 2009 yılında 1,1 milyar dolar değerinde demir çelikten inşaat aksamı ithal etmiştir. İthalatın yarısını Çin, Almanya ve G.Kore'den yapmaktadır. İthalat yapılan diğer ülkeler S. Arabistan ve Hindistan'dır. BAE'nin inşaat aksamı ithalatının artmakta olduğu ve söz konusu üründe yüksek ihrac potansiyeli olan Türkiye'nin bu ülkede pazarlama faaliyetlerine ağırlık vermesi halinde pazar payını artırabileceği düşünülmektedir.

2009 yılında, BAE 311 milyon dolar değerinde demir çelik profil ithal etmiştir. Demir çelik profillerin yarısı Çin ve Kore'den ithal edilmektedir. Diğer tedarikçi ülkeler Tayvan, Türkiye ve Rusya'dır. Demir çelik profil ihracatçılarımızın bu ülkeye yönelik pazarlama çalışmalarını artırmaları halinde azalmakta olan pazar payımızın tekrar yükseleceği düşünülmektedir.

BAE, 2009 yılında 256 milyon dolar değerinde demir çelikten diğer borular ve içi boş profil ithalatının yarısını Çin ve G.Kore'den temin edilmiştir. Diğer tedarikçi ülkeler sırasıyla Türkiye'nin % 9 Pazar payı vardır. BAE pazarına yönelik mevcut pazarlama araçlarının etkin bir şekilde kullanılması halinde pazar payımızın artacağına hiç kuşku yoktur.

2009 yılında BAE 94 milyon dolar değerinde demir çelik filmaşin ithal etmiştir. Filmaşin ithalatının % 22'si Çin'den yapılmaktadır. Diğer tedarikçi ülkeler sırasıyla Türkiye, Umman, Ukrayna ve İran'dır. Demir çelik filmaşin ihracatında dünya dördüncüsü olan Türkiye'nin, BAE filmaşin pazarında daha etkin pazarlama yöntemleri kullanması halinde pazar payını rahatlıkla artıracığı düşünülmektedir.

Doğal Taşlar

İŞLENMİŞ DOĞAL TAŞLAR (gtip: 6802)

BAE, 2009 yılında 290 milyon dolarlık işlenmiş doğal taş ithalatı yapmıştır. İthalat, 2009 yılında bir önceki yıla göre % 10 azalmıştır. BAE'nin dünya ithalatındaki payı % 3'tür. 2010 yılında, Türkiye'nin BAE'ne gerçekleştirdiği işlenmiş taş ihracatı % 13 azalmış ve 21,7 milyon dolar olmuştur. İhrac ettiğimiz ürünler arasında 680221 gtip numarasında yer alan yontulmuş -kesilmiş mermer traverten ve su mermeri ilk sırada yer almaktadır.

2009 yılında BAE'ne doğal taş ihracatı yapan ülkeler; İtalya, Çin, Hindistan, İspanya ve Türkiye'dir. Türkiye'nin, BAE doğal taş ithalatındaki payı %8-10'dur. Mermerin başlıca kullanım alanı inşaat sektörüdür. Bu nedenle BAE inşaat sektörünün gelişimi, doğal taş alımında kilit rol oynamaktadır. Doğal taşlara uygulanan gümrük vergileri MFN ülkeleri için %5'tir. PAFTA ve KİK üye ülkeleri için ise gümrük vergileri %0 olarak uygulanmaktadır.

Elektrikli Makineler ve Kablolar

ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, ROTATİF ELEKTRİK KONVERTÖRLERİ, ELEKTRİK DEVRESİ TEÇHİZATI (gtip: 8504, 8502, 8536)

2008 yılında toplam 974 milyon dolarlık elektrik transformatörleri (8504) ithalatı yapan BAE'ye 81 milyon dolarlık ihracat gerçekleştiren Türkiye'nin BAE'nin toplam ithalatındaki payı %8'dir. BAE'nin söz konusu üründe 2008 yılında bir önceki yıla göre ithalatı yüzde 54 artmıştır. Diğer taraftan Türkiye'nin BAE'ye ihracat artışı aynı dönemde yüzde 105'dir. 2009 yılında ise bir önceki yıla göre elektrik transformatörleri ihracatımızın % 13.5 azaldığı görülmektedir.

BAE rotatif elektrik konvertörleri (8502) 2008 yılında 631 milyon dolar ithalat yapmıştır. Bunun sadece 15 milyon dolarlık kısmı ülkemizden ithal edilmiştir. 2008 yılında ihracatımızda bir önceki yıla göre %

17 artış sağlanırken 2009 yılında ihracatta % 73'lük azalma görülmektedir.

Elektrik devresi teçhizatı (8536) ürün grubunda 2008 yılında BAE, 688 milyar dolar ithalat yapmıştır. Benzer biçimde, 2008 yılında 21 milyon dolar ihracat yapan Türkiye, bir önceki yıla göre %37 artış sağlarken, 2009 yılında %44 azalma yaşamıştır.

BAE elektrik transformatörleri pazarında Almanya (%16), Çin (%11), Japonya (%11), İtalya (%9) ve G.Kore (%9) gibi rakipler bulunmaktadır. BAE'nin rakip ülkelere uyguladığı gümrük oranlarının % 0-5 arasında değiştiği görülmektedir. BAE rotatif elektrik konvertörleri pazarında ise İngiltere (%39), ABD (%19), Çin (%15), Japonya (%7) ve Lübnan (%4) önemli ihracatçı ülkelerdir. BAE rotatif elektrik konvertörleri ithalatında %5 gümrük vergisi uygularken GAFTA anlaşması çerçevesinde Lübnan'a %0 gümrük vergisi uygulamaktadır. Almanya (%15), Çin (%13), Fransa (%13), İngiltere (%11), İtalya (%9) BAE elektrik devresi teçhizatı pazarında önemli ihracatçılardır. BAE bu ürün grubuna % 0-5 arasında gümrük vergisi uygulamaktadır.

İZOLE EDİLMİŞ TELLER KABLOLAR (gtip: 8544)

Birleşik Arap Emirlikleri oto yan sanayi pazarı incelendiğinde, 2009 yılında toplam 878 milyon dolarlık araç lastikleri ithalatının gerçekleştiği görülmektedir. İthalat bir önceki yıla göre %16 azalmıştır. Türkiye'den, BAE pazarına 2009 yılında 18 milyon dolarlık, 2010 yılında ise 8,4 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır.

En fazla ithal edilen oto yan sanayi ürün grubu ve toplam ithalat içerisindeki payları şöyledir: dış ve iç lastikler (%26), motor aksam ve parçaları (%8), akümülatörler ve aksamı (%7), bilyeli rulmanlar (%5), dizel ve yarı dizel motorlar (%4), içten yanmalı motorlar (%4).

İthalatı bir önceki yıla göre en fazla artış gösteren oto yan sanayi ürün grupları ve artış oranları şunlardır: frenler-servo frenler (%202), içten yanmalı motorlar (%96), akümülatör ve aksam parçaları (%86), jant ve tekerlek aksamı (%60), dış ve iç lastikler (%32).

Körfez İşbirliği Konseyi-KİK üye ülkelerince (BAE, Suudi Arabistan, Oman, Katar, Kuveyt, Bahreyn) yılda 12,6 milyar dolar değerinde oto yan sanayi ürününün ithal edildiği öngörülmektedir. KİK ülkelerindeki tüketicilerin orijinal oto yan sanayi parçası ile taklidi arasındaki farkı anlayamamalarından ve ucuz oto yan sanayi ürünlerine karşı olan talep neticesinde mevcut ithalatın %30'unu taklit ürünlerinin oluşturduğu tahmin edilmektedir. Bu da yaklaşık 4,2 milyar dolarlık bir pazara tekabül etmektedir.

Elektronik

TV ALICI CİHAZLARI (gtip: 8528)

2010 yılında, 1,7 milyar dolara yakın tv alıcı cihazı ihracatı yapan Türkiye, bu üründe 713 milyon dolar ithalat yapan BAE pazarına, 5,5 milyon dolarlık ihracat yapabilmıştır.

BAE tv alıcı cihazları pazarında Çin % 25 ile 2009 yılında pazara en çok ihracat yapan ülkedir. Malezya, G.Kore (%15), Singapur ve Tayland diğer önemli ihracatçı ülkelerdir .BAE tv alıcı cihazları ürün grubunda %0-5 arasında gümrük vergisi uygulamaktadır.

Ev Tekstili

EV TEKSTİLİ VE DÖŞEMELİK-PERDELİK KUMAŞLAR (gtip: 6302, 5407)

BAE'de tekstil ve konfeksiyon sanayi bulunmadığından ev tekstili ve dekoratif kumaşların tamamına yakını ithalatla karşılanmaktadır. BAE'nin ev tekstili ithalatı, 2006 yılından itibaren artış göstermeye başlamıştır.

2009 yılında, BAE'nin ev tekstili ithalatında 878 milyon dolarla döşemelik/ perdelik kumaşlar başta gelmekte, bu ürünü 82 milyon dolarla yatak çarşafı, masa örtüleri ve tuvalet ve mutfak bezleri izlemektedir.

Döşemelik/ perdelik kumaşlar ürün grubunda da Çin, % 35 pazar payıyla en önemli tedarikçidir. Güney Kore % 18, Hindistan % 12, Endonezya % 11 ve Japonya% 8 pazar payıyla başlıca tedarikçilerdir. Dünyanın önemli perdelik ve döşemelik kumaş üreticilerinden biri olan Türkiye'nin bu ürünlerdeki ihracatı ise 6,4 milyon dolarla oldukça düşük bir seviyede bulunmaktadır.

Yatak çarşafı, masa örtüleri ve tuvalet ve mutfak bezlerinde, BAE'nin en büyük tedarikçisi Çin(%37) pazar payına sahiptir. Bu ülkeyi sırası ile Pakistan (%19), Hindistan (%13), Türkiye (%5)İtalya (%4) izlemektedir.

Başta Dubai olmak üzere BAE'de devasa boyutlara ulaşan inşaat projeleri, ev tekstili ile döşemelik ve perdelik gibi dekoratif kumaşlara olan talebi sürekli artırmıştır. Ancak, 2009 yılından itibaren, özellikle Dubai'ninprojelerin finansmanında ve uluslararası piyasadan sağladığı kredileri geri ödemedede sıkıntıya düşmesi, pek çok projenin ya tamamen durmasına ya da yavaşlamasına yol açmıştır. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemlerde BAE'nin ev tekstili ve dekoratif tekstillere olan talebinin olumsuz yönde etkilenmesi beklenmektedir.

Hali

MAKİNE HALISI (gtip: 5702)

Arap ülkelerinde yer kaplamalarında çoğunlukla halı tercih edilmektedir. Birleşik Arap Emirlikleri'nin 86 milyon dolarlık 5702 gtip numaralı makine halısı ithalatının 2009 yılında 18 milyon dolarlık kısmı Türkiye'den temin edilmiştir. 2010 yılında makine halısı ihracatımız % 25 artmış ve BAE'ye 22,9 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Türkiye %18 payla Suudi Arabistan'dan sonra en büyük tedarikçidir. Türkiye bu ürün grubundaki makine halısı ihracatında dünya pazarından %26 pay almaktadır.

BAE tüm ürünlere %5 gümrük uygulaması yapmaktadır. Yalnızca serbest ticaret anlaşması yaptığı ülkelerden (Pan-Arab Serbest Ticaret Bölgesi (PAFTA), Körfez İşbirliği Konseyi (GCC), Büyük Arap Serbest Ticaret Bölgesi GAFTA) gümrük vergisi almamaktadır. Ülkenin ilk 5 tedarikçisi arasından sadece Suudi Arabistan ile serbest ticaret anlaşması olduğu için gümrük vergisi sıfırdır.

Hazır Giyim

HAZIR GİYİM (gtip: 61, 62)

BAE'de tekstil ve hazır giyime dayalı bir sanayi bulunmadığından, hazır giyim ihtiyacının tamamına yakını ithalatla karşılanmaktadır. BAE hazır giyim ithalatının büyük bir kısmını, Çin'den gerçekleştirmektedir. Diğer iki önemli tedarikçi Hindistan ve İtalyadır. Türkiye'nin BAE'ne hazır giyim ihracatı oldukça düşüktür.

BAE tüm ürünlere % 5 gümrük uygulaması yapmaktadır. Yalnızca serbest ticaret anlaşması yaptığı ülkelerden PAFTA ve KİK üyesi ülkelerden gümrük vergisi almamaktadır.

İnşaat Malzemeleri

PREFABRİK YAPILAR (gtip: 9406)

Prefabrik yapılarda BAE'nin toplam ithalatı 2009 verileriyle 99 milyon dolar olmuştur. Bu rakam bir önceki yıla göre % 24'lük azalışı temsil etmektedir. Türkiye'nin BAE pazarına, 2010 yılı ihracatı 11 milyon dolar, 2009 yılı ihracatı ise 38 milyon dolardır.

Türkiye, % 45,6 payla pazarda en büyük tedarikçidir. Çin, S. Arabistan, ABD, ve Kuveyt diğer önemli tedarikçi ülkelerdir. İthalatta KİK ülkeleri gümrük vergisinden muaftır, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerine uygulanan gümrük vergisi %5'tir.

Kozmetik ve Kişisel Bakım Ürünleri

KOZMETİK VE KİŞİSEL BAKIM ÜRÜNLERİ (gtip: 3305, 3307)

BAE kozmetik ve kişisel bakım ürünleri pazarı son yıllarda hızla büyümektedir. Ülkede kozmetik ürünler modern yaşamın parçası olarak değerlendirilmekte olup; satışlar son yıllarda büyük artış göstermiştir. BAE ve diğer Körfez ülkelerinde yaşam standartlarının yüksek olması kozmetik ve parfüm ithalatını ve dolayısıyla tüketiminin artmasına yol açmaktadır.

2009 yılında, BAE'de 1.4 milyar dolarlık kozmetik ürünler ithalatı yapılmış olup; ithalatın %33'nü parfümler, %34'nü güzellik-makyaj ve cilt bakım ürünleri, %17'sini traş kremleri ve vücut deodorantları, %12'sini saç bakım ürünleri ve %4.5'ni ağız ve diş sağlığını koruyucu ürünler oluşturmaktadır.

BAE, 2009 yılında 247 milyon dolarlık traş kremleri ve deodorant ithalatı yapmıştır. BAE'nin dünya ithalatındaki payı %2.5'dir. Traş kremleri ve deodorant ithalatı Almanya, Fransa ve İngiltere'den tedarik edilmektedir. Aynı yıl Türkiye'nin 156 milyon dolarlık traş kremleri ve deodorant ihracatı olup; BAE pazarına ise 5 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında ise BAE pazarına ihracatımız % 60 artmış ve 8,5 milyon dolar olmuştur.

Saç bakım ürünleri pazarında ise BAE'nin 2009 yılı ithalatı, 173 milyon dolardır. BAE saç bakım ürünleri ithalatını Hindistan ve AB pazarlarından temin etmektedir. Türkiye'nin pazar payı ise %0,5'dir. 2010 yılında, Türkiye'nin toplam saç bakım ürünleri ihracatı 106 milyon dolardır. BAE'ne gerçekleştirilen ihracat ise 1 milyon dolar tutarındadır.

2007-2015 yılları arasında, BAE pazarında özellikle cilt bakım ürünlerine olan talebin artması nedeniyle kozmetik ürünler talebinin yılda ortalama %10-15 oranında büyümesi, parfüm ürünlerine olan talebin ise yılda ortalama % 10 oranında büyümesi beklenmektedir. Kozmetik ve tuvalet malzemeleri tüketim harcamalarının yüksek oluşu; BAE pazarında tedarikçilerin pazara yeni ve yenilikçi ürünler sunmasına ve pazar paylarını artırmaya çalışmalarına neden olmaktadır. Pazardaki kadın tüketicilerin büyük kısmı için görünüm önemli olup; çok tanınan markaların ürünlerini satın alma eğilimindedirler.

BAE, kozmetik ve kişisel bakım ürünlerinde çok büyük bir pazar olup; bir yandan da komşu ülkeler Suudi Arabistan, Oman, Kuveyt, ve Katar'a ihracat gerçekleştirmektedir. İthalatta KİK ülkeleri gümrük vergisinden muaftır, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerine uygulanan gümrük vergisi %5'tir.

MOBİLYA

MOBİLYA SEKTÖRÜ (gtip:9401, 9403)

2009 yılında, BAE 836 milyon dolar tutarında mobilya ithal etmiştir. Oturmaya mahsus mobilyalarda, pazarda Çin en büyük tedarikçidir. İtalya, Malezya, Almanya ve ABD diğer önemli tedarikçilerdir.

Türkiye'nin, 2010 yılı toplam mobilya ihracatı 750 milyon dolardır. BAE pazarına yapılan ihracat ise 10 milyon dolar civarında gerçekleşmiş olup; oldukça düşüktür.

Mobilya sektöründe Dubai Emiriği Ortadoğu'nun dağıtım merkezi konumunda olup; Orta Asya ülkeleri, Afrika ülkeleri ve Rusya'dan gelen alıcılar mobilya ve ev eşyasını buradan temin etmektedir. Mobilya ve ev dekorasyon ürünlerinde toptan, perakende ve re-export amaçlı olmak üzere üç türlü satış gerçekleşmektedir.

Perakende sektöründe pazarda, yerel araplar, yabancı çalışanlar ve turistler olmak üzere üç farklı tüketici grubu vardır. Yerel Araplar, klasik mobilya ve Avrupa'da üretilmiş mobilyaları tercih ederken, üst gelir düzeyindeki yabancı çalışanlar fonksiyonel modern mobilya satın almaktadır. Güney Asya ülkelerinden gelmiş, düşük gelirli yabancı çalışan nüfusun tamamı ise ucuz olan Çin malı ürünleri talep etmektedir. Yerel Araplar mobilya alışverişi yaparken, yemek odası takımlarını 5-10 yılda, koltuk takımlarını 1-2 yılda bir değiştirmektedir. Yatak odası mobilyasında ise daha ucuz ürünleri tercih etmektedirler. Villalarda oturanlar genelde "meclis" dedikleri odalar için genelde 2-2,5 takım oturma grubu ve halı satın almaktadırlar.

Yabancılar genelde uluslararası şirketlerde çalışan üst düzey yöneticilerdir. Bunlar tek başına yaşıyorsa gökdelenlerde, aileleriyle yaşıyorlarsa villalarda oturmaktadır. Bu durumda aldıkları mobilya ve eşyalar değişmektedir. Gökdelenlerdeki evler 1-3 odalı olup; odalar küçük olduğundan, küçük boyutlu oturma grupları, koltuklar ve fonksiyonel eşyalar kullanılmaktadır.

Villalar, genelde 8-10 odalıdır. Villalar için büyük, modern oturma grupları ve yemek odaları tercih edilmektedir. Buralarda oturanlar 40 yaş üstü ise tercih klasik mobilya, 40 yaş altı ise modern mobilya olmaktadır. Pazarda, ahşap mobilya'da Arap motifli, yoğun işçilikli, altın ve bronz kaplama ürünler satın alınmaktadır. Swaroski taşlarıyla süslenmiş her çeşit ürün pazarda talep bulmaktadır. Masif mobilya'da genelde koyu renkli kayın, gürgen ve ceviz ağaçları beğenilmektedir. Klasik-modern arası "avangard" mobilyada beyaz renkteki mobilya satışları yüksektir. Satışlarda ağırlık öncelikle koltuk takımı, sonra yemek odası ve en son yatak odası satın alma şeklinde olmaktadır.

BAE'ne turist olarak gelen ve alışveriş yapanlar arasında; Rus, Afrika ve Orta Asya Cumhuriyetlerinden gelenler ağırlıktadır. Sudan, Nijerya, Umman, Azerbaycan, Suudi Arabistan ve Rusya'dan gelen alıcılar genelde Şarjah'daki mobilyacılar sitesinden uygun fiyatlı ve kaliteli mobilyaları almakta ve nakliye firmaları aracılığıyla ülkelerine göndermektedirler.

Ahşap mobilya'da pazardaki en önemli rakipler İtalya ve Çin'dir. Ucuz ve düşük kaliteli mobilya ürünlerinde pazarda Çin firmaları hakimdir. İtalyan firmaları, genelde mağaza açmamakta, proje bazlı çalışmaktadır. Malezya modern tarz mobilya'da önemli bir tedarikçidir. Ofis mobilyası sektöründe Malezya pazarından sandalye tedarik eden büyük firmalar olduğu görülmüştür.

Mobilya ve dekorasyon ürünlerinde pazara üç şekilde girmek mümkün görünmektedir. Mağaza açmak, fuarlara katılmak ve distribütörlerle çalışmak. Her üçünde hitap edilen müşteri grubu farklıdır. Mağaza açtığınızda amaç perakende satış olup; yereller, yabancı çalışanlar ve turistik amaçla pazara gelenlere satış yapılmaktadır. Fuarlara katıldığında toptan satış yapmak, mimar ve tasarımcılarla proje bazlı çalışmak amaçlanmaktadır. Distribütörlerle çalışmak hem toptan satış yapmak hemde re-export amaçlı satışlar için tercih edilmektedir.

Gerek şirket kuruluşlarında gerekse perakende satış amaçlı mağaza açmak için %51 yerel ortaklık aranmaktadır. Mağaza açıldığında başında Türk yetkili olması önemlidir. Kar marjı açısından perakende müşteri daha avantajlı görülmektedir.

Pazarda standart zorunluluğu olmadığı gibi CE işareti istenmemektedir. TSE benzeri bir uygulama yoktur. Ancak bu durum TSE ve CE belgeli Türk ürünleri için dezavantaj yaratmaktadır.

Pazarda Türkiye konusunda oluşmuş bir imaj bulunmamaktadır. Kurumsallaşmamış firmaların pazara girmekte başarılı olma şansı daha düşük görülmektedir. Pazarda Türkiye imajı konusunda çalışmalar yapılması gerekmektedir. BAE pazarında tüketiciye ulaşmak için en uygun yöntem önce medya daha sonra da halkla ilişkilerin devreye girmesidir. Pazardaki Türk firmaları tanıtım amaçlı magazin dergilerine reklam vermektedir. Bu dergilere genelde yıllık reklam verilmekte olup; Arap müşteriler renkli kataloglara bakmayı tercih etmektedir. TV reklamları çok az kullanılmaktadır. Outdoor reklamlar ise pahalı olduğu için çok az kullanılmaktadır.

Pazardaki Türk firmaları tanıtım amaçlı magazin dergilerine ("Hello", "Golf News", "Times") reklam vermektedir. Bu dergilere genelde senelik reklam verilmekte olup; Arap müşteriler renkli kataloglara bakmayı tercih etmektedir.

Perakende müşterisine ulaşmak için Türk firmalarının izlediği yöntem daha çok inşaat halindeki villaları ve fuarlarda tanışılan mimarları, tasarımcıları ziyaret etmek olmaktadır. Pazarda satışlar genelde nakit olarak yapılmakta, çek kabul edilmemektedir. İhracatta akreditif mutlaka gerekirken, ürün tesliminden önce tüm ödemeler yapılmış olmalıdır.

Pazarda, PAFTA ülkeleri ve Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi ülkeleri için mobilya ürünlerinde gümrük vergisi oranları %0 olarak uygulanmaktadır. MFN ülkeleri için ise gümrük vergisi %5'tir.

BAE MOBİLYA VE DEKORASYON ÜRÜNLERİ DIŞ PAZAR ARAŞTIRMASI İÇİN TIKLAYINIZ.

Müteahhitlik Hizmetleri

MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Dubai'nin özellikle son 5 yılda hızlı bir ilerleme kaydederek Körfez Bölgesinin ve Ortadoğu'nun ticaret ve turizm açısından cazibe merkezi haline gelmesine bağlı olarak, kentte inşaat sektörü de büyük bir atılım yapmış ve müteahhitlik projelerinde kontrolsüz bir patlama yaşanmıştır. Şehirde liman, havalimanı, metro, karayolları, köprüler, enerji, su arıtma ve atık değerlendirme tesisleri, tema parkları ve eğlence alanları, sanayi bölgeleri, oteller, toplu konut bölgeleri, alışveriş merkezleri gibi parasal değeri yaklaşık 400 milyar ABD Dolarını bulan yüzlerce proje birbiri ardına uygulamaya sokulmuş, böylece 2008 yılı son çeyreğine kadar, müteahhitlik hizmetleri sektöründe kişi başına düşen harcama bakımından Dubai, dünyanın önde gelen yerlerinden birisi konumuna yükselmiştir.

Ancak 2007 yılı Ağustos ayında ABD'deki subprime mortgage kredileri ile başlayan finansal krizin, 2008 yılı Eylül ayından itibaren global bir ekonomik krize dönüşmesi, Dubai'yi doğrudan ve çok ciddi ölçülerde etkilemiş olup, inşaat faaliyetleri durma noktasına gelmiş, borsa endeksi %70-80 civarında düşüş kaydetmiş, otel doluluk oranları ve turizm gelirleri yarı yarıya azalırken ticari faaliyetler de büyük darbe yemiştir.

Yaklaşık 2 milyonluk nüfusunun %90'ı vatandaşlık hakkı olmayan yabancı çalışanlardan müteşekkil Dubai'nin gelirlerinin büyük bölümü inşaat faaliyetleri, turizm ve re-export gelirlerinden oluşmakta olup, şehrin GSMH'daki petrol gelirlerinin payı %5 civarındadır. Kentte projelendirilen yüz milyarlarca dolarlık inşaat faaliyeti büyük ölçüde dış finansmanla yürütülmekte olduğundan, Dubai'nin dış borcu, 2007 yılında %70, 2008 yılında ise %20 artarak, 2008 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 130 milyar ABD Dolarına ulaşmış olup, bu miktarın % 80'i kamu bankalarına ve belediye, karayolları gibi kamu kurumlarına aittir.

Kredi imkanlarının daralması ve piyasadaki hakim alıcı unsurlar olan yabancıların geri çekilmesiyle gayrimenkul alım talepleri bir anda sıfırlanmış ve fiyatlar 4 ay içerisinde %60 civarında düşmüştür. Bu düşüş şehirdeki inşaat faaliyetlerini durma noktasına getirmiş ve yüzlerce proje ya tümüyle iptal edilmiş veya ertelenmiştir. Halen metro inşaatı dışında Dubai'de, krizden etkilenmeyen proje yok gibidir, bitmeye yakın inşaat faaliyetleri bile yavaşlatılmış durumdadır. İptal edilen veya ertelenen projeler arasında, deniz doldurularak yapılmasına başlanan ve üzerinde 1 milyon civarında insanın yaşaması planlanan Palm Deira, Palm Jebel Ali, Dünya ve Kainat adaları ve Waterfront adacıkları, Dubai'nin bir bölümünü ada haline getirecek ve etrafında yerleşim birimlerinin yer alacağı 75 km uzunluğunda, 75-150 metre genişliğinde ve 6 metre derinliğindeki Arabian Canal projesi, 1 km yüksekliğindeki dünyanın en uzun gökdeleni, Disneyland'ın 8-10 katı büyüklüğünde bir eğlence merkezi olması öngörülen Dubailand projesi ve yeni bir fuar alanı inşa edilmesi gibi her biri milyarlarca dolar değerindeki çok sayıda proje bulunmaktadır. Yine çok sayıda otel, alışveriş merkezi, villa, işyeri ve toplu konut projesi de ya tümüyle iptal edilmiş ya da belirsiz tarihlere kadar askıya alınmış durumdadır.

Türk müteahhitlik sektörünün son yıllarda büyük projeler gerçekleştirdiği yerlerden birisi olan Dubai'de yaşanan kriz, burada iş yapan Türk müteahhitlik firmalarını da doğrudan etkilemiş olup, özellikle belediye, karayolları, fuar idaresi gibi kamu kurumlarına iş yapan firmalarımız, aylardır hakedişlerini alamadıklarından, faaliyetlerini durdurma noktasına gelmiş, bazı firmalarımız ise çalışanlarını ülkelerine geri göndererek şantiyelerini kapatmak zorunda kalmışlardır.

BAE topraklarının ve toplam petrol gelirlerinin %85'lik kısmına sahip olan Abu Dhabi Emirliğinde, son yıllardaki yüksek petrol fiyatlarına bağlı olarak biriken, ancak özellikle ABD'deki batık banka ve portföy yatırımları nedeniyle 200 milyar ABD Doları tutarına indiği tahmin edilen, hükümete ait yatırım fonunun varlığı, krizin etkisinin bu emirlikte Dubai'ye göre sınırlı kalmasını sağlamış ve inşaat projelerinde yavaşlama olmakla birlikte henüz büyük çaplı iptaller yaşanmamıştır. Dubai'de işleri iptal edilen veya sıkıntıya giren firmaların bir kısmı, Abu Dhabi'ye taşınarak yeni iş imkanları arayışına girmişlerdir.

BAE'nin Kuzey Emirlikleri olarak bilinen Sharjah, Ajman, Umm Al Quwein, Ras Al Khaimah ve Fujairah emirlikleri de tüm dünyada yaşanan krizden etkilenmekle birlikte, emirliklerin inşaat ve genel ticari faaliyetleri Dubai'deki kadar yoğun olmadığından, krizin etkisi de buralarda nispeten daha hafif hissedilmektedir.

Global krizin tüm dünyada izleyeceği seyre bağlı olarak, BAE'de de kısa vadede iyileşme beklenmemektedir. Özellikle ülkedeki inşaat faaliyetlerinin yarısına yakınının yürütüldüğü Dubai Emirliğinde, şehrin bir yandan dışarıya göç vermesi ve turizm ve ticari faaliyetlerin azalması, diğer yandan da spekülasyon amaçlı alımların sona ermesine bağlı olarak gayrimenkul talebinin düşmesi, buna mukabil önceki yıllardaki inşaat patlaması sonucu kullanıma sunulan gayrimenkul stokunun sürekli artması ve fiyatların hızla düşmesi nedeniyle, inşaat sektörünün önümüzdeki 2-3 yıl içerisinde canlanması beklenmemekte, 2007 veya 2008'in ilk yarısındaki düzeyine ulaşmasının ise çok daha uzun yıllar alacağı tahmin edilmektedir. Şehirde daha önce ilan edilen, ancak kriz nedeniyle ertelenen veya yavaşlatılan projelerin, genelde büyük çaplı projeler olması da bir dezavantaj teşkil etmekte ve bu projelere bağlı inşaat aktivitelerinin tekrar canlanmasının kolay olmayacağı değerlendirilmektedir.

Global kriz öncesine kadar BAE'de değişik büyüklük ve uzmanlık alanında 6.000'den fazla inşaat şirketi faaliyet göstermekte iken, firma birleşmeleri veya kapanmaları nedeniyle bu sayının % 20 kadar azaldığı tahmin edilmektedir. Dubai'de Emirlik ailesine ait Emaar, Nakheel, Limitless, Tatweer gibi şirketlerle birlikte Al Ghurair, Al Habtoor, Al Futtaim, Al Naboodah gibi yerli aile şirketleri de faaliyet göstermektedir. Yabancı firmaların pazardan aldıkları pay, yerli firmalarla yaptıkları işbirliğiyle doğru orantılıdır.

Sektörün ihtiyaç duyduğu ürünlerin bir kısmı ülkede üretilmekle birlikte, KİK ülkeleriyle kurulan gümrük birliği uygulaması ve genelde %5 (bazı ürünlerde %0) olan gümrük vergisi oranıyla ülke, dışa açık, rekabetçi ve fiyat hareketlerine çok duyarlı bir pazar özelliği göstermektedir. Geçmiş dönemlerde fiyat avantajıyla Çinli firma ve ürünler pazarda ön plana çıkarken son dönemlerde işin ve ürünün kaliteli

Özellikle de güvenliğinin farkındalarının bu alanda rekatta değer yansıtan ürünlerini, büyük ölçüde belli konularda uzmanlaşmış olmalarına ve üst düzey yöneticilerle iyi ilişkiler kurabilmelerine bağlıdır.

Mevcut uygulamalar dikkate alındığında, BAE’de müteahhitlik sektörüne giriş için en çok tercih edilen yol, emirliklerden birinde kayıtlı bir L.L.C. (Limited Liability Company) şirketi kurmak olmaktadır. Kullanılacak malzemelerin kalite ve standartı teknik müşavirlik firmalarınca tespit ve kontrol edildiğinden, müteahhit firmaların malzeme temininde tercih serbestisi son derece kısıtlı olmakta ve belli ürün gruplarına bağlı kalmaktadırlar.

Ülkede yapı malzemelerinin büyük kısmı Dubai limanları kullanılarak dış piyasadan tedarik edilmekte, ana ithalatçılar geniş dağıtım ağı ve Dubai, Abu Dhabi ve Sharjah’daki depoları vasıtasıyla BAE çapında dağıtım yapmaktadır. Sektörde Çin ve Hindistan ürünlerinin ve firmalarının belirgin bir ağırlığı olmakla birlikte, tüm dünyadan malzeme ithali yapılabilmektedir. Türkiye, bu ülkeye inşaat demiri temininde en büyük tedarikçi olup, çimento, mermer-doğal taş, seramik ve cam gibi sektörlerde de potansiyelimiz bulunmaktadır. Ülkede kamu alımları için açılan ihalelere yalnızca yerli firmalar katılabildiğinden yabancı firmalar ancak yerli bir temsilci üzerinden teklif verebilmektedir. Bu ihalelerde yerli ürün kullanımını teşvik etmek için, muadili ithal ürünlere karşı yerli ürünlere % 10 fiyat avantajı sağlanmaktadır. Malzeme seçimi danışmanlık ya da mimarlık firmalarının kriterleri doğrultusunda gerçekleştirildiğinden, büyük projelere malzeme temininde belirleyici olan bu firmalara ulaşılması, etkin bir tanıtım stratejisi izlenmesine bağlıdır.

BAE müteahhitlik sektörüne yapı malzemeleri pazarlayabilmek için piyasa şartlarına ve mevzuata hakim, teknik müşavirlik ve mimarlık bürolarıyla yakın ilişki içerisinde bir temsilciliğin bulunması, kamu ihalelerinden pay alabilmek için ise güçlü bir yerel ortakla hareket etmek her zaman faydalı olmaktadır. Ortadoğu ülkeleriyle ticarette ikili ilişkiler büyük önem taşıdığından, iş fırsatlarından yararlanmak ve tanıtım yapmak için bölgeye ziyaretlerin artması, uygun temsilci veya ortak bulmak için zaman harcamanın göze alınması şarttır.

BAE’de kamu ihalelerinde ortak bir uygulama bulunmamakta, her emirlik ve kurum işlerini kendi kriterleri çerçevesinde ihale etmektedir. İhalelere katılmak için bakanlıklar, belediyeler, elektrik ve su idareleri gibi kuruluşlara kayıt yaptırılması gerekmekte, firmaların ön yeterlilik şartları ve geçmiş performansları dikkate alınarak sınıflama yapılmakta ve genelde ihalelere davet usulüyle çağrı yapılmaktadır.

BAE’de ithalattan alınan gümrük vergisi, bazı gıda maddeleri ve son dönemde çimento ve demir-çelik için % 0, sigara, alkol hariç diğer bütün ürünler için %5’dir. Devlet projeleri için kullanılacak malzemeler ise gümrük vergisinden muaftır. Ülkede KDV, gelir vergisi, kurumlar vergisi gibi herhangi bir vergi türü uygulanmamakta, ancak belediye ve diğer idari birimler çeşitli adlar altında harç almaktadır.

Ülkede inşaat sektöründe uzun yıllar boyunca İngiliz standartları geçerli olmuş, son 3 yıldır ise Dubai belediyesi yine bu standartları baz alarak kendi standartlarını oluşturmaya çalışmıştır. Piyasada halen İngiliz standartları ve muadilleri geçerliliğini sürdürmektedir.

Dubai’de müşavirlik ve müteahhitlik sektörü ile ilgili mevzuat Ekonomik Kalkınma Departmanı (www.dubaided.gov.ae) ve Dubai Belediyesi tarafından düzenlenmektedir.

Türk müteahhitlik firmalarının Birleşik Arap Emirlikleri piyasasındaki tecrübe ve varlıkları 10 yıldan eskiye dayanmakta olup, özellikle son 5 yıl içerisinde firmalarımızın bu piyasada iyi bir yer edindiği söylenebilir. Firmalarımız özellikle Dubai ve Abu Dhabi’de çok sayıda projede yerli veya yabancı ortaklarla taahhüt işlerini üstlenmiş olup, bu kapsamda metro, köprü, karayolları, gökdelen, otel, konut, ofis ve turizm tesisi gibi projelerde aktif olarak yer almıştır. Firmalarımız komple inşaat işlerinde olduğu kadar binaların zemin etüdlerinin yapılması, temel kazıklarının çakılması veya elektro-mekanik kısımlarının imal ve montajı gibi yan alanlarda da oldukça başarılı çalışmalara imza atmış ve BAE müteahhitlik sektörünün önemli bir halkasını oluşturmuştur.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

OTOMOTİV ANA SANAYİ (gtip: 8703, 8705)

BAE otomotiv pazarı, diğer Ortadoğu ülkelerinden farklı olarak, petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan olumsuz etkilenmemektedir. Serbest ticaret politikaları, liberal yatırım ortamı sayesinde 2012 yılında BAE otomotiv pazarının 2008 yılına göre %24 büyüyeceği tahmin edilmektedir. BAE otomotiv pazarında önümüzdeki beş yıl boyunca en fazla büyüme göstereceği tahmin edilen araç segmentleri spor amaçlı taşıtlar ve lüks araç segmentleridir. Ancak yaşam maliyet endeksinin devamlı surette arttığı BAE’de, yabancı işçi statüsünde faaliyet gösteren çoğu Asya kökenli, alım gücü düşük olan kesimin ucuz ve düşük masraflı otomotiv tercih etmeleri, bu segmentin de zamanla büyümesini sağlayacaktır.

Birleşik Arap Emirlikleri Orta Asya’da yer alan en büyük oto ana ve yan sanayi ithalatçılarından biridir. Birleşik Arap Emirlikleri’ndeki mevcut araç parkı tahminen 1,47 milyondur. Ülkede her 1000 kişi başına düşen araç sayısı 278’dir.

Motorlu taşıtlar pazarına yönelik olarak BAE’de gelişmiş bir oto finans piyasası bulunmaktadır. Piyasada araçların 2/3’ü taksitli finans yoluyla satılmaktadır. Altı yıla kadar uzanan ödeme vadeleri söz konusudur. BAE’de 15 ticari banka ve 3 uzman kuruluş oto finans hizmeti vermektedir. Dolayısıyla, Bankalar arasında yaşanan oto finansmanı konusundaki yoğun rekabet, krediler açısından esnek finans ve geri ödeme imkanı sağlamaktadır.

BAE pazarında önem arz eden herhangi bir otomotiv üretim tesisi bulunmamaktadır. Bu konuda, BAE’de yaşanan en önemli gelişme Dubai emirliğinde faaliyet gösteren yerel Praktiko GT firmasının üretim tesisi kurma projesidir. Firma üretmeyi planladığı küçük araç segmentine ait “Tiger Kub Budget”

modern ve firması ve imalatları pazarlarına imdadı yapmayı planlamaktadır.

BAE'de üretim tesisi bulunmadığından pazardaki talep distribütörlerin gerçekleştirdiği ithalat ile karşılanmaktadır. Pazarın en büyük tedarikçisi Japonya'dır. ABD ve Avrupa araçları ikinci ve üçüncü sırayı paylaşmaktadırlar. BAE otomotiv pazarında faaliyet gösteren belli başlı distribütörler ve faaliyet gösterdikleri bölgeler şunlardır:

BAE'de pazar payı sıralamasında ilk dört Japon otomotiv markalarına aittir. Buna karşın Avrupa markalarının pazardan aldıkları pay %16,7 ve ABD markalarının pazar payı ise %8,9'dur. BAE otomotiv pazarında faaliyet gösteren en önemli markalar Toyota, Nissan, Honda, Mitsubishi ve Daimler Chrysler markalarıdır.

BAE otomotiv pazarında en fazla talep gören otomotiv segmenti otomobiller ve en fazla tercih edilen marka ise Toyota'dır. Toyota yıllık 56 bin adet araç satışı gerçekleştirmekte ve binek araç pazarından %28'lik pay almaktadır. Toyota'nın BAE'de en fazla rağbet gören modeli Corolla'dır. BAE'deki Toyota distribütörünce Toyota'nın BAE'de rağbet gören diğer modelleri ise Land Cruiser, Yaris, Hilux ve Lexus modelleridir.

Toyota'dan sonra pazardaki en fazla tercih edilen otomobil başka bir Japon otomotiv markası olan Nissan'dır. Dubai Nissan distribütörü olan Arabian Automobiles firması mağaza ve servis sayısını artırmanın yanında araç deposunu 12 bin seviyesine çıkarmaya yönelik yatırımlarda bulunmaktadır. Ayrıca firma, orijinal parça kullanımını ve erişilebilirliğini artırmak için Nissan oto yan sanayi ürünlerine ait iki adet mevcut mağaza alanını 5 kat büyütme kararı almıştır. BAE binek araç pazarında en fazla talep gören Nissan modelleri; Pulsar, Tiida, Patrol, Frontier, Pathfinder ve Infiniti modelleridir.

BAE binek araç pazarından en fazla pay alan üçüncü otomotiv markası Honda'dır. Honda'nın BAE pazarında en fazla talep edilen modelleri; Accord, Civic ve C-RV modelleridir. Mitsubishi pazardan %8'lik pay almıştır. En fazla rağbet gören Mitsubishi modelleri Pajero, Lancer Cedia modelleridir. Daimler Chrysler'in, BAE otomotiv pazarında en fazla tutulan modelleri ise Mercedes Benz, Mercedes S Serisi ve Jeep modelleridir.

BAE, Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) bölgesinde yer alan en önemli oto yan sanayi ithalatçısıdır. Sadece Dubai, BAE oto yan sanayi ithalatının yarısından fazlasını tek başına gerçekleştirmektedir. Ayrıca, BAE araç parkının yarısı Dubai'de bulunmaktadır. Bir re-export merkezi olarak faaliyet gösteren Dubai'de oto yan sanayi ürünleri en fazla re-export edilen ürünler sıralamasında ilk onda yer almaktadır. İthal edilen oto yan sanayi ürünlerinin %45'i BAE içerisinde değerlendirilmekte, %65'i ise re-export ile birçok ülkeye ihraç edilmektedir. Diğer Ortadoğu ülkeleri, Afrika ve Doğu Avrupa önde gelen re-export pazarlarıdır.

OTO YAN SANAYİ (gtip: 4011)

Birleşik Arap Emirlikleri oto yan sanayi pazarı incelendiğinde, 2009 yılında toplam 878 milyon dolarlık araç lastikleri ithalatının gerçekleştiği görülmektedir. İthalat bir önceki yıla göre %16 azalmıştır. Türkiye'den, BAE pazarına 2009 yılında 18 milyon dolarlık, 2010 yılında ise 8,4 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır.

En fazla ithal edilen oto yan sanayi ürün grubu ve toplam ithalat içerisindeki payları şöyledir: dış ve iç lastikler (%26), motor aksam ve parçaları (%8), akümülatörler ve aksamı (%7), bilyeli rulmanlar (%5), dizel ve yarı dizel motorlar (%4), içten yanmalı motorlar (%4).

İthalatı bir önceki yıla göre en fazla artış gösteren oto yan sanayi ürün grupları ve artış oranları şunlardır: frenler-servo frenler (%202), içten yanmalı motorlar (%96), akümülatör ve aksam parçaları (%86), jant ve tekerlek aksamı (%60), dış ve iç lastikler (%32).

Körfez İşbirliği Konseyi-KİK üye ülkelerince (BAE, Suudi Arabistan, Oman, Katar, Kuveyt, Bahreyn) yılda 12,6 milyar dolar değerinde oto yan sanayi ürününün ithal edildiği öngörülmektedir. KİK ülkelerindeki tüketicilerin orijinal oto yan sanayi parçası ile taklidi arasındaki farkı anlayamamalarından ve ucuz oto yan sanayi ürünlerine karşı olan talep neticesinde mevcut ithalatın %30'unu taklit ürünlerinin oluşturduğu tahmin edilmektedir. Bu da yaklaşık 4,2 milyar dolarlık bir pazara tekabül etmektedir.

Plastik ve Kauçuk İşleme

PLASTİK BORU VE BAĞLANTI PARÇALARI (gtip: 3917)

BAE, 2009 yılında 208 milyon dolar değerinde plastik boru ve bağlantı parçaları ithalatının yarısını S. Arabistan, Çin, İtalya, İngiltere ve Almanya'dan gerçekleştirmiştir. 2009 yılında BAE pazarına, 8 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır.

BAE pazarı, inşaatlarda kullanılan plastik boru ve bağlantı parçaları için gelişmekte olan bir pazardır ve söz konusu ürün ihracatında dünya sekizincisi olan Türkiye'nin bu ülkeye çok daha fazla ihracat yapacak potansiyeli bulunmaktadır. İhracatçılarımızın bu ülkede pazarlama faaliyetlerine ağırlık vermesi halinde pazar payımızın artırılacağı düşünülmektedir.

Pompa ve Kompresörler

SIVILAR İÇİN POMPALAR (gtip: 8413)

Son 5 yılda BAE'nin sivilar için pompa ithalatı ortalama yıllık %43 artmıştır. 2009 yılında, BAE, 736 milyon dolarlık sıvı pompası ithal etmiş olup; bunun yalnızca 1,6 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den

temini etmiştir.

BAE bu ürün grubu için oldukça büyük bir pazardır. Son yıllardaki ithalat artışı da bunu teyit etmektedir. Küresel krizin etkilerinin yanında son dönemde yüksek maliyetli bazı inşaat projelerinin askıya alınmasıyla ithalatta daralma yaşanmaktadır.

BAE tüm ürünlere %5 gümrük uygulaması yapmaktadır. Yalnızca serbest ticaret anlaşması yaptığı ülkelerden PAFTA ve KİK ülkeleri için gümrük vergisi almamaktadır.

Sofra ve Mutfak Eşyaları

CAM MUTFAK EŞYALARI (gtip: 7013)

BAE'nin toplam cam mutfak eşyası ithalatı, 2009 yılında 131 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. En önemli tedarikçi ülkeler, Güney Kore, Tayland, Suriye, Çin, Almanya ve Türkiye'dir. 2009 yılında, BAE cam mutfak eşyası ithalatı bir önceki yıla göre % 35 azalmıştır.

BAE'ye olan cam mutfak eşyası ihracatımızda, 2010 yılında % 15 artmış olup; 4,5 milyon dolardır. BAE, mutfak cam eşyası ithalatında gümrük vergisini %5 olarak uygulamaktadır. Ancak, KİK ve PAFTA üyesi ülkelere bu oran %0 olarak uygulamaktadır.

BAE'nin yeni oteller, restaurantlar, alışveriş merkezleri açma ve/veya var olanları büyütme planları olduğu bilindiğinden firmalarımızın cam mutfak eşyaları sektöründe önümüzdeki yıllarda önemli fırsatlar yakalayabileceği düşünülmektedir.

Temizlik Maddeleri

TEMİZLİK MADDELERİ (gtip:3402)

BAE'nin gtip:3402 grubunda yer alan deterjan ithalatı 2009 yılında 179 milyon dolardır. BAE deterjan ithalatının % 52'sini Suudi Arabistan'dan tedarik etmektedir. İngiltere, ABD, Almanya ve Çin pazardaki diğer önemli tedarikçilerdir.

2010 yılında, Türkiye 214 milyon dolarlık deterjan ihracatı yapmış olup; BAE'ne olan ihracat 1,9 milyon dolardır. Türkiye'nin üretim kapasitesi göz önüne alındığında, BAE pazarında yerinde yapılacak çalışmalarla ihracatımızın daha da artırılacağı düşünülmektedir. İthalatta KİK ülkeleri gümrük vergisinden muaf, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerine uygulanan gümrük vergisi %5'tir.

Bir. Arap Emirlik. - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

ADIPEC (Abu Dhabi - Kasım/Her Yıl)

Petrol ve doğal gaz

Web Sitesi : <http://www.adipec.com>

ARABIAN CONSTRUCTION WEEK (Abu Dhabi - Mayıs/Her Yıl)

Yapı Malzemeleri

Web Sitesi : <http://www.arabianconstructionweek.com>

AUTOMECHANICA (Dubai - Haziran/Her Yıl)

Otomotiv ve Yan Sanayi

Web Sitesi : <http://www.automechanicame.com>

BEAUTY WORLD (Dubai - Haziran/Her Yıl)

Kozmetik

Web Sitesi : <http://www.beautyworldme.com>

DUBAI BOAT SHOW (Dubai - Mart/Her Yıl)

Yat ve gemicilik

Web Sitesi : <http://www.boatshowdubai.com>

INDEX (Dubai - Kasım/Her Yıl)

Mobilya ve İç Dekorasyon

Web Sitesi : <http://www.indexexhibition.com>

Sial Middle East (Abu Dhabi - Kasım/Her Yıl)

Gıda ve içecek ürünleri, ikram hizmetleri

web Sitesi : <http://www.siamme.com>

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Dubai International Jewellery Week (Dubai - Kasım/Her Yıl)

Hediye, mücevher ve saat

Web Sitesi : <http://www.jewelleryshow.com>

HOMETECH MIDDLE EAST (Dubai - Nisan/Her Yıl)

Ev eşyaları, cam ve seramik eşyalar

Web Sitesi : <http://www.motexhaonline.com>

IFJA INTERNATIONAL FASHION JEWELLERY AND ACCESSORIES (Dubai - Aralık/Her Yıl)

Mücevher, değerli taş ve saat

Web Sitesi : <http://www.intexdubai.com>

MOTEXHA SPRING (Dubai - Nisan/Her Yıl)

Hazır giyim, deri, ayakkabı, aksesuar

Web Sitesi : <http://www.motexhaonline.com>

The Office Exhibition (Dubai - Şubat/Her Yıl)

Ofis mobilya ve tasarımları

Web Sitesi : <http://www.theofficeexhibition.com>